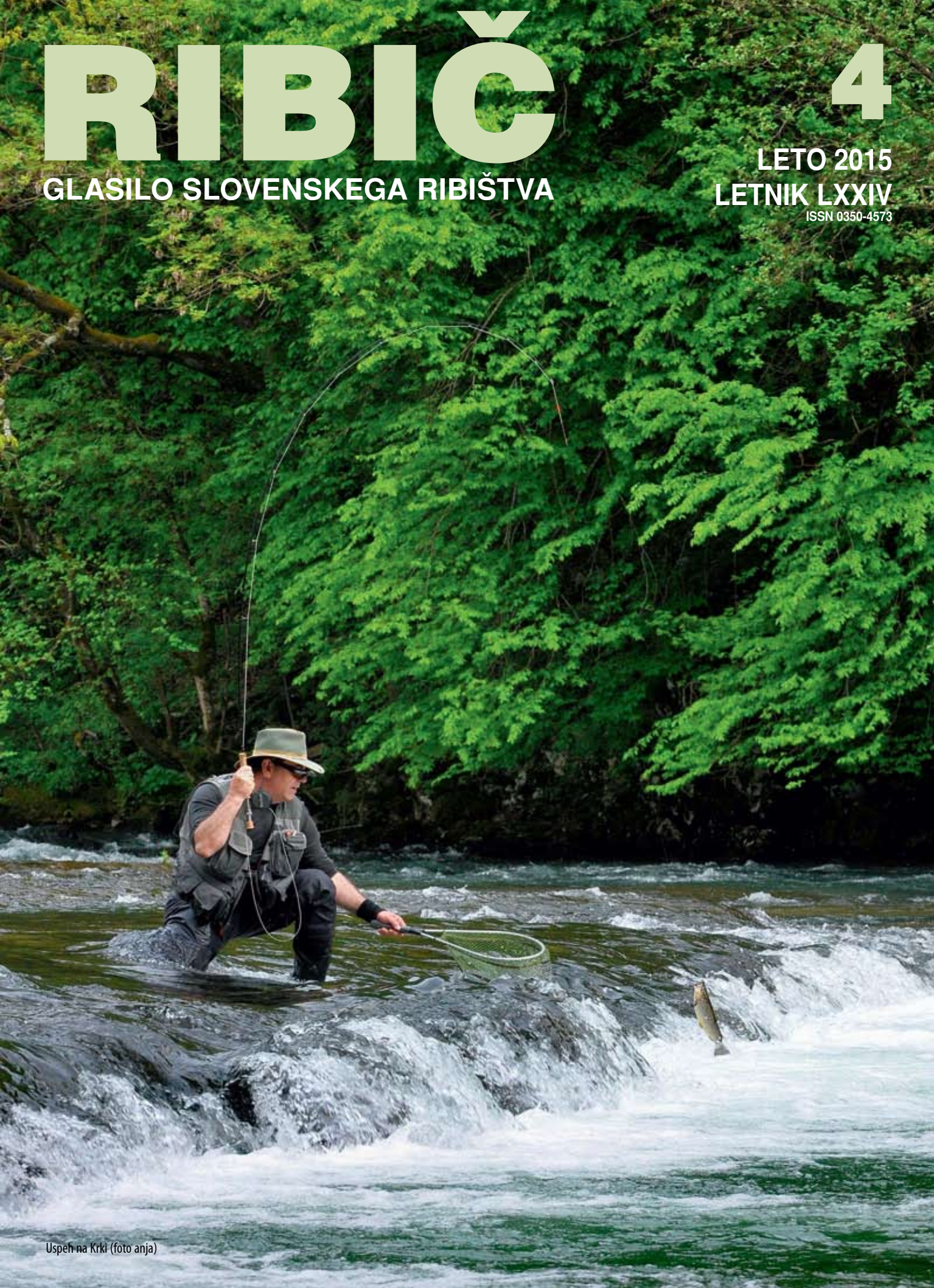

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

4

LETO 2015
LETNIK LXXIV
ISSN 0350-4573

RIVERWATCH IN EURONATUR – SKUPNO SPOROČILO ZA JAVNOST

Srce populacije sulca bije na Balkanu

Ogroženo vrsto ribe so našli v 43 vodotokih v skupni dolžini 1.840 kilometrov, od tega je tisoč kilometrov rek podvrženih načrtom hidroenergetske izrabe.

Kot prispevek k letošnjemu svetovnemu dnevu voda (22. marec) so znanstveniki in strokovnjaki s področja ribištva skupaj z nevladnimi organizacijami predstavili raziskavo o razširjenosti populacij sulca na Balkanskem polotoku. V sklopu mednarodne kampanje Ohranimo modro srce Evrope (Save the Blue Heart of Europe) je osemnajst znanstvenikov iz sedmih držav prvič izvedlo obsežno raziskavo razširjenosti populacij sulca v rekah med Slovenijo in Črno goro. Izsledki so pokazali, da so balkanske reke zadnja vroča točka te ribje vrste. Naravne populacije sulca so našli v 43 rekah v skupni dolžini 1.842 kilometrov, kar ustreza 65 % vseh populacij sulca na svetu. Celotno študijo najdete na:

http://www.balkanrivers.net/sites/default/files/Huchen_Study_2015.pdf

Sočasno je raziskava pokazala, da je kar tisoč kilometrov rek, v katerih živi sulec, podvrženih načrtom za hidroenergetske izrabe. Skupno je načrtovanih 93 jezov neposredno v sulčevem habitatu.

»Balkanske reke so izrednega pomena za preživetje sulca. V kolikor bodo ti jezovi zgrajeni, lahko predvidevamo, da bomo izgubili 70 % balkanske populacije te ribe,« je povedal profesor dr. Steven Weiss, soavtor študije iz Karl-Franzens univerze v Gradcu. Posledice bodo domnevno usodnejše, saj bodo preostale populacije premajhne, da bi se lahko ohranile. »Obstoj sulca in ostalih zaščitenih vrst je nezdružljiv s takšnim hidroenergetskim razvojem,« zaključujejo strokovnjaki.

Ena najpomembnejših rek za sulca v Evropi je reka Sava v Sloveniji. Skupaj s pritoki zagotavlja sulcu habitat v skupni dolžini 317 kilometrov. To je drugi najdaljši rečni odsek na Balkanu, daljši je le na reki Drini. Vendar pa na tem odseku Save načrtujejo gradnjo enajstih hidroelektrarn. »Seveda želimo preprečiti fragmentacijo habitata,« je povedala Neža Posnjak, koordinatorka kampanje Ohranimo modro srce Evrope v Sloveniji. »Slovenija ima glede sulca veliko odgovornost znotraj Evropske unije. Zato pozivamo vlado, naj ustavi gradnjo hidroelektrarn na Savi

in njenih pritokih ter zavaruje vse habitate sulca, vključno z odsekom Save od Kresnic do Zidanega Mosta,« je še dodala Posnjakova. Prav na tem delu reke pa je načrtovana gradnja prvih hidroelektrarn srednjesavske verige.

Kampanjo Ohranimo modro srce Evrope podpira tudi Ribiška zveza Slovenije. Predsednik zveze, dr. Miroslav Žaberl, ki predstavlja 12.000 ribičev iz 64 ribiških družin po Sloveniji, je povedal: »Za nas je sulec kralj reke in je žal ogrožena ribja vrsta. Območje srednje Save je najpomembnejši habitat za populacijo sulca v Sloveniji, tudi

Sulci so zaplavali v Savo ... (Foto: Theresa Schiller)

po zaslugi dolgotrajnih prizadevanj ribičev z rednim vlaganjem mladic, nadzorom drstišč in najstrožjim varstvenim režimom med vsemi lovnimi ribami. Zaradi stabilne populacije prihajajo na sulčelov v Slovenijo ribiči iz vseh koncev sveta. Sulec kot vrsta tako prinaša dodano vrednost regiji, zato podpiramo njegovo zaščito in nasprotujemo zaježitvam, saj pomenijo izgubo njegovega življenjskega prostora in njegov propad. Prav zaradi varovanja sulca, kot tudi piškurja ter osmih drugih endemičnih ribjih vrst, je območje srednje Save zavarovano kot območje Nature 2000.«

Za več informacij se obrnite na:

Neža Posnjak – neza.posnjak@balkanrivers.net, tel.: 00386 31 549 055
Cornelia Wieser – riverwatch.cornelia.wieser@riverwatch.eu, tel.: 0043 650 4544784
Ulrich Eichelmann – riverwatch.ulrich.eichelmann@riverwatch.eu, tel.: 0043 676 6621512
Katharina Grund – euronatur.katharina.grund@euronatur.org, tel.: 0049 7732 927210
Igor Miličić – Ribiška zveza Slovenije info.rzs@ribiska-zveza.si, tel.: 00386 1 256 12 94
Steven Weiss – steven.weiss@uni-graz.at, tel.: 0043-660 4383336

euRONATUR
RiverWatch

Sulec (*Hucho hucho*) je ena najbolj znamenitih in tudi najredkejših vrst v zmernih geografskih širinah. Zraste do dolžine 1,8 m in živi v naravnih strugah rek donavskega porečja, bogatih s kisikom. Zaradi onesnaženosti rek in posegov v rečne struge so se populacije sulca znatno zmanjšale v Nemčiji, Avstriji, na Slovaškem, v Romuniji in Bolgariji. Znanje o razširjenosti populacij na območju Balkana pa je bilo doslej nepopolno.

Prisotnost sulca je še en dokaz izrednega pomena balkanskih rek. Poleg tega kaže tudi na brezbriznost in agresijo hidroenergetskih lobjev ter politikov. »Pod pretvezo zelene energije bodo uničeni zadnji habitati ene najbolj ogroženih ribjih vrst v Evropi. V sodelovanju z ribiči in ljubitelji rek z vsega sveta zahtevamo zaustavitev zajezevanja teh rek. Vsi habitati sulca morajo biti prepoznavni kot zavarovana območja,« zaključuje Ulrich Eichelmann iz Riverwatcha, koordinatorka kampanje Ohranimo modro srce Evrope.

O kampanji Ohranimo modro srce Evrope

Nikjer v Evropi ni mogoče najti tolikšnega števila in pestrosti neokrnjenih divjih rek kot na Balkanu. Gradnja jezov na Savi je le del večjega cumamija gradnje jezov, ki ogroža balkanske reke. Več kot dva tisoč jezov je načrtovanih na vodotokih med Slovenijo in Albanijo. Z jasnim namenom preprečiti uničevanje naravne dediščine sta nevladni organizaciji EuroNatur in Riverwatch v sodelovanju z lokalnimi partnerji osnovali kampanjo Ohranimo modro srce Evrope. Več o njej na: <http://www.balkanrivers.net/>

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja

Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 2974.
Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen števil
1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:

Tržaška cesta 134,
1000 Ljubljana.

Telefon:
uredništvo:
(01) 256 12 97
tajništvo:
(01) 256 12 94
041 738 849
telefaks:
(01) 256 12 95
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:
Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si
sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si
tajništvo RZS
tajništvo.rzs@ribiska-zveza.si
računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si
uredništvo glasila Ribič
glasiloric.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
odgovorni urednik:
Igor Holy

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Jože Kuzma

Člani:

Miran Habe, Borut Jerše,
Robert Skrbinek, Jože Vrhunc

ČASOPISNI SVET:
predsednik:
dr. Tomo Korošec

Člana:
dr. Jože Ocvirk, dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Marjetka Šivic

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost

Naklada: 11.100 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Vsebina

NE SPREGLEJTE

Srce populacije sulca bije na Balkanu 82

AKTUALNO

Uporaba Facebooka v ribiških družinah
Jure Ušeničnik 84

OHRANIMO NARAVO

Ali je Gračnica še čista reka?
Magda Guček 86

RIBIŠTVO

Mikrobakterije pri ribah – vir okužbe za ljudi
Vlasta Jenčič, Manca Žolnir - Dovč, Mateja Pate,
Darja Kušar, Matjaž Ocepek 89

IZ NAŠE PRETEKLOSTI

Ribogojnica Bukovje
Dr. Romana Erhatic Širnik 91

DELO RIBIŠKE ORGANIZACIJE

Usposabljanje mentorjev mladih ribičev
Nuša Božičnik 92
Izberite si najuspešnejši dan za ribolov 92

REPORTAŽE

Trije svetovni rekordi in še državni
Krištof Cuderman 93

ALI JIH POZNAMO

Lahkotno popoldansko beličarjenje
Jure Ušeničnik 96

RIBIŠKI INFORMATOR

Ribiški informator 1–2015 99

ČUDOVITI RIBIŠKI DNEVI

Končno prekla iz Bologne
Lenart Levičar Bahtjari 103

SEJMI

Vabljeni na sejem LOV
Miran Mate 106
Izjemno zanimanje za slovenske muharske vode
Borut Jerše 107

EN DAN Z RIBIČI

V kraparskem kampu
Lenart Levičar Bahtjari 108

NASVETI

D-naveza
Radek Filip 111

MUHARSKI KOTIČEK

Lesketajoča se krila umetnih muh
Nadica in Igor Stančev 113

RIBIŠKA PRIPOVED

Na livadah kamnitega cvetja
Nace Nouvel 116

RIBIČI KUHAJO

Marinada iz jezerskih zlatovčic in pečen polnjen krap
Borut Jerše 118

KAPITALNI ULOVI

119

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Prosimo vse dopisnike, ki svoje prispevke pišete na osebnih računalnikih, da jih, če je le mogoče, pošiljate po e-pošti glasiloric.rzs@ribiska-zveza.si, originalni izpis prispevka pa z običajno pošto na naslov uredništva. Na isti naslov lahko pošljete tudi disketo s prispevkom in priloženim izpisom.

Prispevke za glasilo Ribič je treba poslati uredništvu trideset (30) dni pred izidom, nujna obvestila pa dvajset (20) dni pred izidom.

Poslanih prispevkov ne vračamo, razen na avtorjevo željo. Izvirnike hranimo 15 dni od objave v glasilu. Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Nenaročene prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo. Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča, skladno s programsko zasnovno.

Uredništvo

Uporaba Facebooka v ribiških družinah

Lani smo v majski in oktobrski številki *Ribiča* že pisali o uporabi družbenih medijev na področju odnosov z javnostjo in splošno o komunikaciji v sladkovodnem ribištvu. Niz sestavkov na temo komunikacije zaključujemo s praktičnim primerom uporabe Facebooka. Prikazali bomo enega od načinov uporabe tega najbolj priljubljenega družbenega omrežja pri nas ter tehnično ozadje trenutne platforme, ki je na voljo. Poleg tega bomo opisali še druge pomembne podrobnosti, ki jih ribiške družine in administratorji ob uporabi družbenih omrežij, po našem mnenju, ne bi smeli zanemariti.

V več kot tretjina Slovencev vsak teden vsaj nekaj minut preživi na Facebooku, posebni spletni strani, ki je trenutno najbolj priljubljeno družbeno omrežje pri nas. Po nekaterih raziskavah je njegova uporaba prehitela e-pošto kot najbolj priljubljeno sredstvo za ohranjanje stikov s prijatelji prek spleta. Na prvem mestu med najpogostejšimi načini komunikacije sicer ostaja (mobilni) telefon. Poleg obiskovanja osebnih profilov prijateljev in znancev pa so na Facebooku priljubljene tudi tako imenovane strani (*angl. pages*), na katerih se predstavljajo podjetja in različne organizacije, tudi ribiške družine. Opazili smo, da se v zadnjem času take brezplačne predstavitve loteva vse več ribiških družin, med katerimi lahko omenimo RD Kočevje, Idrija, Ljubno

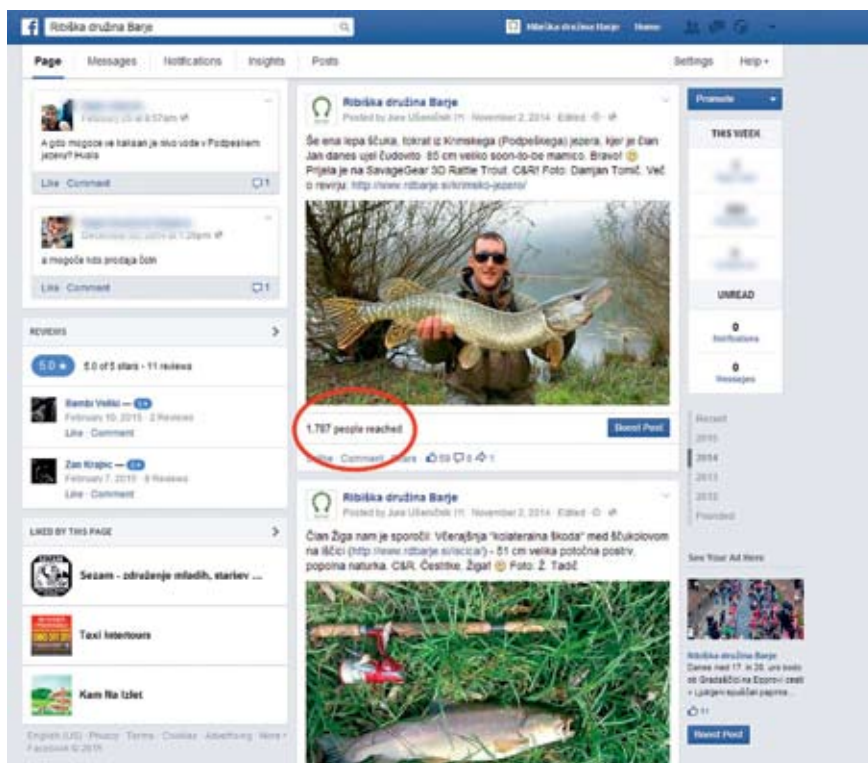
Profile na strani Facebooka imajo pri nas številne ribiške družine. Eden bolj znanih, ki ima verjetno tudi največ všečkov, je profil RD Barje iz Ljubljane. Ogledate si ga lahko na naslovu <https://www.facebook.com/rdbarje>.

Če imate administratorji obstoječih in prihodnjih profilov na strani Facebooka vaše ribiške družine kakršnokoli vprašanje, povezano z upravljanjem tega najbolj priljubljenega družbenega medija, se lahko obrnete na e@rdbarje.si. Prostovoljci v spletnem središču vam bodo z veseljem pomagali.

ob Savinji, Tržič in RD Barje iz Ljubljane. Zadnja ima med naštetimi tudi največ všečkov in v nadaljevanju bomo poglobljeje spoznali, kako deluje.

Zakaj stran in ne osebni profil

Kot smo namignili že v sestavku, ki je bil objavljen v *Ribiču*, 10/2014, je pojavnost na Facebooku mogoča na vsaj dva načina: v obliki osebnega profila in v obliki strani. Glede na Facebookova stroga pravila lahko osebni profil oblikuje le fizična oseba, za podjetja in druge organizacije pa je obvezno, da se pojavljajo v obliki

Obiskovalci imajo radi lepe fotografije različnih trofej. Fotografijo velike ščuke iz Podpeškega jezera si je v nekaj dneh ogledalo 1787 ljudi. Množico obiskovalcev modro izkoristite!

strani. Zaradi nepoznavanja družbenih medijev in na videz lažjega upravljanja z vsebino posameznega medija se je tudi v Sloveniji dogajalo, da je veliko podjetij in organizacij uporabljalo Facebook v obliki osebnega profila, ne strani. Ko zaposleni v tem spletnem gigantu zaznajo, da neka pravna oseba uporablja medij na način, ki je dovoljen le fizičnim osebam, se zgodi izbris profila brez opozorila! Pri tem lahko nastane velika škoda, zato vsem ribiškim družinam svetujemo, naj razmislijo, v kakšni obliki se predstavljajo na Facebooku. Poleg tega ima pojavljanje v obliki strani tudi mnoge prednosti, med katerimi moramo omeniti statistiko obiska, možnost oglaševanja posamezne objave ali celotne strani ter druge drobne radosti.

Osnove

Vsaka ribiška družina bo predstavitev na izbranem družbenem omrežju izpeljala po svoje. V RD Barje so jo postavili pod sloganom Dogodivščine ob vodotokih. Več kot 80 % objav na Facebooku je namenjenih ulovom, vodotokom, (družabnim) dogodkom, vabam, lepim fotografijam iz okolice vodotokov, ki so v njihovem upravljanju, in tako naprej. Preostalih 20 % objav so obvestila za člane, vabila, obvestila za javnost in drugo.

Kot administrator strani na Facebooku strani imate poln dostop do funkcij, ki jih storitev ponuja. Najprej uredite vizualno stran. Za profilno sliko (*angl. profile*) bo najprimernejši logotip ali katera druga grafična vsebina, ki spominja na prepoznavnost vaše ribiške družine. Pozornost

namenite tudi izbiri naslovne slike (*angl.* cover), ki je sicer nekoliko nenavadnih velikosti 851 x 315 točk. Pri izbiri naslovne slike bodite pozorni, da sporočilno jedro postavite proti desni strani slike in ne na njeno levo stran. Tam je, informativno gledano, sporočilo profilne slike. Za oblikovanje slik lahko uporabite katerega od dobro znanih grafičnih programov, v pomoč pa bo tudi Slikar ali Googlova Picasa. Pod zavihkom O organizaciji (*angl.* about) opredelite tudi druge podrobnosti, na primer odpiralni čas, stike (obvezno dodajte tudi telefonsko številko), povezavo na spletno stran in druge družbene medije, zemljevid, ki kaže pot do ribiškega doma, in tako naprej.

Ko ste določili način objavljanja in

vseeno uporabite polno mero profesionalizma. Zavedati se morate, da z upravljanjem družbenega medija v imenu ribiške družine prevzimate veliko odgovornost. Dobro ime organizacije lahko zgradite ali pa ga povsem porušite.

Najpogosteje boste objavljali fotografijo s komentarjem ali fotoalbum. Lahko objavljate tudi le posamezne povesdi, ki pa ne bodo prinesle zelenega učinka. Le-ta je največji v kombinaciji fotografije (slike), komentarja in povezave, ki kaže na neko zunanjo spletno stran, najbolje da na vašo matično spletno stran. Z vsako posamezno objavo imejte v mislih vašo blagovno znamko in skladno s podobo, ki jo želite oblikovati, se tudi odzivajte.

Objavo lahko oblikujete vnaprej in

spremljajte tudi neto všečke. Vsak teden se dogaja, da koga vaša tematika ne zanima več. V praksi to pomeni, da stran nima več, denimo, 1300 všečkov, temveč le 1299. Bodite pozorni, zakaj se to dogaja, in hitro odreagirajte, če se zgodi, da se z vaše strani naenkrat »odjavi« več ljudi. S pridom uporabite tudi podatke o ogledu posameznih objav. Objavljajte ob dnevih in urah, ko je stran najbolj obiskana. Recepta, kdaj objavljati, ni. Pogledati je treba v statistične podatke in primeren čas empirično določiti. Podatki o dnevih in urah, ko je vaša stran najbolj obiskana, so pod zavihkom »vpogledi« in »objave« (*angl.* posts). Pod zavihkom »vpogledi« in »ljudje« (*angl.* people) pa so zanimivi podatki o vaših obiskovalcih, njihovem spolu, starosti in kraju, od koder vas obiskujejo. Podatki so zelo primerni, če imate veliko tujih obiskovalcev in ste v dvomih, v katerem jeziku bi objavljali.

Prek strani na Facebooku boste prejeli tudi precej e-sporočil vaših sledilcev. Nanje se odzivajte hitro (najkasneje v roku 24 ur), sicer pa tako, kot prek običajne e-pošte. Tudi tu velja pravilo, da vas prijaznost nič ne stane, vendar čudežno deluje.

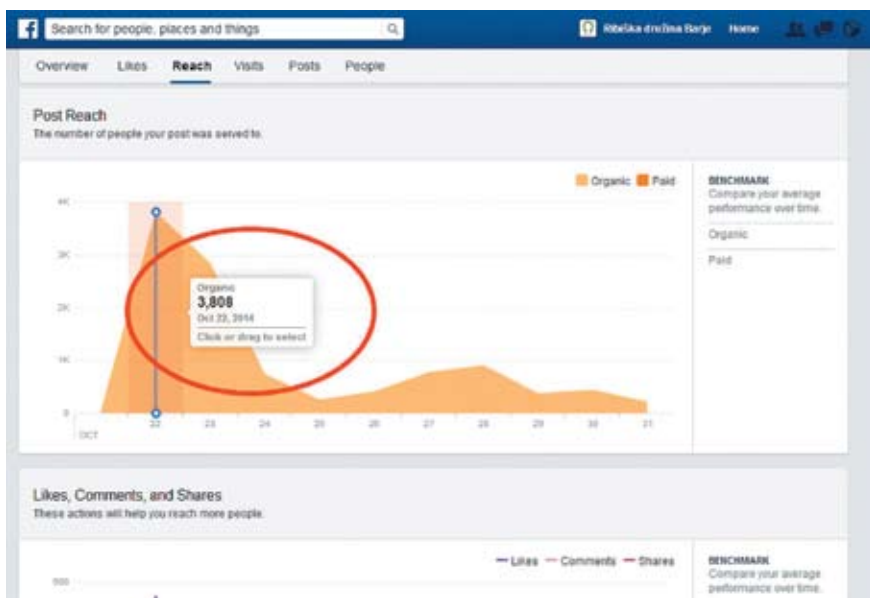
Sladki dodatki

Facebook se elegantno povezuje z različnimi aplikacijami, ki bogatijo uporabniško izkušnjo obiskovalcev. Najbolj znane so različne igrice, vprašalniki in obrazci za nagradne igre. Za izdelavo aplikacije in njeno povezovanje s Facebookom je potrebnega precej več znanja.

Za posamezno objavo ali celotno stran lahko naročite tudi promocijo, ki pa ni zastoj. Ciljno občinstvo in proračun (na primer 10 evrov) izberete sami, nato pa se objava prikazuje osebam iz določene demografske skupine, vse dokler se proračun ne izteče. Ribiške družine bodo funkcijo verjetno uporabile le redko. V RD Barje so možnost preizkusili in za objavo, ki sama po sebi ni bila zelo privlačna, so zabeležili 2883 ogledov, od katerih jih je bilo kar 2629 iz naslova plačane promocije. Ribiške družine, ki bodo želele izkoristiti veliko ljudi na Facebooku, bodo verjetno poskusile tudi s plačano objavo. Izkazala se bo pred novo ribiško sezono ali pred vpisi.

Za začetek ali izboljšanje obstoječega stanja komuniciranja vaše organizacije prek Facebooka nikoli ni prepozno. Lahko se zgledujete po strani RD Barje ali pa pogledajte, kako to delajo veliki, na primer Coca Cola, Red Bull in druge svetovno znane blagovne znamke. Objavljajte redno ter z veliko mero dobre volje in nabrali boste lepo število »sledilcev«. Tudi z njihovo pomočjo boste lažje uresničevali nekatere cilje, ki ste si jih zadali v vaši ribiški družini. Če boste sledili nasvetom, navedenim v tem sestavku, se vam bo pojavnost na Facebooku gotovo izplačala.

Jure Ušeničnik

Z ustrezno akcijo boste v razmeroma kratkem času dosegli veliko ljudi. Z zgornjega grafa je vidno, da je določeno objavo v le enem dnevu obiskalo skoraj 4.000 oseb, stran pa si je v enem tednu ogledalo 12.000 ljudi, kar je lepa številka za ribiško družino, ki šteje dvesto članov. Množico obiskovalcev modro izkoristite!

oblikovali osnove, začnite zbirati material in pričnite z delom. Objavljajte vse, kar je primerno in kar je v okvirih, ki ste si jih postavili na začetku. Objavljajte redno (vsaj dve objavi na teden), pri tem pa uporabljajte brezhiben jezik. Bralce sicer lahko nagovarjate v sproščenem jeziku, tudi kakšno tujko uporabite brez težav, le jezik naj bo slovnično brezhiben in tudi brez kletvic. Morda je slišati smešno, da kljub opozorilom preveč upravljavcev znanih in cenjenih blagovnih znamk ponavlja napako, ko ne pišejo slovnično pravilno. Kakšno blamažo si delajo na kratke in dolg rok, verjetno ni treba opisovati. Pazite tudi, da boste upoštevali izbrano tematiko. Vsebina posameznega profila naj bo zares ribiška, brez puhlih šal, različnih neumestnih video posnetkov in druge navlake. Ni potrebno, da ste smrtno resni. V mislih imejte vedno končnega bralca, ribiča, novinarja ali drugo osebo, ki se zanima za vas. Čeprav boste po vsej verjetnosti to delali prostovoljno, pa

določite datum in uro, ko bo objavljena na javnem delu Facebooka. Funkcija je primerna, ko niste v pisarni, a vseeno želite, da na profilu potekajo aktivnosti.

Ozadje strani na Facebooku

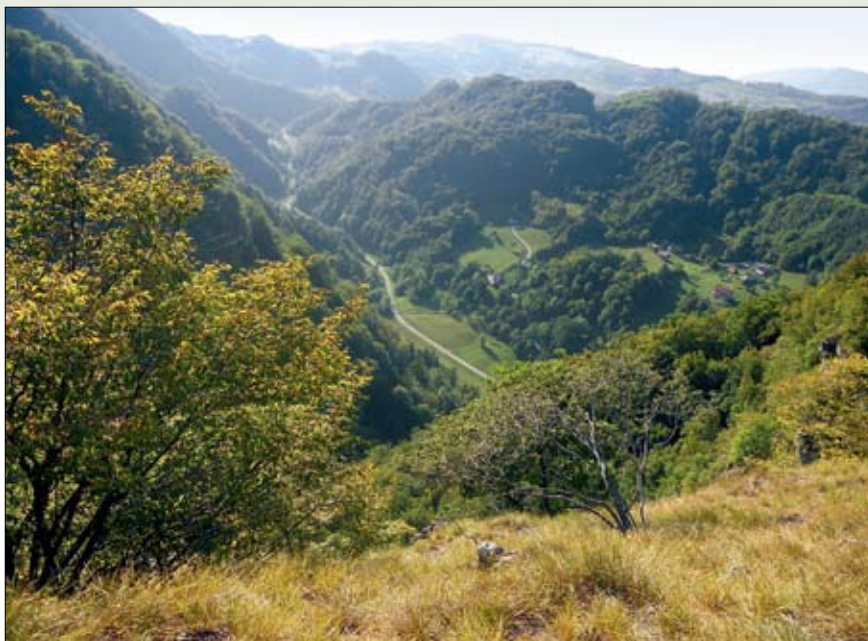
Posebno pozornost namenite nadzorni plošči strani; vidijo jo le administratorji, obiskovalci pa ne. V njej je tudi podrobna statistika obiska, ki jo boste našli, če boste kliknili na zavihček »vpogledi« (*angl.* insights). Tam ni kar tako, temveč z namenom, da bi izboljšala vašo pojavnost na Facebooku. Analizirate lahko obisk posamezne objave in aktivnosti obiskovalcev, spremljate število všečkov na vaši strani in drugih opazovanih straneh ter beležite doseg objav v tekočem tednu in primerjavo z dosegom v prejšnjem. Posebej lahko proučujete dinamiko všečkov, dosega, obiska, objav in obnašanje obiskovalcev. Vse podatke lahko vidite v besedilni in slikovni obliki (grafi). Vzporedno s spremljanjem dosega posamezne objave

Ali je Gračnica še čista reka?

Porečje Gračnice se razteza na približno 100 km² na zahodnem delu Kozjanskega. Gračnica izvira pri naselju Tajhte severno od Planine pri Sevnici (452 m n.v.) in se izliva v reko Savinjo v naselju Gračnica pri Rimskih Toplicah (201 m n. v.). Od izvira do vasi Mrzlo Polje je tok Gračnice upočasnen zaradi počasnega padanja terena, posledica česar je, da je njen tok v obliki meandrov. Ta del porečja je manj gozdnat, poseljenost je večja. Po prehodu čez Marofski slap si je Gračnica ustvarila pot v ozki soteski, ki se delno razširi v kraju Jurklošter ter vaseh Mišji Dol, Lipni Dol, Brodnice, Dol pri Laškem in Lokavec. Nad sotesko se na desnem bregu najprej dviga Voluš (750 m n.v.), na levem Šlosberg (727 m n.v.) in Sv. Trojica (851 m n.v.). Skalnati podori v Grohotju iz Vranjih peči in Krniče peči so ustvarili številne balvane, ki pospešijo njen tok v začetnem delu Lipnega Dola. Vse do Dola pri Laškem je porečje Gračnice na desnem bregu položnejše in poseljeno. Na levem bregu Gračnice se dvigujejo strma, z gozdom porasla in zelo redko poseljena pobočja.

Relativno redka poseljenost, velik delež gozdnatih površin, veliko pritokov, ki ne presahnejo tudi v najbolj sušnih obdobjih, številni umetni in naravni pragovi ter poraščenost brežin so verjetno ključni dejavniki, da je potok Gračnica ocenjen kot najbolj ohranjen vodotok na severovzhodnem delu Slovenije. Od leta 2013 precejšen del manj poseljenega levega brega porečja Gračnice sodi v področje Natura 2000.

Kljub dobri oceni stanja vodotoka kot prebivalka porečja Gračnice menim, da se kakovost vode v njej spreminja oziroma slabša, še zlasti v sušnih letih. Na kakovost vode bistveno vplivajo njeni večji pritoki. V porečju Gračnice ni vzpostavljen kanalizacijski sistem, zato se komunalne vode zbirajo v dvo- ali troprekantnih

Dolina Gračnice z Grohotja proti zahodu

Merilno mesto	Poimenovanje in opis lokacije merilnega mesta
0	Grohotje: za izlivom levega pritoka iz Vranjih peči z območja Natura 2000 (Gračnica). Ker so v tem pritoku še potočni raki, smo to merilno mesto določili kot kontrolno.
1	Bregar: za izlivom levega pritoka z območja Natura 2000 (Veliko Kozje) v predzadnjem meandru pred izlitjem v Savinjo
2	Blatnik: za izlivom levega Lokavškega potoka
3	Zimškova žaga: za izlivom levega pritoka Slatina za Zimškovo žago
4	Dol pri Laškem: za izlivom desnega pritoka v vasi Dol pri Laškem
5	Brodnice: za izlivom desnega pritoka iz kmetijsko zelo razvite vasi Žigon
6	Mišji Dol: za izlivom desnega pritoka Mišnica v Mišjem Dolu pri kmetiji Guček
7	Jurklošter: za izlivom levega pritoka Lahovnica v Jurkloštru
8	Marofski slap: za izlivom prvega levega pritoka iz Marijine vasi tik pod Marofskim slapom
9	Dežno: za izlivom desnega pritoka Vodiški graben v vasi Dežno

greznicah odprtega tipa, odvisno od starosti stanovanjskega objekta. Del porečja Gračnice je živinorejsko intenziven, posledica tega pa je intenzivno gnojenje travnih površin z mineralnimi

in tudi z organskimi gnojili (gnojevka). Navedena dejstva so me spodbudila, da sem preverila, kakšno je stanje nekaterih večjih pritokov Gračnice. Pri tem še posebno bode v oči dejstvo,

da se je, po moji oceni, v zadnjih petindvajsetih letih bistveno zmanjšala populacija določenih vrst rib (predvsem postrvi). Pritok Gračnice v vasi Brodnice, ob katerem živim, je bil še do leta 2000 navidezno relativno čist, v zadnjih letih, še posebno v sušnih obdobjih, pa zelo zasičen z organskimi snovmi, predvsem z odmrliimi algami, ter neprijetnega vonja.

toki iz kmetijsko intenzivnih območij bolj onesnaženi.

Vzorčenje in analiza vode sta ves čas izvajanja naloge potekala po enakem postopku. Vodo smo zajemali v litrske steklenice. Vzorce smo shranili v hladilno torbo in jih analizirali s hitrim testom *visicolor school* najkasneje v eni uri po odvzemu. To je kompakten prenosni mini laboratorij v kovčku,

(pri eni meritvi 3 mg/L, pri drugi 0,50mg/L) ter na merilnem mestu 9 (Dežno). Vzrok večje koncentracije amonijevih ionov je verjetno posledica večje poseljenosti tega dela porečja in obsežnih kmetijskih površin, ki jih intenzivno gnojijo predvsem v spomladanskih in jesenskih mesecih, na kar nakazuje tudi primerjava rezultatov meritev po mesecih. Povečana

Celotni tok reke Gračnice

Ker poučujem na Šolskem centru Šentjur, smo v okviru raziskovalnega dela v višješolskem programu naravovarstvo pripravili predlog spremljanja stanja z izvajanjem kemijskih analiz vodotoka s hitrimi testi *visicolor school*.

Za preverjanje stanja smo na porečju Gračnice določili deset merilnih mest na njenih pritokih, kot je razvidno iz preglednice.

Vzorčenje smo izvajali enkrat na mesec, in sicer od marca 2013 do marca 2014. Vzorna mesta smo določili tik za izlivom pritoka, in sicer 1 m od brežine, kjer se pritok že pomeša z glavnim tokom Gračnice. Pri analizi smo se osredotočili na v vodi raztopljene ione (NH_4^+ , NO_3^- , NO_2^- , PO_4^{3-}), pH in kisik (O_2). Prisotnost amonijevih, nitratnih, nitritnih in fosfatnih ionov v preseženih koncentracijah kaže stopnjo onesnaženja, obenem pa so tudi nevarnost za sam vodotok.

Ugotoviti smo želeli, v katerih pritokih so presežene vrednosti dušikovih in fosfatnih spojin in v katerem obdobju leta. Predvidevali smo, da bodo pri-

izdelan posebej za didaktične namene, ki omogoča enostavne postopke analize ob pomoči piktograma (barvna lestvica). Vsebuje okolju neškodljive kemikalije. Hitri test *visicolor school* omogoča popolnoma vodeno analizo najpomembnejših vodnih parametrov. Test sestavlja šest kolorimetričnih in titrametričnih reagentov. Z zadovoljivo natančnostjo lahko določimo že nizke koncentracije določenih kemijskih parametrov v vodi. Analiza je zelo preprosta in učinkovita. Za vsako snov je določen reagent, ki se zmeša skupaj z vzorcem. Pri tem se pojavi določena intenzivnost barve, ki jo primerjamo s priloženo kolorimetrično skalo in odčitamo koncentracijo merjene snovi. Ob vsakem vzorčenju smo izvajali analize v dveh zaporednih ponovitvah.

Koncentracija amonijevih ionov je bila na vseh meritvenih mestih pod mejno vrednostjo 0,50 mg/L, ki velja za pitno vodo. V primerjavi z drugimi merilnimi mesti smo na merilnem mestu 8 (Marofski slap) zaznali izrazito višjo koncentracijo amonijevih ionov

koncentracija amonijevih ionov je bila izmerjena v marcu in septembru in se je na prej omenjenih merilnih mestih izražala tudi v rahlo neprijetnem vonju vzorčene vode. Predvidevamo, da se na tem območju povečana koncentracija amonijevih ionov odraža tudi v povečani količini odmrlih alg na dnu vodotoka od Marofskega slapa do Jurkloštra.

Koncentracija nitratnih ionov na vseh merilnih mestih v celotnem letu ni preseгла 7 mg/L. Mejna vrednost nitratnih ionov za pitno vodo je 50 mg/L. Najvišje izmerjene vrednosti nitratnih ionov so bile na merilnem mestu 5 (Brodnice). V medmesečni primerjavi izstopajo marec, maj in september. Presenečajo rezultati meritev na merilnem mestu 1 (Veliko Kozje), saj na porečju levega pritoka pod Velikim Kozjem ni intenzivne kmetijske pridelave. Predvidevamo, da je vzrok za povečano vrednost nitratnih ionov posledica nitrifikacijskega postopka, ki postopoma poteka že od izvira Gračnice.

Koncentracija nitritnih ionov je ▶

bila na vseh merilnih mestih zelo nizka. Na merilnih mestih 2 (Blatnik), 7 (Jurklošter), 8 (Marofski slap) in 9 (Dežno) je vrednost nekoliko višja od preostalih merilnih mest, dosegla je vrednost 0,05 mg/L, kar je bistveno nižje od mejne vrednosti za pitno vodo (0,5 mg/L), za ribjo populacijo pa lahko imajo te vrednosti negativne učinke.

saj ne odstopajo od stopnje 6–8,5 pH, kar velja kot normalna meja.

Meritve kisika v vseh mesecih kažejo, da je bila vsebnost kisika v vodi konstantna, in sicer od 9,3 do 10 mg/L. Zanimivo je, da v poletnem in zimskem času ni velikih razlik v koncentraciji kisika. Razloga sta predvsem hiter pretok in razgibana podlaga

munalno neurejenih naselij. K sreči je večina stalnih pritokov Gračnice neoporečnih, kar omogoča, da se razredči koncentracija onesnaževal iz kritičnih pritokov. Vse to kaže, da bo treba spremljati kemijsko in biološko stanje porečja Gračnice in z ozaveščanjem prebivalcev poskrbeti, da bo Gračnica ostala ekološko stabilen vodotok in del neokrnjene narave.

Magda Guček

Merilna mesta na zgornjem toku

Merilna mesta na spodnjem toku

Najvišja **koncentracija fosfatnih ionov** je bila izmerjena v maju na merilnem mestu 3 (Zimškova žaga), in sicer 3 mg/L ter na merilnem mestu 7 (Jurklošter), kjer je znašala 6 mg/L. Ker sta obe merilni mesti tik ob naselju, predvidevamo, da je povečana vrednost posledica prisotnosti komunalnih odpadkov iz gospodinjstev.

Vrednost pH je bila v večini primerov na vseh lokacijah skoraj enaka. Pomembno je omeniti, da vrednost ni nikjer pod nevtralnim območjem. Menimo, da je rahlo bazična pH vrednost posledica procesa erozije. Vse izmerjene vrednosti so bile v razponu od 7 do 8 in jih lahko opredelimo kot normalne,

(vključno s pragovi), ki omogočata dobro zračenje vode.

Na podlagi izmerjenih vrednosti posameznih parametrov v našem raziskovalnem delu lahko sklepamo, da Gračnica ni onesnažena. Izmerjene vrednosti smo primerjali z mejnimi vrednostmi za pitno vodo. Če bi posamezne meritve primerjali z vrednostmi, ki so mejne za določene vrste rib, rezultati ne bi bili več tako zadovoljivi. Prav tako bi bili rezultati drugačni, če bi merjenje opravljali vse dni v letu. Presežene povečane vrednosti merjenih parametrov na posameznih merilnih mestih kažejo na potencialno onesnaženost pritokov kot posledico gnojenja kmetijskih površin in ko-

Viri in literatura:

1. Dallas, L., Peck, 1985: Study and interpretation of chemical characteristics of natural water. Unitet states government printing office, Alexandria.
2. Firbas, P., 2004: Kako je zdrava voda. Založba ARA, Ljubljana.
3. Frantar, P., 2010: Vodna bilanca, Hidrološki letopis Slovenije 2008. Agencija Republike Slovenije za okolje, Ljubljana.
4. Gabrič, A.: Kemija danes 2. DZS, Ljubljana 2003, str. 42.
5. Kemijski parametri v vodi. Pridobljeno 2. 6. 2014, iz www.ivz.si/Mp.aspx?ni.
6. Kozjanski park, Podsreda, 2003: Dolina Gračnice skrivnostni kozjanski svet. DELO tiskarna, d. o. o.
7. Kozjanski park, Podsreda, 2003: Skrivnostna dolina Gračnice. Delo tiskarna, d. o. o.
8. Natura 2000 območje Gračnice. Pridobljeno 30. 5. 2014, iz www.natura2000.gov.si.
9. Program monitoringa stanja voda. Pridobljeno 2. 6. 2014, iz www.arso.gov.si/vode.
10. Rybar, M., 2000: 800 let Jurkloštra. Kataložni zapis o publikaciji - Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana.
11. Stanje slovenskih voda. Pridobljeno 3. 6. 2014, iz <https://www.slovenia.info>
12. Šolski kovček za analizo vode Visocolor, navodila za uporabo. Mikro + Polo, d. o. o.
13. Uhan, J., 2003: Vodno bogastvo Slovenije. Agencija Republike Slovenije za okolje, Ljubljana.
14. Zemljevid območja Gračnice. Pridobljeno 2. 6. 2014, iz: www.google.si/maps.

Mikobakterije pri ribah – vir okužbe za ljudi

Mikobakterioze pri ribah so bolezni, ki jih povzročajo mikobakterije in jih v pogovornem jeziku in tudi v nekateri strokovni literaturi imenujejo tuberkuloza rib. O mikobakteriozah pri ribah smo v naših sestavkih že pisali, tokrat pa bomo o bolezni pisali kot o zoonozi, to je bolezni živali, ki je nevarna tudi za ljudi. Predstavili bomo rezultate raziskav, ki smo jih opravili raziskovalci Veterinarske fakultete v sodelovanju z Laboratorijem za mikobakterije Univerzitetne klinike za pljučne bolezni in alergijo Golnik.

Mikobakterije glede na njihovo patogenost razdelimo na dve skupini, in sicer »tuberkulozne« in »netuberkulozne« ali atipične mikobakterije. Številne netuberkulozne mikobakterije so saprofiti (organizmi, ki živijo na mrtvi organski snovi in povzročajo njen razkroj – gnitje) ali oportunistični patogeni (povzročitelji bolezni, ki lahko povzročijo bolezen le v določenih okoliščinah, kot je npr. zmanjšana imunska sposobnost organizma). V naravi so zelo razširjene, posebno še v vodnih okoljih, ter povzročajo številna obolenja, ki prizadenejo različne gostitelje, vključno s sesalci in vodnimi živalmi – tudi ribami. Najpogostejše mikobakterije, ki povzročajo klinično obliko mikobakterioz pri ribah, so *Mycobacterium (M.) marinum*, *M. fortuitum* in *M. chelonae*. V različni znanstveni literaturi lahko zasledimo še mnoge druge mikobakterije, kot so na primer *M. neoaurum*, *M. peregrinum*, *M. gordonae*, *M. ulcerans*, *M. shottsii*, *M. pseudoshottsii*, *M. scrofulaceum*, *M. simiae*, *M. abscessus* itn.

Okužbe živali in ljudi z mikobakterijami so znane že zelo dolgo. Iz leta 1897 datira prvo poročilo o okužbi rib, in sicer je bila to okužba pri krapu. Dandanes so okužbe rib z mikobakterijami zelo pogoste in se pojavljajo pri vseh vrstah sladkovodnih, morskih ter tropskih rib, ki živijo bodisi v naravi ali pa jih gojijo za prehrano ljudi ali za okras kot akvarijske ribe. Bolezen, ki jo povzročajo mikobakterije, ima v največ primerih kronični napredujoč (progresiven) potek, okužene ribe pa so lahko več let videti zdrave, preden razvijejo značilne klinične znake. Klinični znaki so lahko zelo različni in ni nujno, da so vedno vsi prisotni. Skoraj vedno pa imajo bolne ribe razjede po koži, ki se lahko tudi vname, luske izpadajo, plavuti pa razpadajo. Bolne ribe lahko tudi spremenijo barvo, bodisi pobledijo ali pa postanejo izraziteje obarvane. Trebuh je udrt, oči pa izbuljene. Ribe slabo

jedo, zato vidno hujšajo, lenobno plavajo, kasneje pa je hrbtenica iznakažena (deformirana). Po koži in notranjih organih, po navadi po jetrih, ledvicah in vranici, ugotovimo značilno omejeno brstenje tkiva, kar imenujemo granulom. To je sistemska bolezen, torej taka, ki zajame vse organe telesa.

Kožne spremembe na roki bolnika, ki se je okužil pri čiščenju domačega akvarija. (Foto: Damijan Eržen)

Včasih so bile mikobakterioze precej običajno obolenje v intenzivni vzreji rib, odkar pa ribe namesto z ribjimi odpadki hranijo s sodobno peletirano hrano, je ta zdravstvena težava v intenzivni vzreji izginila. Zelo pogoste pa so mikobakterioze pri akvarijskih ribah, tudi zato, ker zelo dolgo živijo. Nekatere družine akvarijskih rib so za mikobakterioze (imenovane tudi »tuberkuloza rib« ali »ribja tuberkuloza«) še posebno dovzetne.

Razen za akvarijske ribe, ki bolne kažejo prej naštete spremembe, v končni posledici lahko poginejo, so nekatere mikobakterije, ki povzročajo obolenje pri ribah, lahko nevarne tudi za ljudi. Mikobakterioze rib so torej zoonoze, bolezni, ki so lahko nevarne tudi za ljudi in jim zato v veterinarski medicini namenimo prav posebno pozornost. S poznavanjem zdravstvenega stanja živali in preprečevanjem bolezni namreč posredno varujemo tudi

zdravje ljudi. Med mikobakterijami, ki povzročajo mikobakterioze pri ribah, sta za ljudi nevarni vrsti *M. marinum* in *M. fortuitum*, ki pa sta, žal, pri ribah najpogostejši. Ljudje se z omenjenimi mikobakterijami najpogosteje okužijo ob stiku z okuženimi ribami in še pogosteje z okuženim okoljem. V uvodu smo

navedli, da so mikobakterije tudi v vodnem okolju, zato ni naključje, da so že zelo dolgo znane okužbe pri ljudeh, ki so se kopali v javnih kopalnicah. Leta 1954 so pri taki okužbi prvič ugotovili in potrdili mikobakterije, potem ko se je okužilo osemdeset ljudi, ki so se kopali v istem bazenu. Potrjene bakterije so tedaj poimenovali *Mycobacterium balnei*, po latinski besedi balnei, ki pomeni kopanje, zdaj pa to bakterijo imenujemo *M. marinum*, kar naj bi bil nekakšen sinonim za prvo poimenovanje. Ker so se prvotno okužbe pri ljudeh pojavljale skoraj izključno v plavalnih bazenih, so bolezen poimenovali *granulom plavalnih bazenov*. Dandanes je izraz postal neprimeren, saj

so v plavalnih bazenih zaradi doslednega kloriranja javnih kopalnic okužbe ljudi z mikobakterijami povsem izginile, čeprav se okužbe pri ljudeh v enaki obliki kot prej pojavljajo še vedno. Dandanes so viri okužb za ljudi druga vodna okolja, še največje tveganje za okužbo pa so akvariji in akvarijske ribe. Zato bolezen ljudi, ki so se okužili z »ribjimi« mikobakterijami, imenujemo *granulom akvaristov*. Akvaristi se najpogosteje okužijo pri čiščenju akvarija in pri morebitnih poškodbah in odrgninah, ki so nastale v stiku z ribami. Dovzetni so tudi ljudje, ki imajo razpokano in poškodovano kožo že od prej. Poleg akvaristov so okužbam z mikobakterijami izpostavljeni tudi ljudje z določenimi poklici, kot so delavci v predelovalni industriji rib, ki se zbodejo s trni in izrastki rib, ter delavci v trgovinah z malimi živalmi. Ker se mikobakterije najbolj razmnožujejo pri temperaturah

od 30 do 32 °C, ki so prenizke za optimalen razvoj mikobakterij pri ljudeh, so okužbe pri ljudeh največkrat omejene le na kožo, le redko mikobakterije prodrejo tudi globlje v tkivo.

Pri ljudeh se mikobakterioze s katero koli vrsto mikobakterij lahko odražajo v štirih kliničnih oblikah: pljučni, diseminirani (pojav istovrstnega procesa na oddaljenih mestih organizma), kožni (okužba kože in/ali mehkih tkiv) ali limfadenitisu (vnetje bezgavk). V evropskem prostoružno kožno mikobakteriozo najpogosteje povzročata vrsta *M. marinum*, evidentirana je bila tudi okužba z *M. fortuitum*, v tropskih predelih pa *M. ulcerans*. Pri imunsko odpornih ljudeh se bolezen najznačilneje kaže v obliki dolgotrajnih razjed na okončinah, predvsem na dlaneh in prstih rok, lahko pa tudi na komolcih in kolenih. Včasih so lahko prizadeta tudi globlja tkiva, to so mišice in kite, pri imunsko oslabilih ljudeh pa se lahko razvije diseminirana oblika bolezni. Neznačilna klinična slika, dolga inkubacijska doba (obdobje od okužbe do pojava znakov bolezni), ki traja od dveh do šestih tednov, ter premajhna ozaveščenost ljudi o bakteriji *M. marinum* kot morebitni povzročitelji okužb pri ljudeh so glavni razlogi, da je diagnoza granuloma akvaristov postavljena zelo pozno. Tudi ozaveščenost zdravnikov o mikobakteriji *M. marinum* kot morebitni povzročitelji neznanih kožnih sprememb je pogosto majhna. Zato se pri večini odkritih bolnikov v svetu in tudi pri nas ustrezno zdravljenje začne pozno, kar vodi do znatnega podaljšanja okrevanja in morebitnih zapletov. Ne nazadnje je zdravljenje po nepotrebnem drago. Za postavitev pravilne diagnoze so pomembni anamnestični podatki, to je, da pacient zdravniku pove, da je imel opravka z akvarijskimi ribami, vodo in akvarijsko opremo, kar pa je pogosto zaradi dolge inkubacijske dobe lahko problematično. Še zlasti, ker prizadeta oseba pogosto pozabi, kaj se je dogajalo več tednov nazaj. Zato ne preseneča dejstvo, da na diagnozo okužbe z mikobakterijami največkrat privede biopsija prizadetega tkiva, kjer v histološkem preparatu vidijo značilno granulomsko vnetje. Temu največkrat sledi odvzem vzorcev za mikrobiološko preiskavo na prisotnost bakterije *M. marinum*, kjer laboratorij vse kužnine kože avtomatsko inkubira tudi pri temperaturah od 30 do 32 °C. Ko je diagnoza potrjena, granulom akvaristov zdravijo s protimikrobnimi zdravili, kar lahko traja tri do štiri mesece, včasih pa je potreben kirurški poseg.

Mikobakterije pri ribah in ljudeh v Sloveniji

Da bi ugotovili stanje glede okužb z netuberkuloznimi bakterijami akvarijskih rib v Sloveniji, smo v obdobjih od 2001 do 2004 in od 2009 do 2011 opravili obsežno raziskavo, v okviru katere smo ribe pridobili v različnih trgovinah z akvarijskimi ribami

po vsej Sloveniji. V prvi raziskavi smo pregledali 35 rib trinajstih različnih vrst, v drugi pa 107 rib, ki so pripadale dvajsetim različnim vrstam. V prvi raziskavi smo mikobakterije izolirali iz 29 rib od 35 preiskanih (82,9 %). Prevladovala je vrsta *M. fortuitum* (24,1 %), zelo velik pa je bil tudi delež vrste *M. marinum* (20,7 %). Obe bakteriji sta nevarni tudi za ljudi. V drugi raziskavi je bilo na mikobakterije pozitivnih 85 od 107 preiskovanih rib (79,4 %). Med izolati sta spet prevladovali vrsti *M. fortuitum* (60,9 %) in vrsta *M. marinum*, ki je predstavljala skoraj desetino izolatov. Zanimivo je, da smo prvič v Sloveniji potrdili prisotnost vrste *M. ulcerans*, ki je bolj značilna za tropske predele in je prav tako lahko nevarna za ljudi.

V Sloveniji se kožna mikobakterioza pojavlja le občasno; v obdobju od 2000 do 2013 je bila bakterija *M. marinum* izolirana pri trinajstih slovenskih bolnikih. V vseh primerih je povzročila kožne spremembe na rokah ali nogah. V večini razjasnjenih primerov so zbolele osebe, ki so imele doma akvarij, v enem primeru pa je zbolel mlad fant, ki je vsak dan treniral plavanje (v bazenu). V njegovem primeru so bile poškodbe kože na kolenu.

Zelo zanimiv in izpoveden je primer 44-letnega bolnika, katerega kožna sprememba, ki jo je povzročila bakterija *M. marinum*, je prikazana na fotografiji. Bolniku so se začele težave na hrbtni strani dlani, od koder so se razširile na podlaket. K zdravniku je odšel zato, ker so se mu spremembe neprestano selile po roki in so ga začeli sodelavci gledati postrani. Biopsija kožnih sprememb je pokazala granulomsko vnetje, kar je napeljalo zdravnika, da je pomislil na možnost okužbe z bakterijo *M. marinum*. Ko so bolnika povabili na zdravljenje, je na kliniko s seboj prinesel tudi živo akvarijsko ribo, ki je plavala v pol litra akvarijske vode. Riba je bila na videz povsem zdrava, brez zunanjih sprememb in tudi povsem živahna, tako da je bilo osebje na kliniki v zadregi, ko so jo morali žrtvovati za preiskavo. Iz žrtvovane ribe pa so potem tudi iz lusk, ki niso izpadale, na umetnem gojišču vzgajili vrsto *M. marinum*. Bakterija *M. marinum* je se je razširila tudi iz akvarijske vode. Zato je bilo mogoče sklepati, da se je bolnik okužil med čiščenjem akvarija, saj pri čiščenju ni uporabljal rokavic.

Rezultati naših raziskav kažejo, da je velika večina akvarijskih rib, ki so v prodaji v Sloveniji, okuženih z mikobakterijami, med katerimi prevladujejo za ljudi potencialno patogene vrste. Pri tem je zlasti pomemben relativno velik delež vrste *M. marinum*, ki je najpomembnejša povzročiteljica kožne mikobakterioze pri ljudeh. Zato je za preprečevanje okužb v prvi vrsti pomembno predvsem ozaveščanje ljudi, zlasti tistih, ki se poklicno ali ljubiteljsko ukvarjajo z ribami, pa tudi zdravnikov. Najpomembnejši korak pri zmanjševanju možnosti okužb z mikobakterijami, ki so povezane z ribami, je, da si pri vsakem čiščenju akvarija ali ro-

kovanju z ribami, tudi za pripravo hrane, obvezno nadenemo vodotesne rokavice. Ta preprost ukrep bi lahko marsikomu prihranil neprijetno tavanje od zdravnika do zdravnika, pa tudi večmesečno zdravljenje s protimikrobnimi zdravili.

Na koncu je treba poudariti, da je tveganje za okužbo z mikobakterijami pri imunsko sposobnih ljudeh precej majhno, vendar vsaj pri mikobakteriji *M. marinum* nikakor ne zanemarljivo. Navzlic temu morajo biti akvaristi in predvsem ljudje, ki jim akvaristika pomeni poklic, ter tudi ljudje drugih poklicev, ki delajo z ribami, seznanjeni z možnostjo tovrstne okužbe. Predvsem se morajo znati obvarovati pred temi okužbami (obvezna uporaba vodotesnih rokavic), ob morebitni okužbi pa morajo zdravstvene delavce opozoriti na vse okoliščine, ki so prevedle do nje, ker lahko sicer na videz nedolžne okužbe postanejo nočna mora.

Vlasta Jenčič
Manca Zolnir-Dovč
Mateja Pate
Darja Kušar
Matjaž Ocepek

Literatura:

- Casal, M., Casal MD. (2001). Multicenter study of incidence of *Mycobacterium marinum* in humans in Spain. *Int J Tuberc Lung D* 5: 197–199.
- Dodiuk-Gad, R., Dyachenko, P., Ziv, M., Shani-Adir, A., Oren, Y., Mendelovici, S. et al. (2007). Nontuberculous mycobacterial infections of the skin: a retrospective study of 25 cases. *J Am Acad Dermatol* 57: 413–20.
- Dolenc-Voljč, M., Zolnir-Dovč, M. (2010). Delayed diagnosis of *Mycobacterium marinum* infection: a case report and review of the literature. *Acta Dermatovenerol APA* 19: 35–9.
- Falkingham, JO. (1996). III. Epidemiology of infection by nontuberculous mycobacteria. *Clin Microbiol Rev* 9: 177–215.
- Gauthier, DT., Rhodes MW. *Mycobacteriosis in fishes: a review*. *Vet J* 2009; 180: 33–47.
- Griffith, DE., Aksamit, T., Brown-Elliott, BA., Catanzaro, A., Daley, C., Gordin, F. et al. (2007). An official ATS/IDSA statement: diagnosis, treatment, and prevention of nontuberculous mycobacterial diseases. *Am J Respir Crit Care Med* 4: 367–416.
- Jaeckel Gilta. (2014). Immunopathogenesis of chronic *Mycobacterium marinum* infection in adult zebrafish (*Danio rerio*). Doctoral thesis. Institute of Aquaculture, University of Stirling.
- Jernigan, JA., Farr, BM. (2000). Incubation period and sources of exposure for cutaneous *Mycobacterium marinum* infection: case report and review of the literature. *Clin Infect Dis* 31: 439–43.
- Novotny, L., Dvorska, L., Lorencova, A., Beran, V., Pavlik, I. (2004). Fish: a potential source of bacterial pathogens for human beings. *Vet Med Czech* 49: 343–58.
- Pate, M., Jencic, V., Zolnir-Dovc, M., Ocepek, M. (2005). Detection of mycobacteria in aquarium fish in Slovenia by culture and molecular methods. 1: 29–35.

NAŠE NEKDANJE RIBOGOJNICE (1. DEL)

Ribogojnica Bukovje

Med obema vojnama (1918–1941) je na slovenskem ozemlju delovalo več ribogojnic, katerih naloga je bila vzreja zaroda za poribljavanje voda, pa tudi vzreja rib za prehrano. Najpomembnejša je bila nedvomno ribogojnica v Bohinjski Bistrici. Lastne ribogojnice oziroma vališča so imela nekdanja ribarska društva (Ljubljansko, Celjsko in Mariborsko ribarsko društvo), nekatere ribogojnice so bile v zasebnih rokah. Zdaj večina ne deluje več, prav tako je o njih ohranjene le malo dokumentacije.

Ena takšnih je bila tudi ribogojnica Bukovje. Celjski trgovec Dušan Zangger je leta 1931 v Bukovju kupil skoraj štiri hektarje veliko posest s propadajočim poslopjem. Prvi dve leti je kupoval le ribji zarod in ga vlagal v bližnji potok. Leta 1934 je v stari, s slamo kriti podrtiji uredil preprosto zasilno vališče. Sprva je ikre kupoval v drugih ribogojnicah, zatem pa se odločil za vzgojo lastnih plemenskih rib. Plemenke je gojil v potokih Tesnica in Hudinja. Na jesen so plemenke odločili, jih osmukali in vrnili v vodo. Ikre in mladice potočnih postrvi je vlagal v bližnje potoke. Uspehi so ga spodbudili h gradnji ribnikov, najprej manjših, nato tudi večjih. Do druge svetovne vojne se je ribogojnica ponašala že s šestnajstimi ribniki za vzrejo plemenskih in tržnih rib, štirimi ribniki za vzrejo ribjega zaroda ter s posebnim ribnikom za pridobivanje in shranjevanje ledu. Poleg vališča je Zangger zgradil več poslovnih objektov: hladilnico, strojnico, klavnico, stanovanje za oskrbnika ter celo lastno elektrarno. Nadaljnje načrte in posodobitve mu je preprečila druga svetovna vojna. Kot navaja celjski zgodovinar Janko Orožen, je Zangger končal kot žrtev vojne in po njegovi smrti je bila ribogojnica prepuščena propadu.

O samem delovanju ribogojnice pred vojno imamo zelo malo podatkov, saj je bila dokumentacija uničena in tudi v časopisih niso poročali o njej. Vemo pa, da je Zangger postopoma zelo omejil gojitev potočnih postrvi in se leta 1937 skoraj v celoti preusmeril v tržno dejavnost ter svojo ribogojnico namenil vzreji ameriških postrvi (šarenk). Ribe so hranili s konjskim mesom, vsak dan so pokrmili konja in pol, kar je dnevno približno 425 kilogramov mesa.

Po vojni se je za nakup ribogojnice zavzemalo tedanje Ribarsko gospodarstvo Slovenije. Temu je nasprotovala Občina Stranice, ki pa z ribogojniško dejavnostjo ni začela zaradi pomanjkanja ustreznih kadrov. Tako je 11. julija 1954 zapuščeno ribogojnico – od nekdanjih zgradb so ostali le temelji, ribnike pa sta prerasla trava in grmovje – od Zangerjeve vdove odkupilo

Ribiško društvo Maribor. Po reorganizaciji ribiške organizacije je ribogojnica prešla v last Zveze ribiških družin Maribor.

Ribiči so se takoj lotili obnove. Pripravili so načrte, zaradi pomanjkanja denarja so se sanacijskih del v ribogojnici lotili sami. Pri začetnih obnovitvenih delih so jim pomagali dijaki Industrijsko kovinarske šole v Mariboru. Že v letu 1954 so obnovili prve

Ribogojnica v Bukovju pri Frankolovem 1960 (foto: Jože Gal, Večer, [wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/87/Ribogojnica_v_Bukovju_pri_Frankolovem](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ribogojnica_v_Bukovju_pri_Frankolovem))

štiri ribnike, do leta 1957 pa jim je uspelo obnoviti že šestnajst ribnikov. Temu je treba dodati še ureditev posebnih gnojnih jam za gojenje planktona ter izgradnjo večjega bazena za segrevanje vode. V šestdesetih letih so zgradili novo upravno poslopje in hladilnico za hrano z zmogljivostjo za tri vagonce ribje hrane. Sanacijska dela je vodil gospodar Zveze ribiških družin Maribor, gospod Oton Vokač. Stroški obnove so znašali 27.546.000 dinarjev. Precej denarja so dobili kot odškodnino za ribe od hidrocentral (19 milijonov), milijon je kot posojilo prispevala krovna organizacija, to je Ribiška zveza Slovenije, preostali denar so morali štajerski ribiči zagotoviti sami.

Že ob nakupu ribogojnice so se mariborski ribiči odločili, da bodo v njej nadaljevali predvsem z vzrejo ameriških postrvi za prodajo na trgu. V manjši meri naj bi gojili tudi enoletne mladice potočnih postrvi, ki bi jih nato vlagali v opustošene salmonidne vode, v zajezitvene predele

Drave, preostanek pa prodali. Za ta namen so vzdrževali matično jato 250 odraslih potočnih postrvi, iz katerih so na leto pridobili okoli 200.000 iker. Ko so bila prva dela pri sanaciji ribnikov končana, so po poročilu Otona Vokača prejeli prvih 2.500 mladice šarenke iz ribogojnice v Dragomlju in v Bukovju nadaljevali z njihovo nadaljnjo vzrejo. Po informaciji iz časnika Večer so iz ribogojnice v Kobaridu prejeli tudi prvih dva tisoč iker ameriških postrvi. Leto kasneje jim je podjetje Ribarstvo odstopilo šest odraslih samic ameriških postrvi in še tri samce. To je bil začetek prve matične jate plemenskih rib za lastno nadaljnjo vzrejo. V sezoni 1957/58 so že pridobili prvih 60.000 iker, naslednje leto 300.000, jeseni leta 1959 pa že 800.000. Načrtovali so zmogljivost milijon iker v sezoni.

Leta 1959 so v ribogojnici že vzredili 2.000 kilogramov porcijskih ameriških postrvi, v letu 1960 pa načrtovali povečanje proizvodnje še za pol tone. Zmogljivosti ribogojnice so bile povsem izkoriščene. Večja proizvodnja ni bila mogoča zaradi pomanjkanja hrane in tudi vode. Primanjkovalo jim je ribje moke, pa tudi mesa, jajc, jeter in vranic, to je glavnih sestavin tedaj na splošno uveljavljene hrane za ribe v ribogojnicah.

Dokumente o delovanju ribogojnice hrani arhiv Zveze ribiških družin Maribor, ki je vsa leta ostala zvesta prvotnemu cilju, to je vzreji tržnih ameriških postrvi in mladice potočnih postrvi za poribljavanje voda. Zaradi pomanjkanja vode in nedonosnosti ribogojnice so v začetku tega tisočletja, leta 2003, ribogojnico prodali Uniorju Zreče.

Dr. Romana Erhatič Širnik

Viri:

Anon. 1960. 1. marec 1960. Bukovje pri Frankolovem. Večer,

Orožen, J., 1980. Oris sodobne zgodovine Celja in okolice. Celjski zbornik, str. 244–246

Vokač, O., 1957. Ribogojnica Bukovje. Ribič, št. 12, str. 359–361

Usposabljanje mentorjev mladih ribičev

Marec naznanja začetek pomladi in začetek vsakoletnih aktivnosti za mlade ribiče, med katere sodi tudi usposabljanje mentorjev. Komisija za delo z mladimi ribiči ga je letos organizirala 14. marca v Ljubljani. V želji po čim večji udeležbi smo se odločili, da letos usposabljanja organiziramo po regijah, a je bilo prijavnost premalo, zato smo se odločili samo za en termin. Usposabljanja se je udeležilo 32 mentorjev iz petnajstih ribiških družin.

Člani Komisije za delo z mladimi ribiči smo predstavili aktivnosti za tekoče leto, didaktične prijeme za delo z mladimi, tekmovalno dejavnost in strokovno podlago za predstavitev sladkovodnega ribištva v osnovnih šolah. Anton Kosi, predsednik komisije, je predstavil dejavnosti za tekoče leto, načine za pridobivanje mladih ribičev ter teoretično in praktično usposabljanje. Mentorjem sem priporočila, naj se sproti pripravljajo za delo z mladimi ribiči, naj gradijo na medsebojnih odnosih, poslušajo in spodbujajo mlade ribiče, jim pomagajo pri napredovanju, jih vodijo in usmerjajo ter tako uspešno dosegajo skupne cilje. Drago Ornik je za konec spregovoril o tekmovalni dejavnosti. Pomembno je, da tekmovalci vedo, kaj tekmovalstvo sploh je, da sprejmejo etični kodeks. Poudaril je, da je glavni namen tekmovalni druženje mladih, da se spoznavajo med regijami, zvezami.

Srečanje je potekalo v prijetnem pozitivnem vzdušju, pika na i pa je bil lep sončen dan. Z izmenjavo izkušenj, mnenj in nasvetov smo – če ne drugega – vsaj nakazali na morebitno rešitev težav pri delu z mladimi.

Besedilo in fotografiji: Nuša Božičnik, članica Komisije za delo z mladimi ribiči

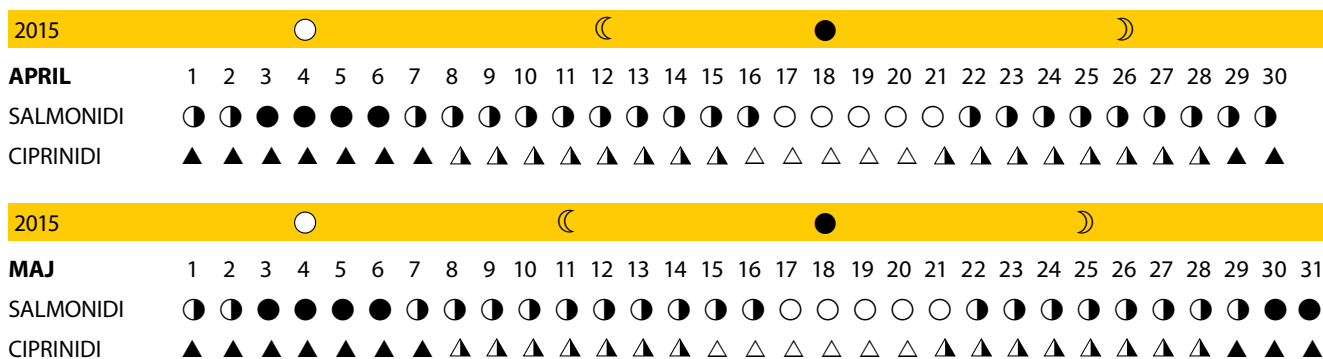
Udeleženci usposabljanja

Med predavanjem

IZBERITE SI NAJUSPEŠNEJŠI DAN ZA RIBOLOV

NA OSNOVI HERSCHLOVEGA VREMENSKEGA KLJUČA VAM SVETUJEMO NAJPRIMERNEJŠE DNI ZA USPEŠEN RIBOLOV:

LEGENDA: SALMONIDI ● DOBER UL OV ○ SLAB UL OV CIPRINIDI ▲ DOBER UL OV ▲ SREDNJI UL OV △ SLAB UL OV

Trije svetovni rekordi in še državni

Ne vem, kako in kje naj začnem, saj še vedno težko dojemam, da so se nekatere stvari resnično zgodile. Po številnih uspehih v prejšnjih letih so se lani samo še stopnjevali. Pred začetkom lanske ribiške sezone sem si zadal cilj, da moj tedanji svetovni rekord, ko sem kot edini doslej uspel ujeti krapa več kot 50 lb (22,7 kg) v osmih državah, še izboljšam in tako poskušam ostati na prvem mestu.

Odločil sem se, da bom poskusil na svoj seznam držav dodati Bosno in Srbijo. Razmišljal sem, da bi bilo izjemno, če bi mi uspelo to narediti v dveh letih. Vendar se je zgodilo drugače. V nadaljevanju si preberite, kako sta se končala moja ribolova na jezeru Pelagičevo v Bosni in na jezeru Tresetište v Srbiji.

Jezero Pelagičevo

Jezero Pelagičevo je v Bosni, nedaleč od mejnega prehoda Orašje s Hrvaško. Od mejnega prehoda do jezera je še približno dvajset kilometrov vožnje, od Ljubljane pa je jezero oddaljeno 420 km. Pri prečkanju mejnega prehoda je treba imeti popisano ribiško opremo in imeti zeleno karto avtomobilskega zavarovanja.

Jezero Pelagičevo je nastalo v šestdesetih letih s kopianjem peska za potrebe regionalne ceste Tuzla–Orašje. Celoten kompleks jezera je velik 80 ha, medtem ko je samo jezero veliko 33 ha. Povprečna globina jezera je okoli štiri metre, vendar v zadnjih letih nivo vode zelo niha. Jezero se namreč napaja zgolj s podtalnico, zato je višina vode odvisna od količine padavin in nivoja podtalnice.

Znano je, da so v jezero prve krape naselili že leta 1967. Društvo je z jezerom zelo dobro gospodarilo, še posebno to velja za zadnjih deset let. Rezultat dobrega in načrtnega dela so kapitalni krapci, ki zdaj živijo v tej prelepi vodi. Trenutni rekord jezera je namreč kar 32 kg. Po ocenah v jezeru živi okoli pet krapov, težjih od 30 kg, 15 krapov, težjih od 25 kg, in okoli 80 krapov, težjih od 20 kg. Menim, da številke več kot očitno potrjujejo, da je jezero zagotovo najboljše za krapolov na tem območju.

Pravila ribolova

Na jezeru je 24 urejenih ribolovnih mest. Na vsakem lahko lovita po dva ribiča s po tremi palicami. Prepovedano je uporabljati koruzo, praškasto hrano, mreže čuvarice, zig rig (naveza z dvignjeno lebdečo vabo, op. ur.) in pleteno vrvico.

Hranjenje pred ribolovom

Krap, 26,3 kg

Cena dnevne dovolilnice je 15 evrov. Ribolovna mesta je treba predhodno rezervirati. Za pomoč pri rezervacijah in vse druge informacije se lahko obrnete na Mirka Perajico, telef. št. 00385 91 580 26 00, ali na elektronski naslov: peraja9515@gmail.com. Vse informacije o jezeru dobite tudi na spletni strani ribiškega društva: <http://dsr-saran-pelagicevo.com/>

Začetek ribolova

Zjutraj ob osmi uri sva z Marino po štiri in polurni vožnji prispela na jezero Pelagičevo. Nadejal sem se, da bova preživela lep šestdnevni ribolov. Na

Bojlliji The Grave so se imenitno izkazali na jezeru Pelagičevo.

hitro sem si ogledal jezero in s prijaznim čuvajem na kratko poklepetal o pravilih, ki veljajo za ribolov na jezeru. Priznati moram, da sta me že takoj na začetku presenetila urejenost jezera in čistoča okolice. Čuvaj mi je pokazal lepo urejene tuš kabine, stranišča in na moje presenečenje dejal, da na večjem delu jezera deluje njihov *wi fi*.

Počasi sem se odpravil do mojega ribolovnega mesta in začel postavljati tabor in pripravljati ribiško opremo. Tisti dan so se na nebu vseskozi menjali sonce in oblaki; slednji so s seboj prinesli tudi nekaj dežja. Predhodno sem se dogovoril z dobrim prijateljem Mirkom Perajico, da me bo popoldne obiskal in mi dal nekaj informacij o jezeru. Mirko ga namreč pozna kot lasten žep, zato sem se odločil počakati s hranjenjem do njegovega prihoda. Do tedaj sem si pripravil palice in preostalo opremo. Kmalu je prispel tudi Mirko in mi na kratko predstavil izoblikovanost dna na ribolovnem mestu. Vse skupaj sem si dobro zapomnil in stvari uskladal s svojo strategijo. Po pogovoru je Mirko odšel na drugo stran jezera, kjer je tudi sam lovil štiri dni.

Marina in njen osebni rekord, krap usnjar, 19,5 kg.

Rekord Bosne: krap, 32 kg.

V zadnjem trenutku: krap usnjar, 23,1 kg.

Občutki, ki jih je težko opisati ...

Jezero Tresetište

Izbira ribolovnega mesta

Odločil sem se, da bom naredil dve krmišči. Prvo je bilo na oddaljenosti od 90 do 100 metrov in je bilo na levi strani mojega ribolovnega mesta. Tam je bila globina od 2,8 do 3,5 metra. V razdalji samo 15 metrov sta bila namreč dva platoja, zato se je globina hitro spreminjala. Dno je bilo kamnito, med platojema pa je bilo po dnu ponekod okoli 10 cm trdega mulja. Prav del med platojema sem izbral za ožji predel mojega krmišča.

Drugo krmišče je bilo na desni strani ribolovnega mesta in je bilo kakih 70 metrov od obale. Tam je manjši previs iz globine 2,5 na 3 metre. Dno je trdo, vendar prekrito s tanko plastjo mulja. To krmišče sem naredil nekoliko širše in hranil in predelu, velikem 10 x 20 metrov.

Priprava hrane in začetek hranjenja

Na tokratni ribolov sem s seboj prinesel boljše *Dynamite baits*, *The Crave in Squid Liver & Black Pepper* ter mojo priljubljeno mešanico peletov, v kateri so bili tokrat peleti Marine Halibut, Swim stim red krill, Robin red, the Source, Swim stim Betaine green in Swim stim amino original. Nekje okoli druge ure popoldne sem se lotil hranjenja in palice postavil na izbrana ribolovna mesta.

Prvi zgodovinski doseg

Že dobro uro po hranjenju se je oglašil moj piskáč na desni palici. Presečen nad hitrim prijemom sem prijel palico in boj se je začel. Po nekako dvajsetih minutah sem ribo prvič zagledal in rekel Marino: »Mislim, da ima prek 50 lb (22,7 kg).« To se je nekaj minut kasneje dejansko tudi pokazalo, saj se je tehnica ustavila pri 26,3 kg. Nisem mogel verjeti, da sem cilj, ki sem si ga zadal, uspel doseči po samo dveh urah ribolova. Hitro sem zavpil Mirku veselo novico in on mi je v smehu odgovoril: »Potem greš lahko danes že domov.«

S tem ulovom sem postal prvi na svetu, ki mu je uspelo ujeti krapa več kot 50 lb v devetih različnih državah.

Naslednji štirje dnevi

V naslednjih dneh so naju z Marino krapu vse skozi ohranjali v delovni kondiciji. Prijemi so si sledili drug za drugim in po vsakem je bilo treba ponovno malo nahraniti. Omeniti moram večje ribe, ki sem jih uspel ujeti: 21,4 kg, 22,1 kg in 19,3 kg. Peti dan popoldan je svoj osebni rekord uspela ujeti tudi Marina. Ujela je krasnega usnjarja s težo 19,5 kg.

Zadnji dan in podiranje rekordov

Zadnji dan zjutraj sva najprej pospravila večji del opreme, kajti za popoldne so bile napovedane močnejše nevihte. Dogovorila sva se, da bova lovila nekje do štirih popoldan oziroma do dežja. Ura je bila pol dveh popoldne. Z Marino sva igrala karte in pričakoval sem še zadnjega krapa. Nekaj minut kasneje je sledil silovit prijem. Ko sem palico prijel v roke, je krap počasi, ampak vztrajno odvijal najlon. Mislim, da mora biti res velik. Krap se ni ustavil kakšnih 80 metrov. Čutil sem veliko težo na drugi strani. Po skoraj 45-minutnem boju sem krapa prvič zagledal. Bil sem šokiran in osupel hkrati. Krapa sem namreč ocenil na več kot 28 kg +. Sledilo je še nekaj minut, potem pa je končno pristal v podmetalki. Ko sem ga dobro pogledal, sem bil prepričan, da ima več kot 30 kg. Z Marino sva ga pustila v vodi in poklical sem čuvaja, da bi bil prisoten pri tehtanju kot pričča. Bil sem namreč prepričan, da je krap nov bosanski rekord. Dotlej je bil uradni rekord namreč 30,8 kg. Marina je krapa držala v vodi, sam pa sem se hitro lotil pospravljanja preostalih palic in preostale opreme. Bil sem zelo srečen, poln adrenalina, hkrati pa nisem mogel verjeti, da se to resnično dogaja. V vodi je bila samo še ena palica in sledil je prijem še nanjo.

Hitro sem uspel krapa dobiti v podmetalko. Še en kapitalac, usnjar 23,1 kg. Neverjetno, nisem vedel, kje se me drži glava. Tedaj je prispel čuvaj s svojim sinom in še enim ribičem. Skupaj smo krapa natančno stehali in tehtnica je pokazala točno 32 kg. Noro!!! Bil sem na drugem planetu. Kdor je temu hobiju predan z vso dušo tako kot jaz, si lahko predstavlja moje občutke. Krapa smo fotografirali in pospremil sem ga nazaj v njegovo kraljestvo.

Na tem ribolovu sva z Marino ujela 38 krapov in amurjev s povprečno težo 17,2 kg.

Na koncu bi se rad najlepše zahvalil društvu, ki upravlja z jezerom Pelagičevo, in prijatelju Mirku za pomoč. Vsem bi toplo priporočil, da obiščete to izjemno jezero in tudi sami

Krap 23,30 kg, iz jezera Tresetište.

ujamete katerega od velikih krapov v njem.

Jezero Tresetište

Petnajstega junija sva se s prijateljem Srečkom Karadžičem odpravila na jezero Tresetište v Srbijo. Jezero je zgolj nekaj metrov od državne meje z Madžarsko, od mesta Subotica pa je oddaljeno pet kilometrov. Jezero je nastalo v šesdesetih letih, svojo sedanjo obliko pa je dobilo leta 2000. Leto kasneje ga je začel upravljati zdajšnji klub Šaran Palić na čelu s predsednikom Zoranom Erakovičem, ki ga več kot uspešno vodi še dandanes. Jezero je veliko 5 hektarov in obdano s čudovito naravo. Na njem je narejenih osemnajst sodobnih ribolovnih mest. Jezero je po sredini pregrajeno z jekleno pletenico (zajlo), ki jasno določa ribolovne koridorje. Društvo je okoli pletenice umetno postavilo nekaj dreves, ki krapom zagotavljajo varno zavetje za počitek. Poleg jezera je restavracija, v sklopu katere so klubski prostori, tuši in stranišča. Celoten kompleks je ograjen, za red na jezeru pa skrbijo štirje zaposleni čuvaji. Jezero je znano predvsem po organizaciji zelo dobrih mednarodnih tekmovanj, v zadnjem času pa tudi po kapitalnih primerkih krapov in amurjev. Sedanji rekord jezera je 27,8 kg, glede na dober prirast krapov pa sem prepričan, da

ni daleč dan, ko se bo rekord povzpel čez 30 kg.

Na jezeru je dovoljeno loviti s tremi palicami. Dovoljena je uporaba ladjic na daljinsko vodenje. Ribolovno mesto je treba predhodno rezervirati. Vse druge informacije o jezeru in ribolovu lahko dobite na spletni strani kluba <http://www.tresetiste.co.rs/> oziroma pri predsedniku Zoranu na telefonski številki: 00381 65 834 51 25.

Na jezero sem se odpravil s ciljem, da ujamem krapa več kot 50 lb in tako na svoj seznam dodam svojo deseto državo. Tokrat sva s Srečkom na ribolov vzela boljše Dynamite Baits Marine Halibut in Monster Tiger Nut premera 10, 15 in 20 mm. Poleg boljijov sva hranila z mešanico Dynamitovih partiklov in konoplje, seveda pa tako

Hrana, ki sva jo s Srečkom uporabljala pri ribolovu na jezeru Tresetište.

kot vedno ni šlo brez mešanice peletov Marine Halibut, Robin Red, The Source and Swim Stim Red Krill, Betaine and Original.

Prvi trije dnevi ribolova so potekali zelo čudno. Krapci namreč niso bili aktivni, zato smo ribiči na jezeru ulovili veliko amurjev. S Srečkom sva jih ulovila 14 do teže 17 kg. Amurji so prijekali predvsem na Monster Tiger Nut 15 mm v kombinaciji s 15 mm Monster Tiger Nut Pop-up.

Četrti dan nama je prinesel pozitivno spremembo. Začel je namreč pihati močan zahodni veter. Takoj sem rekel, da če sedaj ne bo pozitivne spremembe, se bova težko nalovila. Veter je namreč pihal ravno v smeri proti nama, kar je najboljša za krapolov. Imel sem prav; že čez dve uri sva imela s Srečkom dvojni prijem. Krasna krapa, težka 17,5 kg in 16,8 kg, sta nama dala dodatno pozitivno energijo. Ponoči nisva nič spala, kajti ujela sva kar osem krapov, težkih od 11 do 17,8 kg.

Peto jutro je Srečko uspel ujeti prekrasnega usnjarja s težo 19,1 kg. Krap je zelo izrazit in eden od bolj znanih prebivalcev tega lepega jezera.

Šesto jutro je prineslo uresničitev mojih sanj. Po približno dvajsetminutnem boju je namreč Srečko v podmetlako zajel velikega luskinarja. Pogledala sva krapa v podmetalki in si

bila enotnega mnenja – nekje na meji 50 lb. Po skrbnem tehtanju sva bila presrečna, tehtnica je namreč pokazala 23,3 kg. Krapa sva fotografirala in ga spustila nazaj v jezero. Adrenalin v meni je bil na zgornji meji, potreboval sem kar nekaj časa, da sem se zavedel, da mi je resnično uspelo. Pred dvema mesecema mi je uspelo ujeti krapa v deveti državi, sedaj še v deseti. Neverjetno!!!

Do konca ribolova sva ujela še nekaj lepih krapov. Pika na i je bil prekrasen luskinar, težak 20,2 kg, ki ga je ujel Srečko. Krap je prijel na Marine Halibut 15 mm v kombinaciji z 10 mm Pineapple & banana fluro pop-up. Izjemen zaključek zame legendarnega ribolova.

Rad bi se najlepše zahvalil klubu

Srečko z 20,2 kg težkim krapom iz Tresetišta

Šaran Palić, predsedniku kluba Zoranu Erakoviću, prijatelju Dejanu in vsem preostalim za pomoč, prijetno družbo in gostoljubje. Vsem toplo priporočam, da v prihodnje obiščete jezero Tresetište ter tudi sami spoznate tamkajšnje izredne ljudi in njihove krape. Midva s Srečkom se bova vrnila na Tresetište ob prvi priložnosti.

Rekordi

Z omenjenima ulovoma sem postal lastnik treh svetovnih rekordov:

- prvi človek z ujetimi krapci več kot 50 lb v desetih državah (Belgija, Nemčija, Slovenija, Francija, Avstrija, Hrvaška, Italija, Madžarska, Bosna in Srbija),
- prvi človek z ujetimi krapci več kot 70 lb v treh državah,
- prvi človek z ujetimi krapci več kot 30 kg v štirih državah.

Na koncu se moram lepo zahvaliti svojemu največjemu sponzorju, podjetju Dynamite Baits, brez katerega si vseh teh ribolovov ne bi mogel privoščiti. Zapišem naj še, da imam tudi za letos visoke cilje, kajti naslednja izziva sem našel v Romuniji in Luksemburgu. Do prihodnjic vam želim dober prijem in čim več časa, preživete ga za vodo.

*Krištof Cuderman,
Dynamite Baits & Fox team*

RIBNIK POD DEBNIM VRHOM PRI LJUBLJANI

Lahkotno popoldansko beličarjenje

Ko se zima prevesi v pomlad in so dnevi daljši, zacveti pomladansko cvetje, nas pa vleče k vodi. V februarju za dobrih sedem mesecev prenehamo z ribolovom sulcev, v marcu pa se na nekaterih revirjih že začne muharska sezona. Rumeno zlate rdečepikice prav lepo prijemajo – kakšna radost je to! Najbolj neučakani ribiči, ki ne muharijo, bodo v tem obdobju, čakajoč pomladanske brste, poskusili tudi z beličarjenjem v stoječih vodah. Ob redkih sončnih popoldnevih, ko se še ledeno mrzla voda le nekoliko segreje, postanejo za kratek čas aktivni tudi krapji, rdečeoke, zelenike in drugi manjši krapovci. Nadvse prijeten ribolov teh vrst smo doživeli na ribniku pod Debnim vrhom, s katerim gospodarijo prizadevni ribiči RD Vevče.

Zgodaj spomladi je lahko ribolov krapovcev v stoječih vodah izjemno zahteven, za kar je več razlogov. Najpomembnejši je gotovo nizka temperatura vode, ki je v zgornjih plasteh še blizu ničle (sploh takoj po taljenju ledu). V takem okolju se ribe verjetno pomaknejo v toplejše predele ali k dnu, prijemajo pa le v določenih obdobjih dneva, recimo pozno popoldne in ko posije sonce, ali pa sploh ne. Zato bodo ribiči raje odšli na svoja priljubljena ribolovna mesta ob reke, kjer v tem času beležijo lepe ulove velikih belic – platnic, podusti in mren. Le najbolj zagrizeni se bodo lotili ribolova krapovcev v mrzlih ribnikih. Ne bodo ostali brez uspeha, kajti z nekaj priprave in premisleka je tudi lov vse prej kot zahteven.

Na ribnik pod Debnim vrhom med Zalogom in Sostrim pri Ljubljani nas je spomnil ribiški prijatelj Luka Jezovšek, sicer član RD Grosuplje in odlični ribič. Vode v okolici Vevč (pa tudi širše) zelo dobro pozna. Čeravno v tem času raje lovi na Ljubljani, nam je, ljubiteljem stoječih voda, predlagal ribnik pod Debnim vrhom. Upoštevali smo njegov nasvet in odkrili pravi mali raj le nekaj kilometrov od mestnega vrveža.

Konec februarja je bila površina ribnika zamrznjena, zato smo po-

Ribnik je v tlorisu ovalne oblike. Lovili smo na njegovem zahodnem delu, nasproti gozda. Pod nasipom je udobna ravnica, kjer navadno lovijo ribiči. Tokrat je bila zaradi taljenja snega potopljena, zato smo lovili z brežine.

čakali še nekaj dni, preden smo zares začeli z ribolovom. Pod obronki Debnega vrha, vršička zahodnih Posavskih hribov s 530 metri nadmorske višine, je še ležal sneg in z zahodne ljubljanske smeri je nadležno pihalo. Ob ribnik smo prispeli že zgodaj dopoldne, se udobno namestili ob zahodni breg in si vodo ogledali natančneje. Manjši ribnik je ovalne oziroma trikotne oblike z daljšima stranica okoli 150 metrov in krajšo, ki meri okoli 60 metrov. Na južnem in vzhodnem koncu v ribnik priteka sveža in čista voda, vodno telo pa na dveh mestih plemenitita umet-

na otočka iz vrb, rogoza in trave. Na vzhodnem obrobju ribnika se razrašča mešani gozd, drugje pa ga obdajajo pokošeni travniki. Ribolovnih mest je dovolj, kakih 30 smo jih našli, zato bodo ribiči našli primeren kotiček tudi, ko bo ob ribniku živahnejše. Na brežinah je zanimiva izravnana »polica«, na kateri je mogoče zelo udobno sedeti in imeti razstavljen ribiške palice in drugo ribiško opremo. V času našega obiska je bila ta polica zaradi taljenja ledu žal potopljena, zato smo morali loviti z dvignjenega nasipa. Globina vode v ribniku je različna in meri od 1

do 3 metrov, dno pa je prodnato in čisto, brez ovir.

Glavni podatki o revirju

Z ribnikom pod Debnim vrhom gospodari RD Vevče. V tlorisu je ribnik ovalne oblike, po velikosti pa spada med manjše, saj po naših izračunih meri le dobrega 1,3 hektara. Dnevna ribolovna dovolilnica stane znosnih 15 evrov in dovoljuje ribolov na celotni površini ribnika brez pritokov in odtokov. Dovolilnica je trenutno le za način *ujemi in vzemi*.

Dovoljena sta beličarjenje in talni ribolov, vijačenje oziroma ribolov ščuk pa je prepovedan! Ribolov je

linja bodisi en krap in en linj. Ribiči lahko uplenijo tudi enega krapa ali enega linja ter en kilogram rib, ki nimajo predpisane najmanjše lovne mere, ali 2 kg rib, ki nimajo predpisane najmanjše lovne mere, ali enega amurja.

Do ribnika se lahko pripeljete po dveh različnih utrjenih makadamskih poteh. Prva vodi mimo ribiškega doma RD Vevče v Zalogu, druga pa skozi Sostro. Predlagamo, da si ceste in morebitne zapore na njih prej dobro ogledate na ustreznih informacijskih središčih.

Več informacij o revirju ribnik pod Debnim vrhom je na voljo na vsebinsko bogati spletni strani

Nekoliko utopično smo pričakovali, da bodo v sončnem popoldnevu, ki so ga napovedovali vremenslovcji, množično prijemale rdečeočke, rdečeperke in zelenike, zato smo že zjutraj najprej pripravili opremo *match*. Za vsak primer smo vabe namestili tudi na opremo *feeder*, pri kateri ribe na ribolovno mesto privablja vsebina posebne majhne košarice, t. i. krmilnika.

Vmes nas je obiskal ribiški čuvaj, pregledal dovolilnice in prijazno svetoval glede globine vode in obetavnih ribolovnih načinov. Zagotovil nam je, da ribe lepo prijemajo, kar nam je dalo nov zagon. Ribe pa še kar niso hotele zagristi v naše

Pogled na ribnik z njegove južne strani. Dostop do revirja je udoben, ribolovnih mest je precej, tudi sama vodna površina je razgibana (otoka) in ni monotona. Sproščujoč ribolov je pod Debnim vrhom zagotovljen.

dovoljen z eno ribiško palico, eno navezo in eno vabo. Pri ribolovu je obvezna uporaba merila za merjenje dolžine, pribora za odpenjanje in usmrnitev rib, nož ter podmetalke. Uporaba mreže za shranjevanje rib ni dovoljena.

Ribnik poseljujejo krapji, amurji, rdečeočke, rdečeperke, zelenike, linji in navadni ostriži. Njihove varstvene dobe so podobne kot na drugih revirjih po Sloveniji. Ribolov krapov in linjev je dovoljen vse leto. Predpisani dovoljeni dnevni uplen je zelo pester in ga v RD Vevče določajo takole: dovoljeni uplen sta bodisi dva krapa ali dva

www.rd-vevce.si. Dovolilnice lahko kupite tudi prek spleta na www.ribiskekarte.si/rd-vevce/ribnik-pod-debnim-vrhom.

Ribolov na ribniku pod Debnim vrhom

Na ribolov smo se odpravili z namenom ujeti krape oziroma druge krapovce na dovoljene vabe rastlinskega in živalskega izvora (koruza, kostni črvi). Uporabi boljjeve in različnih past (tigrov orešek in tako naprej) smo se izognili zaradi želje po uporabi čim manj spremenjene vabe in zaradi izziva, ki ga pomeni uporaba takih vab.

Le zamislite si lahko, kako v poznem zimskem popoldnevu preprostega ribiča razveseli takšna čudovita zelenika. Čeprav drobna, nakazuje, da se krapovci prebujajo.

Za ribolov na ribniku pod Debnim vrhom je dovoljena uporaba kostnih črvov. Kljub slovesu uspešne vabe za manjše krapovce pa so le-ti slabo prijemali, verjetno zaradi ledeno mrzle vode.

vabe ... Med čakanjem na prijem smo nad potopljeno palico pod našimi nogami opazovali velike ščuke med drstjo. Najprej so se iz globine pritepli manjši primerki, ki so merili od 50 do 60 centimetrov. Za njimi se je med travo počasi premikala večja ščuka, prisodili smo ji okoli 90 centimetrov. Prav zanimivo je bilo od blizu opazovati njihov pomladanski ljubezenski ples. Najprej so se postavile po dve skupaj, nato pa so plapolale s plavutmi, se dotikale s telesi in povzročile pravi podvodni nered. ▶

Končno nam je uspelo! Na sladko koruzo z aromo jagode je prijel manjši, a zelo močan krap. Po kratkem poziranju je mirno zaplaval v svoje domovanje.

Ulovljeni krapji so bili v velikostnem razredu od 40 do dobrih 50 centimetrov, a izredno močni in borbeni. Za razliko od preostalih ribičev smo jih tisti dan izpuščali. Režim po načinu ujemi in izpusti je odločitev posameznika, če to dovoljuje pravilnik na posameznem revirju.

Krapji so prijemale na zrna sladke koruze z močno aromo jagode (jedilna pasta). Zrna smo namestili na lasek brez lebdečega (pop up) učinka.

Okoli enajstih dopoldne so med umetnima otokoma začele prijemat rdečeoke in zelenike, vendar zelo previdno in nežno. Z opremo *match* smo jih uspešno ulovili kar nekaj. Vsake ribice smo se srčno razveselili, kajti v oteženih okoliščinah jih ni lahko uloviti. Drobni krapovci so prijemale v globini približno 1,5 metra, v globljih in plitvejših vodnih plasteh pa niso hoteli sodelovati. Vsi so prijeli na kostne črve, privabili pa smo jih z mešanico prge (prešana bučna semena), zrn sladke koruze

Ocenjevalni list

Revirje ocenjujemo tako, da vsako izmed sedmih kategorij ocenimo z oceno od 1 do 6. Kategorije so ustrezno ovrednotene, kar pomeni, da sta npr. čistoča vode ali ribja populacija pomembnejši kategoriji kot možnost parkiranja ali dostop do vode.

Vodotok: Ribnik pod Debnim vrhom
Revir: Ribnik brez pritokov in odtokov
Upravljavec: RD Vevče

Kategorije in vrednost (faktor)	Obrazložitev kategorije	Ocena od 1 do 6	Rezultat (zvezdice)
Kakovost vode 0,20	Čistost vode in okolice vodotoka. Splošna senzorična ocena.	4	0,90
Pestrost ribolova 0,10	Ali je na revirju primeren ribolov za začetnike in izkušene ribiče. Pestrost vodotoka s stališča načina ribolova.	3,0	0,30
Cena dovolilnice 0,10	Ocena razmerja med kakovostjo ribolova in ceno dnevne dovolilnice.	3,0	0,30
Ribja populacija 0,30	Možnost ribolova več ribjih vrst v različnih letnih časih.	3,5	1,05
Pristop do vode 0,075	Zaraščenost vodotoka, udobnost pri ribolovu (metanje).	5,0	0,375
Dostop do revirja 0,075	Prometna povezanost, možnost primerne parkiranja.	4,0	0,30
Ocena upravljavca 0,15	Dostopnost do pomembnih informacij, odzivnost informacij, odzivnost in prijaznost upravljavca.	4,0	0,60
		26,5 točke	3,725 zvezdic

z aromo jagode in kokosove moke. Maso smo oblikovali v krogle in jih nekaj zmetali na posamezno ribolovno mesto. Prga se je s kruzniimi zrna na dnu lepo stopila, iz mase pa je izhajal kokos, ki se je počasi dvigal proti površini ribnika. Kokosova moka nam je že večkrat rešila zahteven zimski ribolov v stoječih vodah.

Na opremi *feeder* se ni kaj dosti dogajalo, čeprav smo lovili na dnu v najglobljem predelu ribnika, kjer naj bi bivali krapji. Po eni uri popoldne smo spremenili ribolovno mesto (taktike pa ne!) in začeli z ribolovom v plitvi vodi tik ob otoku v osrednjem delu ribnika. Navezo in vabo – tri zrna sladke koruze z aromo jagode, nameščene na lasku brez lebdečega (pop up) učinka – smo pustili nespremenjeni. Močan prijem je bil že po nekaj minutah in krepak zrcalar je bil hitro na suhem. Sledilo je še nekaj prijemov, od katerih smo uresničili le enega, trije ali štirje krapji pa so se sneli.

Vtisi

Ribnik pod Debnim vrhom je prijetna izletniška postojanka za rekreativce, ki se podajajo na Debni vrh, 530 metrov visoko vzpetino

nad ribnikom (od tod tudi ime revirja), pa tudi za manj zahtevne ribiče, ki radi lovijo krapovce. Takšnih in podobnih ribnikov je sicer po Sloveniji precej, kar pa ne pomeni, da jih ni vredno obiskati. Bajerček pod Debnim vrhom odlikujejo lahek dostop, bližina urbanega središča, mirna okolica in razgibana vodna površina, bogata z različnimi ribjimi vrstami.

V dobro smo šteli mirno naravno okolico in čisto vodo, obilje krapovcev in odzivnost upravljavca. Pri ocenjevanju je tako revir dobil 26,5 točke (od 42 mogočih) in končno oceno 3,725 zvezdice (od 6 mogočih).

Ko boste v bližini Zaloga in ne boste vedeli, kam bi se dali, ali pa ko vas bodo za rokav cukali nestrpni otroci, se podajte ob ribnik pod Debnim vrhom. Na trnek natakните zrno ali dve sladke koruze, nastavite palico na rogovilo in se prepustite lahkotnemu ribolovu. Poklepetajte še z domačimi vevškimi ribiči in spoznajte njihovo gostoljubnost. Tudi med tem bodo ribe prijemale, to vam zagotavljamo!

Besedilo in fotografije:
Jure Ušeničnik

RIBIŠKI INFORMATOR

1 – 2015

R I B I Š K A Z V E Z A S L O V E N I J E

Na podlagi 27. člena Pravilnika o tekmovanjih v sladkovodnem športnem ribolovu z dne 4. 2. 2015 je UO RZS na seji 11. 2. 2015 sprejel

PRAVILA o tekmovanjih v lovu rib z umetno muho

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (namen in smisel muharskega tekmovanja)

Tekmovanje v lovu rib z umetno muho (v nadaljevanju: tekmovanje) je ribolov z ribiško palico za muharjenje, vrvice, kolescem in umetnimi muhami med ribiči, ki imajo ustrezno znanje in tekmujejo po določenih pravilih, v športnem duhu, z etičnim odnosom do rib in narave, s tovariškim odnosom do sotekmovalcev ter za to ne dobivajo plačila.

2. člen (vrste tekmovanj)

Tekmovanja so organizirana za tekmovalce obeh spolov, ki praviloma tekmujejo skupaj. O morebitnem ločenem tekmovanju po spolu odloči tekmovalna podkomisija RZS za lov rib z umetno muho (v nadaljevanju: tekmovalna podkomisija za muharjenje – TPM) pred začetkom registracije tekmovalcev za prihodnjo tekmovalno sezono.

Ločimo naslednje kategorije tekmovanj

- tekmovanja v mladinskih kategorijah za DP – samo posamezno
- tekmovanje članov in članic za DP – ekipno in posamezno
- tekmovanje veteranov za DP (nad 55 let) – samo posamezno

Tekmovanja za DP v vseh kategorijah se izvajajo na tekočih ali stoječih vodah. Za vsako kategorijo tekmovanj morata biti za regularnost prvenstva izvedeni najmanj dve tekmovanji, tekmovanja v vseh kategorijah pa so lahko sestavljena iz največ desetih tekmovanj v posamezni kategoriji.

II. PRAVICA DO UDELEŽBE

3. člen (pravica do udeležbe in tekmovalna ekipa)

Na tekmah za DP kategorije 'člani in članice' se tekmuje posamično in ekipno. Vsaka RD lahko prijavi največ dve ekipi in največ 2 (dva) posameznika.

Na tekmah za DP mlajših kategorij in veteranov se tekmuje samo posamično in po prilagojenih pravilih, ki jih pred tekmovanjem določi in sprejme MTP. Vsaka RD lahko prijavi neomejeno število posameznikov.

Tekmovanje za DP kategorije članice in članice, za mlajše kategorije in veterane se lahko udeležijo tudi tekmovalci slovenskih zamejskih ribiških klubov, ki so člani RZS, vendar pa njihovi tekmovalci ne morejo nastopati v državni reprezentanci na mednarodnih tekmovanjih, razen če imajo (tudi) slovensko državljanstvo.

Tekmovalno ekipo sestavljajo najmanj trije in največ štirje tekmovalci. V primeru, da tekmovalno ekipo sestavljajo štirje tekmovalci se za ekipni rezultat šteje rezultat treh najboljših posameznikov iz ekipe. Člani ekip tekmujejo hkrati tudi za uvrstitev med posamezniki.

Tekmovalcu ni dovoljeno sodelovati na tekmi, če je bilo ugotovljeno, da je ribaril na tekmovalni trasi te tekme do vključno TRI (3) dni pred tekmo.

Tekmovalec je kaznovan s prepovedjo tekmovanja za čas enega leta, če je bil v istem tekmovalnem obdobju kaznovan s tremi (3) rumenimi kartoni (v nadaljevanju: kaznimi petih točk). Čas prepovedi prične teči z dnem podelitve tretje kazni petih točk.

III. ORGANIZACIJA TEKEM ZA DP

4. člen (naloge izvajalca tekme)
RD izvajalke tekem se prijavijo na razpis za izvedbo muharske tekme po terminih, ki jih določi MTP. Izvajalec tekme je dolžan:

- najmanj ŠTIRI (4) dni pred tekmo omogoči trening pod pogoji, ki jih določi UO, (razen če zaradi začetka ribolovne sezone ali neprimerne vodostaja tega ni mogoče izvesti) o čemer obvesti tekmovalce v uradnem vabilu;
- pred začetkom tekme nedvoumno določiti meje štartnih mest in jih med tekmo ne sme spreminjati;
- imenovati tri (3) startne sodnike (v nadaljevanju kontrolorje), enega (1) glavnega sodnika in delegat, ki ne sme biti član RD izvajalke tekme.
- pripraviti priznanja za prve tri ekipe, medalje za člane teh ekip in tri posamične uvrstitve na tekmi.

IV. TEKMOVALNA TRASA

5. člen (štartna mesta)

Tekmovalna trasa mora biti razdeljena na štartna mesta, ki so zapovrstno označena s številkami. V tekočih vodah si sledijo številke od 1 z vodnim tokom navzdol, v mirnih vodah pa v smeri urnega kazalca.

V DP so štartna mesta dolga od 70 do 100 m na tekočih vodah, na stoječi vodi pa od 20 do 30m (lahko tudi manj, če objekt tega ne dovoljuje). Na stoječi vodi se tekmovalec premakne vsake pol ure za pet mest v smeri urnega kazalca.

Meje štartnih mest morajo biti vidno označene tako na vodi kot na bregu.

6. člen (tekmovalci)

Tekmovalec sme muhariti samo znotraj označenih mej štartnega mesta, ter ostati znotraj meja izžrebanega štartnega ves čas do premika. Ob tem ni dovoljeno muhariti nad ali pod mejo štartnega mesta, čeprav tekmovalec stoji v svojem sektorju. Neupoštevanje tega člena se kaznuje z rumenim ▶

kartonom, morebitna ujeta riba pa se ne šteje v rezultat tekmovalca.

V primeru, če zapeta riba zaplava izven meja štartnega mesta, v katerem tekmovalec trenutno lovi, lahko tekmovalec ribo utruja samo iz svojega štartnega mesta in mora ribo zajeti znotraj svojega štartnega mesta. Tekmovalec ima največ pet minut časa, da ribo spravi v meje svojega štartnega mesta, v nasprotnem primeru riba ne šteje.

V. ŽREBANJE ŠTARTNIH MEST TER POTEK IN TRAJANJE TEKEM

7. člen

(žrebanje štartnih mest)

Na tekmi v DP se pred začetkom tekmovanja določi vrstni red tekmovalcev in sodnikov. Uporabi se abecedni vrstni red znotraj prijavitelne ekipe ob registraciji, za posameznike pa abecedni vrstni red ob registraciji tekmovalcev. Številka, katero objavi komisar lige pred tekmovalno sezono pomeni vrstni red tekmovalca za celotno tekmovalno sezono. Startno oziroma sodniško mesto pa se na vsaki tekmi žreba posebej. Žreb praviloma opravi vodja ekipe, med posamezniki pa posamezni tekmovalci, v ostalih primerih pa delegat tekmovalca.

Po prijavnih listih se določi, kdo bo tekmo začel kot tekmovalec in kdo kot sodnik. Na prvi tekmi bodo začeli tekmovati tekmovalci, ki imajo na prijavnih listih neparno število (1, 3, 5 ...), sodili pa jim bodo tekmovalci s parnimi številkami (2, 4, 6, ...). Po prvi četrtini tekmovalci (tisti s neparnimi številkami) predstavijo za pet (5) štartnih mest naprej, sodniki (tisti s parnimi številkami) pa za tri (3) mesta naprej. In tako se premikajo celotno tekmo. Vsi podatki bodo zapisani na tekmovalnem kartonu. Na naslednji tekmi se ta postopek obrne, tekmovati bodo začeli tekmovalci s parnimi številkami na prijavnih listih, sodili pa jim bodo tekmovalci z neparnimi številkami na prijavnih listih.

8. člen

(potek in trajanje tekme)

Tekme v DP potekajo po četrtinah, kjer vsak tekmovalec izmenično dve četrtini lovi in dve četrtini sodi. Četrtna traja 1 uro in 30 min, premik pa minimalno 15 min.

V mlajših kategorijah in pri veteranih se tekmuje neprekinjeno dve uri. Na

isti dan se izvede dve tekmi na isti ali na različnih trasah. Med eno in drugo tekmo mora biti najmanj eno uro in največ tri ure premora.

Tekmovalci se smejo odpraviti z zbornega mesta šele po opravljenem zboru tekmovalcev. Neupoštevanje tega določila se kaznuje s kaznijo petih točk. Zbor tekmovalcev mora biti izveden vsaj 30 minut pred začetkom tekme.

Začetek in konec v posameznem delu tekme označijo sektorski sodniki z zvočnim signalom. Pred znakom za začetek tekme je prepovedano stopiti v vodo. Neupoštevanje tega določila se kaznuje z rumenim kartonom (kaznijo petih točk). V primeru, da tekmovalec ali sodnik zaradi menjave sektorja ni uspel pravočasno priti na svoje štartno mesto, lahko začne posamezni del tekme z zamikom, ob tem pa neprekinjeno lovi 90 minut po uri svojega sodnika.

Za regularnost ekipne tekme (DP) kategorije 'člani in članice' morata biti izvedena najmanj polovica tekme (enkrat sodi in enkrat lovi), v mlajših kategorijah in veteranih pa najmanj polovica tekmovalnega časa.

9. člen (tekmovalni karton)

Tekmovalec dobi na žrebanju tekmovalni karton z žigom RZS in ga ne sme izgubiti. V nasprotnem primeru se šteje, da je bil ulov tekmovalca nič rib.

V primeru nenamernega padca tekmovalca v vodo, zaradi česar postane tekmovalni karton neuporaben, delegat tekme oceni potrebnost izdaje nadomestnega tekmovalnega kartona. V nadomestni tekmovalni karton se v prisotnosti delegata tekme prepišejo podatki o dotedanjem ulovu. V kolikor niso razvidni, se ulov ne šteje.

VI. DOVOLJENA TEKMOVALNA OPREMA IN VABE

10. člen

(tekmovalne palice)

Istočasno je dovoljeno uporabljati samo eno muharsko palico (muharico), ki ni daljša od tristo šestinšestdeset (366) centimetrov. Tekmovalci smejo imeti pri sebi rezervne muharice. Tekmovalci so dolžni sami nositi in čuvati svojo opremo (muharske palice).

11. člen

(tekmovalne muharske vrvice)

Dovoljena je uporaba tovarniško izdelanih plavajočih, potopnih ali delno potopnih vrvic, razen vrvice s svinčnim jedrom (»lead core«). Tekmovalne muharske vrvice morajo biti dolge najmanj dvaindvajset (22) metrov. Uporaba strelnih glav ni dovoljena. Muharskim vrvicam ni dovoljeno dodati potopnih ali plavajočih pripomočkov.

12. člen

(tekmovalne pred vrvice)

Dovoljena je uporaba samo enojne pred vrvice dvakratne dolžine muharske palice. Pred vrvice so lahko z vozli ali brez vozalne in konične ali ravne. K pred vrvice ni dovoljeno dodati nobenega potopnega ali plavajočega pripomočka.

13. člen

(pod metalke)

Pri ulovu ribe, ki jo da tekmovalec v merjenje, je obvezna uporaba pod metalke. Pod metalke mora biti iz mehkega bombaža ali drugega gladkega materiala. Pod metalke, ki jih uporabljajo tekmovalci na tekmah, so veljavne, če popolnoma razširjene in raztegnjene merijo od konca ročaja do konca mreže največ sto dvaindvajset (122) centimetrov.

14. člen

(tekmovalne muhe)

Tekmovalci lahko uporabljajo plavajoče ali potopne umetne muhe. Vsaka muha mora biti navezana na trnek enojček (brezzalustnik ali s stisnjeno zalustjo) poljubne velikosti. Obtežene muhe so dovoljene, pod pogojem, da je obtežba skrita znotraj naveze. Prav tako je dovoljen en sam viden biser oz. kompakten dodatek, ki ni večji od štirih (4) mm. Na tekmah za DP kate-rekoli kategorije se sme uporabljati samo ena navezana muha.

VII. VELJAVNE TEKMOVALNE RIBE

15. člen

(tekmovalne ribe)

Vrste lovnih rib, ki veljajo za uvrstitev na tekmi, so: potočna postrv, soška postrv, jezerska postrv, lipan, šarenka, potočna zlatovčica, jezerska zlatovčica, križanci, mrena, klen in podust. Prijave drugih rib niso veljavne. Podmerske ribe in ribe v varstveni dobi se ne upoštevata. Veljavne so naslednje ribe z merami in varstvenimi dobami:

A) Avtohtone vrste	
Potočna postrv in križanci v črnomorskem porečju	25 cm 1.10. – 28. 2.
Potočna postrv in križanci v jadranskem porečju	5 cm 1.10. – 31.3.
Soška postrv	40 cm 1.10. – 31.3.
Jezerska postrv	40 cm 1.10. – 31.3.
Lipán	30 cm 1.12. – 15.5.
B) Alohtone vrste	
Šarenka	24 cm 1.12. – 28.2.
Potočna zlatovčica	24 cm 1.12. – 28.2.
Jezerska zlatovčica	24 cm 1.12. – 28.2.
C) Ostale ribe	
Klen	30 cm 1.5. – 30.6.
Mrena	30 cm 1.5. – 30.6.
Podust	30 cm 1.2. – 31.5.

Zaradi zagotavljanja enakih tekmovalnih pogojev, ki bi lahko bistveno vplivali na regularnost tekmovalja, lahko izvajalka tekme v soglasju z MTP izjemoma določi, da se za najmanjšo lovno mero upoštevajo mednarodna pravila FIPS – mouche, pri čemer najmanjša lovna mera ne sme biti manj kot 200 mm, ulov ribe v varstveni dobi pa se v nobenem primeru ne šteje v rezultat.

16. člen

(pravilno ulovljena riba)

Točkuje se samo v predel glave (do konca škržnega poklopca) zapeta riba. Riba, ki je zapeta v času tekme ali njenega dela, velja, če je zajeta in dvignjena iz vode v največ desetih minutah po koncu posameznega dela tekme.

VIII. RAVNANJE Z UJETO RIBO IN POSTOPEK MERJENJA

17. člen

(ravnanje z ujeta ribo)

Če se tekmovalec odloči, da je riba neprimerna ali premajhna, jo mora previdno in nepoškodovano spustiti. Če tekmovalec želi, da se riba točkuje, jo mora zajeti v podmetalko in ribo v njej, brez da bi se jo dotikal podatki kontrolorju, da jo izmeri ter vrsto in dolžino vpiše v tekmovalni karton. Na merjenje mora tekmovalec v vsakem primeru prinesiti tudi palico in navezavo muho. V nasprotnem primeru se ga kaznuje z rumenim kartonom, ulov pa NE šteje. Kontrolor o nepravilnosti obvesti glavnega sodnika in ta izreče kazni.

18. člen

(postopek merjenja)

Tekmovalec sme zahtevati, da se meritev izvede na takem mestu, ki preprečuje izgubo ribe. Če je riba preveč živahna, sme na zahtevo kontrolorja pri merjenju pomagati tudi tekmovalec.

Tekmovalec mora na poziv kontrolorja ribo sneti s trnka, jo osvežiti in jo spustiti ter pri tem paziti, da je ne poškoduje. To lahko opravi tudi kontrolor. Če kontrolor ugotovi, da je tekmovalec ribo namenoma ali iz malomarnosti poškodoval, se ta riba ne računa v ulov in se tekmovalca kaznuje z rumenim kartonom.

Kontrolor mora preveriti ustreznost palice, vrvice, pred vrvice ter muhe. V primeru odkrite nepravilnosti prejme tekmovalec kazni petih točk za posamezno nepravilnost, merjena riba pa ne šteje v ulov. Kontrolor o nepravilnosti obvesti glavnega sodnika in ta izreče kazni.

IX. TOČKOVANJE IN UVRSTITVE NA TEKMAH

19. člen

(točkovanje)

Tekmovalec sme vpisati vse ulovljene veljavne tekmovalne ribe. Točkuje se po pravilniku fips – mouche, vsaka merska riba 100 točk in vsak cm še 20 točk. Riba se meri do mm natančno, točkuje pa se vsak cm navzgor. (n.pr. riba izmerjena 26,4 se točkuje 27cm). Za rezultat šteje seštevek na podlagi števila in dolžin dovoljenih vpisanih rib, ki so določene s temi pravili.

Tekmovalec, ki ni ujel ribe prejme maksimalno število negativnih točk. Ob tem je število negativnih točk enako številu sodelujočih tekmovalcev na posamezni tekmi.

V primeru, da ulovljena riba uide kontrolorju še preden jo izmeri, prejme tekmovalec točke v višini povprečnega števila točk za vse ujete dovoljene ribe v tem delu tekme. V primeru, da iz tekmovalnega kartona ni mogoče razbrati dolžine merjene ribe, se računa najmanjša dovoljena mera vpisane ribe.

Spremembe na tekmovalnem kartonu niso dovoljene. Popravek vpiše sodnik tako, da prečrta napačen zapis in zraven vpiše pravilnega, tekmovalec pa se pri takem vpisu podpiše. Tekmovalcu, ki je bil prisiljen odstopiti na tekmi iz kakršnega koli objektivnega razloga, se kot rezultat šteje ulov, ki ga je dosegel do odstopa.

Če se tekmovalec ne udeleži katere od

razpisanih tekem za DP, se mu kot rezultat vpiše število vseh registriranih tekmovalcev + 1 neg. točka.

Kontrolor zaključuje tekmovalni karton tako, da prečrta prazna polja ter s svojim podpisom jamči za pravilnost vpisanih podatkov. Tekmovalni karton mora podpisati tudi tekmovalec.

Pravilno izpolnjen tekmovalni karton je potrebno oddati na dogovorjeno mesto oz. določenemu sektorskemu sodniku v tridesetih (30) minutah po koncu tekme, drugače se šteje da je bil ulov prijavljenega tekmovalca nič (0) rib.

Vsaka izrečena kazni petih točk pomeni za rezultat tekmovalca dodatek pet (5) negativnih točk, glede na končne rezultate tekme. Na isti tekmi dvakrat izrečena kazni petih točk pomeni tudi odbitek vsega ulova na tisti tekmi.

20. člen

(seštevek točk)

Točkuje se po sistemu negativnih točk in sicer: za prvo mesto dobi tekmovalec 1 negativno točko, za 2. mesto 2 negativni točki in za vsako naslednje mesto dodatno število negativnih točk. Točkuje se tako, da se seštevka točk ujetih rib prvega in drugega dela tekme seštejeta in seštevek da končni rezultat. Ločeno se seštevajo parni in neparni (tekmovalci, sodniki), tako da dobimo dva sektorska zmagovalca, dva drugo uvrščena ... v primeru da dobimo pri izračunu dva, ki imata isto število točk, je višje uvrščeni tisti, ki ima več vpisanih rib, če pa je rezultat še vedno enak, je višje uvrščeni tisti, ki ima izmerjeno daljšo ribo. Isti kriterij razvrščanja se uporabi za razvrstitev boljšega v paru obeh zmagovalcev, drugih ... Zmagovalna ekipa je tista, ki ima najnižji seštevek negativnih točk od vseh treh tekmovalcev skupaj. Pri enakem rezultatu tekmovalcev ali ekip, je boljši/a tisti/a, ki ima večje število vpisanih rib. Če je tudi v tem primeru rezultat enak je boljši/a tisti/a, ki je ulovil večjo izmerjeno ribo. Kadar so ekipe ali posamezniki po dosežkih iz prejšnjega odstavka enaki, zasedejo enako ovrednoteno višje mesto. Mesta neposredno za njimi se ustrezno preskoči, da ima zadnje uvrščeni še vedno pravilno število negativnih točk (enako zasedenemu mestu). Za skupni rezultat posamezne tekme ekipno in posamezno, se uporabijo točke celotne tekme (končno

mesto, ki so ga dosegli posamezni tekmovalci) in ne negativne točke tekmovalcev.

21. člen

(kršenje tekmovalnih določil in izrek disciplinskih ukrepov)
Dolžnosti tekmovalcev, disciplinske kršitve in postopek izrekanja določa Pravilnik o tekmovaljih v SŠR.

X. EKIPNE IN POSAMIČNE UVRSTITVE NA DP

22. člen (uvrstitve)

V skupni seštevek ekip za končno uvrstitev na DP se štejejo rezultati vseh izvedenih tekem. V posameznem delu DP člani – članice, v mlajših kategorijah in pri veteranih se na koncu briše en (1) najslabši rezultat. Po prijavih se termini za tekme določijo pred začetkom sezone.

- a) državni prvak EKIPNO osvoji ekipa z najnižjim skupnim številom doseženih negativnih točk. Upoštevajo se mesta, ki jih je posamezna ekipa dosegla na posamezni tekmi. Na enak način se določi ekipna uvrstitev za naslednja mesta.
- c) državni prvak med POSAMEZNIKI osvoji tekmovalci z najnižjim skupnim številom doseženih končnih uvrstitev v nizu izvedenih tekem. Na enak način se določi uvrstitev za naslednja mesta.

- d) državni prvak v mlajših konkurencah in pri veteranih postane tekmovalci z najnižjim skupnim številom doseženih končnih uvrstitev.

V primeru enakega števila skupnih negativnih točk ekip ali posameznikov odločajo najprej višje uvrstitve na posameznih tekmah. Če so tudi te uvrstitve enake, o uvrstitvi odloča večje število ulovljenih dovoljenih rib. V primeru, da so ekipni in posamezni dosežki še vedno enaki, o višjem mestu odloča večja ulovljena riba.

Pokale in medalje pripravi RZS, organizatorica prvenstva.

XI. NASLOVI IN PRIZNANJA

23. člen

(naslovi posamičnih tekem)

Ekipa, ki osvoji prvo mesto na posamezni tekmi, postane ekipni prvak posamezne tekme. Prve tri ekipe na posamezni tekmi prejmejo od izva-

jalca priznanja za osvojeno mesto na posamezni tekmi.

Posameznik, ki je osvojil najmanj negativnih točk v obeh delih na posamezni tekmi DP, postane prvak posamezne tekme. Če imata eden ali več tekmovalcev isto število negativnih točk, je višje uvrščen tisti, ki ima vpisanih večje število rib. Prvi trije uvrščeni tekmovalci na posamezni tekmi prejmejo pisna priznanja za uvrstitev, ki jih pripravi izvajalec. Izvajalec lahko podeli tudi kakršnokoli trofejo prvaku posamezne tekme. Posamezniki, ki so osvojili prvo, drugo in tretje mesto prejmejo zlato, srebrno in bronasto medaljo za osvojena mesta na posamezni tekmi. Ta člen velja tudi za DP v mlajših konkurencah in pri veteranih.

24. člen

(izbor v državno reprezentanco)

Vodja in trener reprezentance sestavita iz 15. (petnajstih) najbolje uvrščenih tekmovalcev tekem v DP na podlagi uspešnosti, strokovnosti in tekmovalnosti posameznike, ki bodo sodelovali v reprezentanci.

Izjemoma sme vodja reprezentance na podlagi obrazloženega predloga, ki ga potrdi podkomisija LRM, iz razlogov posebnosti ribolovnih voda, kjer bo potekalo prvenstvo, posebnega znanja ali posebnega obvladovanja

ribolovnih tehnik v reprezentanco povabi enega tekmovalca ne glede na njegovo uvrstitev v DP.

XII. KONČNE DOLOČBE

25. člen

(veljavnost pravil)

Ko začnejo veljati ta pravila, prenehajo veljati pravila z datumom sprejema 13.2.2014. Ta pravila začnejo veljati naslednji dan po tem, ko jih sprejme UO RZS.

26. člen

(spremembe pravil)

Tekmovalna podkomisija za muharjenje sme vsako leto, najmanj 30 dni pred pričetkom tekmovalja, določiti morebitne spremembe tekmovalnih pravil, ki se nanašajo na vrsto in število tekmovalnj, dovoljeno tekmovalno opremo in vabo ter veljavne tekmovalne ribe. O spremembah tekmovalnih pravil morajo biti vsi tekmovalci na primeren način seznanjeni.

27. člen

(tolmačenje pravil)

Pravila tolmači UO RZS. Za reševanje vprašanj, ki v teh pravilih niso definirana ali so nejasna, se uporabi pravilnik mednarodne federacije FIPS-Mouche.

Objavljeno na spletni strani RZS

PRILOGA 1:

Vzorec časovnice za muharske tekme v DP
Časovnica za tekme v DP

6.30 do 7.00	prijava, vpis
7.00	žrebanje
7.30	pozdravni govor in odhod na tekmovalno traso
8.00 do 9.30	1. del tekme (sodi – tekmuje)
9.30 do 10.00	premik (min. 30 min)
10.00 do 11.30	2. del tekme (tekmuje – sodi)
11.30 do 12.00	premik in pavza (min. 30 min)
12.00 do 13.30	3. del tekme (sodi – tekmuje)
13.30 do 14.00	premik (min. 30 min)
14.00 do 15.30	4. del tekme (tekmuje - sodi)
15.30	konec tekme
16.00	kosilo, izračun rezultatov, podelitev pokalov in priznanj

Ps.: Izvajalka tekme lahko časovnico prilagodi razmeram na tekmovališču in o tem obvesti tekmovalce v razpisu.

Predsednik RZS:
dr. Miroslav Žaberl

Končno prekla iz Bologne

Tistega dne sem se še posebno veselil. Pa ne toliko zato, da bom šel po krajšem premoru znova na ribolov. Bolj sem se veselil prekinitve več kot dve leti dolgega posta v eni najbolj privlačnih tehnik ribolova belih rib na tekočih vodah. Menim, da se bo z menoj strinjal vsak, ki je kdaj na koncu svoje vitke beličarice začutil kilsko podust. Da o mrenah niti ne govorim.

Ribolov belic na tekočih vodah na način, da plovec in s tem tudi vabo spuščamo s tokom, lahko izvajamo pravzaprav s skorajda vsako palico. Vendar pa sta dandanes v ospredju predvsem načina, ki s seboj prinašata tudi posebne palice. Eden je t. i. italijanski način, pri katerem uporabljamo dolge (od 5 pa vse do 10 m dolge, največkrat pa med 5 in 7 m) lahke teleskopske palice, ki jim na kratko rečemo kar bolonezi. Verjetno se imenujejo po italijanskem mestu Bologna, kjer so iznajdljivi ribiči na svoje dolge teleskopske polagalko navezali obročke in držala za ribiška kolesca ter tako pridobili ogromno manevrskega prostora za ribolov v primerjavi z omejenimi polagalkami. Vabo so s pomočjo plovca lahko spuščali mnogo dlje po toku navzdol in lovili dlje od obale. Drugi je t. i. angleški način, pri katerem pa ribiči namesto teleskopskih palic uporabljajo tri- ali štiridelne beličarice, dolge do 5 m. Te so povsem enake t. i. match palicam, namenjenim ribolovu z vaglerji, le da imajo bolj izrazito akcijo na zgornjem delu. V glavnem se uporabljajo za ribolov na bolj plitvih vodah, recimo do globine 3 m. Takih rek je v Angliji največ, zato daljše palice največkrat niso potrebne.

Sam sem se z match palicami seznanil na začetku devetdesetih, in to po prav posebnem naključju. Na muharico – steklenko Shakespeare, dolgo 2,7 m –, sem namestil navadno stacionarno kolesce in se odpravil na beličarjenje s plovcem. Bil sem navdušen nad vitkostjo in reakcijo palice pod ribami, bila pa je kakšen meter prekratka. Ocenil sem, da bi bilo odlično imeti tako palico v dolžini vsaj 3,5 m. V tistem času smo precej hodili po pribor v Italijo in sam sem občasno kupil še kakšno ribiško revijo. Eni je bil nekoč dodan zajeten katalog ribiške opreme Mister Fish, ki sem ga doma z veseljem prelistaval. V njem je bila predstavljena palica, ki je takoj pritegnila mojo pozornost. Tridelna, vitka in dolga 3,6 m je delovala, kot bi si jo sam izmislil. Že naslednji dan sem bil v trgovini in trgovcu pokazal, kaj si želim. Prav take palice ni imel, zato pa cel kup drugih podobnih. Najprej mi je pokazal serijo znamke Maver, ob kateri so se mi dobesedno zašibila kolena – najprej zaradi njihove lepote, potem pa še zaradi zasljenne cene. Bile so še enkrat dražje od vsote, ki sem jo imel na voljo, kar sem trgovcu tudi omenil. Za trenutek se je umaknil v skladišče in se čez nekaj minut vrnil s palico, ki je prav tako jemala dih, zame pa je bila cenovno idealna. Serija palic

Zaradi previsoke vode v reki sem srečo preizkušal v bližnjem ribniku, kjer sem ujel nekaj krapov.

Moja boloneza sta ostala takole pripeta na torbo. Krape je mogoče loviti tudi z njimi, a sem raje uporabil drug pribor.

Browning Match Gold, dolžine 3,9 m, je v trgovino prispela kakšen dan poprej in še ni bila razstavljena. Bil sem navdušen in sem komaj čakal, da jo doma preizkusim za vodo. Na meji sem imel še zanimiv pripetljaj, ko je carinik opazil rdeč etui na zadnjih sedežih z napisom znanega

proizvajalca lovskega in drugega orožja. Zgodba se je končala s smehom, pa še carine nisem plačal. Potem sem bil nekaj dni »zaliman« za Savo in naslednjih nekaj let sem lovil samo še na angležarice.

Z leti sem se srečal tudi s palicami bolonez, ki so za nekatere naše vode še primernejše. Predvsem za večje in globlje reke so nenadomestljive. Če imamo samo eno, je dolžina 6 m nekako najbolj uporabna.

Priprava

Prvi dan ribolova sta moja dva boloneza ostala v torbi. Voda na reki je bila zame previsoka, čeprav bi bilo na nekaterih mestih mogoče loviti. Tolažit sem se šel v bližnji ribnik, kjer sem na drugačen pribor ujel nekaj krapov. Povsem brez težav bi jih lovil z bolonezom, a nisem bil pri volji; morda drugič.

Čez nekaj dni je bila voda že nekoliko sprejemljivejša in poskusil sem srečo. Lov s spuščanjem plovca po toku je na pogled zelo enostaven, še posebno, če pri tem opraviš gledaš ribiče, ki to dobro obvladajo. Sam ne spadam v to kategorijo, bolj v spodnji del sredine. Nekako »sem in nisem«. V dveh letih človek zarjavi in je potrebno kar nekaj vaje, da pride nazaj v »formo«. Tudi pri tem velja, da

Tale kanja mi je precej skrajšala ribolov na Gradaščici. Z zlomljeno perutjo je priskakljala do vode in iz nje skušala nekaj pobrati. Pri tem je sama padla vanjo, a se je uspela vrniti na vejo. Pospravil sem pribor, kanjo prijel in jo pokrito z brisačo odnesel domov, kjer je ob piščančjem mesu počakala znanca Boštjana, ki jo je odpeljal v azil.

Dan je bil lep, voda malo povišana, hitra in rahlo obarvana. Desetgramski plovec je kar lepo nosilo, občasno je tudi potonil. Nekajkrat zaradi dna, nekajkrat pa zaradi rib.

Nekaj različnih plovcev za ribolov v tekoči vodi s spuščanjem z vodnim tokom

Poseben kruh za ribolov. Primerno debelo rezino odrežemo in jo namočimo v vodo, da se povsem omehča. Potem jo ožmemo, odtrgamo košček in ga postavimo na trnek.

Tik preden sem naredil kepe, sem pripravljene krmi dodal kruhove kosmičke, ki tako ostanejo celi in se na rečnem dnu ločijo od krme ter dodatno vabijo ribe k prijemu – še toliko bolj, ker sem tudi za vabo uporabil kruh.

Drobni pribor: obežilniki v obliki solze (torpille), šibrice, laksi za predvrvice in trnki

vaja dela mojstra. Vseeno sem se nadejal ribolova brez zapletov (beri vozlanja) in podusti ali mreine.

Glede na precej močan vodni tok sem uporabil največji plovec, kar jih imam – 10 g –, v obliki korenčka. Osnovni laks je pri meni skoraj vedno 0,16 mm, za predvrvico pa izberem pogojem in ribam primerno debelino s tem, da v tekoči vodi raje ne grem pod 0,12 mm. Tokrat sem navezal 0,14 mm. Obežitev sistema sem zgosstil v eni točki s svinčeno utežjo v obliki solze (torpilla) in pod njo eno poleg druge še nekaj šiber. Tako si pustim možnost razpotegniti jih po laksu, če se pokaže potreba po bolj občutljivem sistemu. Kakih 10 cm od trnka sem za boljše zaznavanje prijema postavil še eno drobno šibrico. V tistem delu je bilo to približno vse. Potem sem se lotil merjenja globine vode na predelu,

kjer sem nameraval loviti. Natančno merjenje globine je zelo pomembno, če želimo ribam na dnu ponuditi vabo. Z merjenjem navadno dobimo tudi podatke, kje so plitvine in poglobitve (jame) v rečnem dnu ali pa ovire, kot so večji kamni ali skale. Ko lovim talne ribe, kot je podust, želim, da vaba potuje tik nad dnom ali da rahlo drsa po njem. Zato s to tehniko najlepše lovimo na predelih, kjer je dno enakomerno, brez večjih sprememb v globini. Ko enkrat spoznamo relief dna, se je mogoče oviram in drugim neprijetnostim izogniti s spretnim vodenjem sistema, kar prav dolge palice bolonez omogočajo v tolikšni meri, da že z malo truda lahko postane ribolov tudi na zahtevnejših predelih pravi užitek. Če pa to vzamemo z »levo roko«, tak ribolov lahko postane pravo mučenje in mora.

Krmljenje in vaba

Najprej sem v del rečnega toka, na katerem sem se namenil loviti, vrgel nekaj kep krme, oplemenitene z melaso in kosmi belega kruha. Kruhov drobir sem vmešal v že pripravljeno krmo, tik preden sem pripravil kepe. Tako se posamezni kosmički ne razbijejo popolnoma in se potem na dnu ločijo od krme ter še dodatno spodbujajo ribe k prijemu. Še posebno, ker bom tudi za vabo uporabljal kruh. A naj jih ne bo

preveč, ker vplivajo na plovnost krme, za katero želimo, da je čim prej na dnu.

Kot vabo sem uporabil posebej za ta namen narejen kruh, imenovan »francoz«. V primerjavi s kruhom za prehrano je na trnku neprimerno bolj obstojen, za ribe pa ravno tako zanimiv ali še bolj. Nekateri ribiči ga za ribolov pripravijo tako, da kak centimeter debelo rezino že večer pred ribolovom zavijejo v vlažno krpo, da se omehča do stopnje, ko je primeren za na trnek. Sam si ga pripravim kar pred samim ribolovom tako, da ga enostavno namočim v vodo in ga tam pustim, medtem pa pripravim krmo in montiram palico. Na koncu ga samo ožmem, da iz njega stisnem večino vode, in je pripravljen za na trnek.

Ribolov

Prvih nekaj spuščanj plovca mi ni prineslo nič. Malenkostno sem menjal globino; od tega, da mi je vaba drsela po dnu in je plovec vsake toliko časa potonil (na kar sem vedno zategnil), do tega, da je plavala čisto malo nad dnom. Verjetno sem plovec po toku spustil kakih dvajsetkrat, preden se je narahlo stresel in postrani izginil pod gladino. Nerodno sem zategnil in vrh šestmetrskega boloneza se je zelo ukrivil, v roki pa sem takoj začutil težo

Tega lepega klena, s katerim sem končal moj ribolov, nisem pričakoval. A ribolov je včasih poln presenečenj. Še sreča ...

Mrena me tokrat ni presenetila in moja naveza je ostala cela. Ne vem pa, kaj bi bilo, če bi prišla večja. Podusti so sicer srčne borke in je previdnost z njimi ravno tako na mestu, a se ne morejo primerjati z mrenami.

ribe. Le-ta se zlepa ni dvignila – otepala je pri dnu in silila v močnejši tok. Lepa podust je bila kljub temu na moje veliko zadovoljstvo kmalu v podmetalki. Kjer je ena, jih je navadno še več, sem razmišljal, ko sem ribo spustil nazaj, v vodo pa vrgel še nekaj kep krme. Spet sem moral vabo večkrat peljati prek lovnega območja, preden je plovec znova potonil in za to ni bilo krivo rečno dno. Še ena podust se je kmalu zasvetila pod gladino in končala v podmetalki. Razmeroma tanek laks in predvrvice nista bila niti za trenutek ogrožena – tudi zato, ker sem natančno nastavil zavoro na kolescu, tako da je ob močnejšem zategu in begu ribe popustila. Nemaokrat se mi je že zgodilo, da me je pri lovu podusti s prijemom presenetila mrena. In to ravno, ko sem se navadil na podusti. Mrena pa je vse kaj drugega kot podust. Mrena enake teže naredi pravi direndaj in navadno me vsaj na začetku doleti žalostna scena, ko s pogledom spremljam plovec, katapultiran iz vode. To večinoma pomeni trganje predvrvice. Mrena se drži dna kot kamen, pri čemer ji pomagajo hidrodinamična oblika telesa in prsne plavuti, ki so pravi spojlerji. Sploh se trenutek po zategu zdi, kot bi zapeli za skalo, saj se nič ne premakne, le palica je zelo zakrivljena. Tako stanje traja le kak delček sekunde, potem pa gredo stvari svojo pot. Utrujanje zapete mrene s finim

priporom je veliko zadovoljstvo vse do trenutka, ko začne riba utrujati ribiča. Pri večji mreni je to lahko kar naporno, še posebno, če ribič ni vajen takih srečanj. Pri tem igra pomembno vlogo podmetalka na primerno dolgem ročaju. Za 6 m dolgo palico naj bo ročaj podmetanke dolg vsaj 3 m, še bolje pa je, če je daljši. S tako podmetalko lahko zajamem ribo dlje od brega in mi ni treba nevarno ukrivljati vrha palice, kar bi se zgodilo pri uporabi krajše podmetanke ali celo prijemanja z roko. Nad takimi »infarktnimi« situacijami nisem posebno navdušen. Še vedno imam v spominu mučenje z dobre tri kilograme težko mreno iz Save. Nikakor je nisem mogel spraviti v podmetalko. Vedno sem bil za kakega pol metra prekratek, nagajal pa mi je še vodni tok, ki mi je ribo vedno odnašal stran. Na koncu sem z veliko muko izkoristil ravno vodni tok, da sem rešil zaplet. Ribso sem nekako spravil gorvodno (stal sem v plitvi vodi) in toliko bližje k sebi, da mi jo je vodni tok zanesel naravnost v mrežo. Ob prvi priložnosti sem nato priskrbel sestavljiv (štek) ročaj, dolžine 4,5 m.

Tokrat sem ujel le eno mreno. Ko sem plovec zapeljal nekaj centimetrov poleg vrtnica, ki je nastajal zaradi podvodne skale, je plovec sunkovito izginil pod vodo in se ustavil kakih 20 cm pod gladino. Zateg je nakazoval na skalo, ki pa se je

hitro premaknila v najhujši curek, potem pa še gorvodno. Kaj drugega kot držati palico in paziti na zavoro nisem mogel storiti, dokler se riba ni obrnila nazaj in sem lahko navil nekaj laksa. Z mreno, ki po moji presoji ni bila težka niti kilogram, sem imel precej dela in le s težavo sem jo spravil v doseg podmetanke. Boleč pritisk na roko je popustil in oddahnil sem si, ko je bila končno v mreži.

Lepo, tokrat me torej ni presenetila v taki meri, da bi zaradi nepripravljenosti moral vezati sistem na novo. Spet sem vrgel v vodo nekaj kep krme in nadaljeval z lovom, čeprav me je roka že bolela in sem palico bolj naslanjal na pas, kot pa jo držal v roki. Šest metrov dolg bolonez se sam po sebi ne zdi težak, še posebno, ko je sestavljen. Že raztegnjen je povsem druga pesem, ko pa nanj pritrdimo še kolesce, se, če stvar res ni vrhunsko uravnotežena v roki, že pozna. Dober bolonez v tej dolžini tehta od 200 do 250 g in če zraven prištejemo še težo kolesca, je to že vsaj pol kilograma. Če med ribolovom še malo zapiha, je potrebna kar precejšnja moč v roki, da palico zadržimo v zelenem položaju. Ko pa se na vse skupaj obesi še dinamična riba okoli kilograma, ki nikakor noče iz rečnega toka v podmetalko, je pomanjkanje treninga še kako opazno. A veselje z eno najlepših oblik športnega ribolova preseže tudi to oviro.

Še klen in konec

S klenom, ki sem ga zapel kakih 25 m dolvodno, ko sem plovec namerno spustil dlje kot poprej in ga za nameček še bolj zaviral, tako ni bilo nobene težave. Klen ni nedolžna riba. Še kako je borben in bo izkoristil vsako ponujeno priložnost, da bi se osvobodil trnka. Pri uporabi finega pribora je zato potrebna še toliko večja previdnost. S slabima dvema kilogramoma je bil najtežja riba mojega »boloniziranja«, s katerim sem bil še kar zadovoljen. Predvsem sem pri tem upošteval ne preveč prijazne razmere na vodi, morda ne najboljše načrtovanje lova z moje strani in dolgo odpovedovanje tej tehniki. Pravzaprav nerazumljivo dolgo.

Tokrat namenoma nisem pisal o vseh vozlanjih, trganjih in zapenjanjih za veje, ki so bile prav tako sestavni del ribolova. Recept za čim manj takih neljubih pripetljajev je preprost: več ribolova. Pomaga pa tudi, če znamo zapeti kako pesmico ali vsaj zabrudati ali zažvižgati. Če se tanek laks zavozla ravno takrat, ko riba najbolje dela in je treba vse navezati ponovno, prav to najbolj pomaga. Predvsem živcem. In nekako se mi je vse dobro izšlo.

Do konca aprila lahko torej še lovimo klene, mrene, ploščice in druge ribe, ki niso v lovopustu, s plovcem na spuščanje po toku. V juliju pa so na voljo že sploh vse rečne ribe (razen salmonidov) in jih lahko lovimo vse do prihodnje pomladi. Koristno je, če si pri tem pomagamo z dolgo preklo iz Bologne, če je pri roki, in pa s kakšno lepo pesmico.

*Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net*

LOV

Zagledani v naravo!
9. MEDNARODNI
SEJEM LOVSTVA IN RIBIŠTVA

17. - 19. 4. 2015, Gornja Radgona

Vabljeni na sejem LOV

Sejem Lov bo v Gornji Radgoni od 17. do 19. aprila, ponujal pa bo ugodne nakupe opreme, oblačil, obutve in pripomočkov za ribištvo, lovstvo in kinologijo. Predstavil bo krovne naravovarstvene organizacije ter vabil z družabnimi prireditvami k dobremu razpoloženju.

Ribiška zveza Slovenije

Ribiška zveza Slovenije bo pod motom *Ohranimo domorodne ribje vrste* predstavila delovanje krovne slovenske ribiške organizacije in 64 ribiških družin, revirje ter naravovarstveno delo. Otroke bo pričakal ribiški ilustratorski kotiček z likovnim natečajem. Ob Ribiški zvezi Slovenije se bosta predstavila Zavod za ribištvo Slovenije ter Hrvatski športno ribolovni savez.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Na razstavnem prostoru Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in v izvedbi Racoona, d. o. o., bodo predstavljeni ribogojški sektor in njihovi ribiški izdelki. S predstavitvami in pokušnjami slastnih jedi bodo sodelovali: Prosub, d. o. o., Izola (slovenske klapavice), Gastroprojekt, d. o. o., Izola (okusi morje), Ribogojstvo Fonda (piranski brancin), Ribogojstvo Goričar (dimljen sulec), Ribogojstvo Žalec – Marko Hrovat (dimljen krap in savinjske postrvi), Ribogojnica Zupan & Zupan, d. o. o. (hladno dimljene postrvi in postrvi kaviar), Obalna akcijska skupnost (Radjemribe.si), Klemen Zakovšek in Sibio, d. o. o. (slovenske ribje delikatese), Zavod za ribištvo (brošura Ribe naših voda), G2O, d. o. o. (ponudba domorodnih vrst za porabljanje in rešitve za reciklacijske in druge sisteme pri intenzivni rejbi rib), Cerkovnik Kozina (Bakala) ter Ribiški sklad.

Slovenski ribiški produkt

V projektu *Slovenski ribiški produkt*, ki ga izvaja Center za promocijo in pospeševanje športnega ribolova in ribiškega turizma Racoon, d. o. o., v sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS ter Pomurskim sejmom, bodo predstavljeni izdelki, ki so povezani s športnim ribolovom in ribiškim turizmom. Cilj projekta je spodbuditi gospodarsko rast s pomočjo domačega znanja, trajnostno rabo naravnih virov ter izboljšati turistično ponudbo in prepoznavnost Slovenije v svetu.

Stanovske organizacije za sožitje človeka z naravo

Na sejmu bodo sodelovali tudi Lovska zveza Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije, Kinološka zveza Slovenije in Slovenska zveza za sokolarstvo in zaščito ptic ujed, lovske organizacije z avstrijske Štajerske, Zveza lovskih družin Železne županije, Vojvodina šume in številni drugi.

Lov in ribolov po koledarju in urniku

Vsak dan od 9. do 17. ure:

- slovenska razstava lovskih trofej: hala A2, LZS,
- predstavitev slovenskega ribogojstva s pokušino ribiških jedi: hala A, MKGP in Racoon, d. o. o.,
- projekt *Slovenski ribiški produkt*: hala A, MKGP in Racoon, d. o. o.,
- predstavitev prvega ekološkega slovenskega lovsko-ribiškega kolesa: hala A, Hribar-os, d. o. o.,
- filatelistična razstava *Ribe na znamkah* avtorja Toneta Petka, RZS,
- fotografska razstava *Ribe v reki Muri* avtorja Marijana Gabra, RZS,
- predstavitev plovcev za različne tehnike ribolova: hala A, Som, d. o. o.,

- nastopi lovskih rogistov in lovskih pevskih zborov: prireditveni oder,
- predstavitev psov pasme ptičar, labrador in lovskih psov s strokovnim komentarjem: prireditveni oder,
- predstavitev puškarskega poklica: hala A, Puškarstvo Skobir,
- predstavitev terenskih vozil: zunaj pred halo A1, Društva A.R.O.,
- prikaz vezanja muh: hala A, Racoon, d. o. o.,
- prikaz vezave umetnih muh: hala A, RZS,
- streljanje z lokom / hala A1, Vreček Agro, d. o. o.,
- streljanje z zračnim orožjem: hala A1, Rojal Tomo Avbar, s. p.,
- strelni kino: hala A, ŠRC Ra-ta-ta-ta,
- tekmovanje v metanju pikada/hala A, Hribar-os, d. o. o.

Petek

- 10.00 prireditveni oder: slovesno odprtje sejma,
- 9.00 – 17.00: hala C1: Državna razstava psov vseh lovskih pasem – CAC v organizaciji Lovskega kinološkega društva Maribor, Kinološke zveza Slovenije,
- 13.00 prireditveni oder: razglasitev rezultatov in podelitev nagrad natečaja za mlade ribiče v organizaciji Ribiške zveze Slovenije.

Sobota

- 9.00 – 14.30 dvorana 1: slovenski lovski dan na temo *Škoda od divjadi* v organizaciji Lovske zveze Slovenije,
- 15.00 prireditveni oder: Državno tekmovanje v oponašanju jelenjega rukanja v organizaciji Lovske zveze Slovenije.

Nedelja

- 9.00 – 15.00 zunaj pred halo A1: tekmovanje v kuhanju lovskega golaža, ribje čorbe in gobove juhe v organizaciji Pomurskega sejma, Racoon, d. o. o., LZS, RZS in Revije 5 zvezdic,
- 11.00 – 13.00 zunaj pred halo A1: predstavitev športne kinologije z disciplinami *rally obedience*, *dog dancing* in *dog tricks* v organizaciji Kinološke zveze Slovenije,
- 15.00 prireditveni oder: podelitev priznanj *Slovenski ribiški produkt*,
- 16.00 prireditveni oder: podelitev priznanj tekmovanja v kuhanju lovskega golaža, ribje čorbe in gobove juhe.

Naturo, tretji mednarodni sejem aktivnosti in oddiha v naravi ter Razstava starodobnikov Avto-moto klasika

Sejem Naturo bo ponujal zamisli in izdelke za potovanja, izlete, pohodniške in kolesarske potepe v naravo, za vadbo telesa in duha ter užitke v regionalni kulinarčni ponudbi.

Mednarodna razstava starodobnikov *Avto-moto klasika* v organizaciji Zveze slovenskih društev ljubiteljev starodobnih vozil in v sodelovanju s Pomurskim sejmom bo predstavila vse vrste starodobnega transporta in starodobne tehnike.

Organizator si pridržuje pravico do morebitnih sprememb.

Več informacij: www.pomurski-sejem.si

Za Pomurski sejem: Miran Mate

Izjemno zanimanje za slovenske muharske vode

Mednarodni salon umetnih muh in muharjenja SA.NA.M.A. v Saint Etiennu je eden najstarejših specializiranih sejmov muharjenja v Evropi in edini ribiški sejem v Franciji, namenjen izključno muharjenju.

Prvi sejem je bil organiziran leta 1982, poteka pa vsako drugo leto. Mnogi ga po pomembnosti uvrščajo takoj za Mednarodnim sejmom muharjenja EWF v Fürstenfeldu pri Münchnu. Po obsegu je sicer manjši, je pa izredno kakovosten.

Slovenci smo se salona prvič udeležili leta 2011. Tistega leta je bila Slovenija tudi država partnerica na sejmju. Udeležili smo se ga tudi v letu 2013.

Letošnji salon je bil 19. po vrsti, potekal pa je 21. in 22. februarja na sejmišču v Saint Etiennu. Na njem je sodelovalo 85 razstavljalcev iz Francije, Švice, Belgije, Italije, Avstrije, Poljske, Češke, ZDA, Nizozemske, Makedonije, Anglije, Norveške in Slovenije. Letos se je kot država partnerica predstavila Norveška.

V dveh dneh je sejem obiskalo 3.500 obiskovalcev iz Francije in tujine, kar je 16 % več kot pred dvema letoma.

Francija ima dva milijona ribičev, med katerimi je zelo veliko muharjev. V Franciji je izjemno zanimanje za muharjenje na slovenskih vodah, ki so tam med najbolj cenjenimi. Brez dvoma je Francija za Slovenijo med najzanimivejšimi evropskimi državami, iz katerih prihajajo ribiči muharit na naše vode. V zadnjih letih se pri nas veča obisk francoskih muharjev, posebno od tedaj, ko smo se pred sedmimi leti prvič predstavili na sejmju v Parizu.

Letos smo se na sejmju skupaj uspešno predstavili Zavod za ribištvo

Skupna predstavitev Zavoda za ribištvo Slovenije, Ribiške zveze Slovenije, Slovenske turistične organizacije in Turizma Ljubljana ter RD Bled, Idrija, Ljubno, Novo mesto, Tolmin in Športnega centra Prodnik iz Ljubnega. Zanimanje za muharjenje na slovenskih vodah in tudi sicer za obisk Slovenije je v Franciji izjemno, kar dokazuje tudi gneča pred stojnico s promocijskim gradivom. (Foto: A. Mezek)

Slovenije, Ribiška zveza Slovenije, Slovenska turistična organizacija in Turizem Ljubljana, pridružile pa so se tudi ribiške družine Bled, Idrija, Ljubno, Novo mesto in Tolmin ter Športni center Prodnik iz Ljubnega. Na sejmju smo s propagandnimi materiali predstavili muharjenje v Sloveniji (brošura Muharjenje v Sloveniji), posebno še muharjenje na vodah, s katerimi upravlja Zavod za ribištvo Slovenije, ter vode, s katerimi upravljajo ribiške družine Bled, Idrija, Ljubno, Novo mesto in Tolmin. Poleg omenjenega promocijskega gradiva smo obiskovalcem ponudili tudi širšo informacijo o Sloveniji kot zanimi-

vem turističnem cilju s turistično karto Slovenije, brošurami o kulinariki, vinu, pohodništvu in termalnih zdraviliščih ter turistične informacije o Ljubljani, zeleni prestolnici Evrope 2016. Zanimanje obiskovalcev je bilo izredno za muharjenje na naših vodah in za turistični obisk Slovenije, saj se vse več Francozov odloča tudi za družinske turistične obiske Slovenije in dopustovanje pri nas.

Predstavitev smo popestrili z degustacijo pršuta, kraške pancete, domačih salam in sira ter slovenskih vin iz Goriških brd (Klet Dobrovo).

Borut Jerše

V kraparskem kampu

Verjamem, da kraparje pošteno razvneja že misel na prihajajoče tople dni. Želja po večdnevnem ribolovu in bivanju pod šotorom se je z zimskim postom tako povečala, da je komaj še vzdržna. Res je, da nekateri svoje znanje in srečo pri lovu te ribe preizkušajo tudi v najhladnejšem času, večina pa vseeno raje počaka na prihod toplejših dni. Posebno tisti, ki se poleg resne kraparije poslužujemo še drugih oblik in načinov ribolova: beličarjenja na dnu ali s plovcem na mreno, klena ali podust, vijačenja na ščuko ali sulca in podobno. Nemalo je tudi takih, ki potujejo po svetu in tam lovijo eksotične ribe.

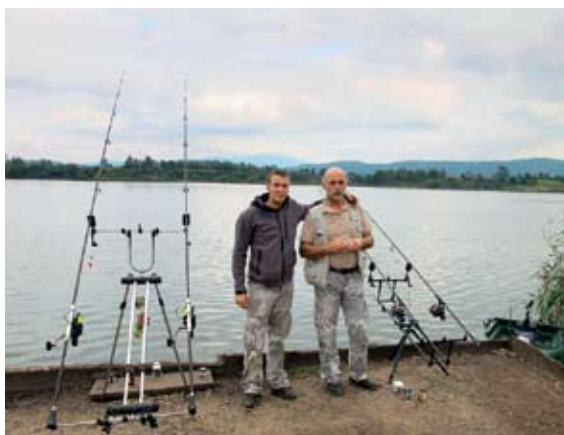
Kakorkoli že, čas za resno kraparijo nezadržno prihaja. Še kak teden ali dva in bivanje v šotoru bo mogoče tudi brez dodatnega gretja. Voda se bo že malo ogrela, krapji zamigali s plavutmi in morda pobrali še kakšen bojli.

Lani septembra sem se mudil na Rudniškem jezeru pri Kočevju, meki slovenskega sodobnega krapolova, kot mu pravijo nekateri. Elvisovega nenehnega prigovarjanja, naj že enkrat pridem lovit ali pa vsaj na obisk, sem bil že rahlo sit in sem mu sklenil narediti konec. Avgusta 2009 sem z njim na jezeru že lovil, a le en dan in eno noč. Bilo je zanimivo, še posebno pa so me v smeh spravljale posledice močnejše plohe. Ribolovno mesto, ki je bilo v dobršnem delu na rahlem pobočju, se je spremenilo v pravo blatno drsalnico. Vsaka nepredvidnost je pomenila blatno kopel, še posebno pa so se pri tem izkazali ribiči, ki so prihajali na obisk. In to kljub pravočasnim opozorilom. Rib ni bilo (vsaj pri meni ne), je pa bilo zato več smeha.

Da ne bi preveč taval, me je Elvis počakal na začetku Kočevja, nakar sva se odpeljala do ribolovnega mesta Otočki. Avtomobila sva pustila na obcestnem parkirišču nad jezerom, potem pa sva se po zaviti poti spustila v ribiški kamp ob vodi. Na desni je bil velik šotor za spanje in bivanje, poleg njega še eden, v njem pa je bila vsa mogoča krma za krape. Vmes med obema je bil postavljen velik plinski gorilnik, na katerem se je v kotlu kuhala koroza. Levo na ploščadi je bilo dvoje stojal za palice s po dvema palicama, v vodi ob bregu pa je bil privezan plastičen čoln, namenjen prevozu krme na ribolovno mesto. Poleg tega je bila še velika blazina za odpenjanje ujetih rib in trinožno stojalo, namenjeno tehtanju. V kampu naju je pričakal Elvisov soribiči Rasim.

Pogled na Rudniško jezero s ceste nad ribolovnim mestom, imenovanim Otočki.

Elvis Markovič (levi) in Rasim Japič, oba člana RD Kočevje, imata kar zajetno zbirko lepih ulovov na Rudniškem jezeru. Poleg velikih, zdravih in borbenih krapov ju na jezero vabita tudi lepa okolica in mir, ki so ju tod deležni ribiči.

Sta že kaj ujela?

»Sva. Enega, ki je tehtal 12 kg, danes zjutraj pa še 3- in 7-kilogramska krapa. Trenutno delajo bolj majhne ribe. Na prejšnjem ribolovu pa je bilo

ravno obratno in so bile aktivne bolj velike.«

Kako velike pa so bile?

Elvis: »Med drugim sem ujel enega krapa, težkega 21,3 kg. Poglej fotografije!« (gledamo fotografije na pametnem telefonu).

Najbrž sta oba člana RD Kočevje, ker tukaj tako veliko lovita?

Elvis: »Oba sva člana RD Kočevje, jaz že kakih šest let. Tukaj rada loviva predvsem zaradi borbenih in zdravih rib, lepe ribolovne okolice

in ker imamo ribiči tukaj mir.«

Sledila je prekinitvev zaradi prijema ribe. Na bojli z okusom banane je prijel krap, težak 9 kg. Medtem je zavrela in povrela še voda za čaj.

krap, ki sem ga ujel tam, je imel 24 kg.«

To je pa že lepa riba. Ali še kaj loviš na Koseškem ribniku?

»Seveda, tam kar pogosto lovim – predvsem zato, ker je blizu in za enodnevni ribolov primerna voda.«

Kolikšne pa so vajine največje ribe, ujete v Rudniškem jezeru?

Elvis: »Krap, teže 26,3 kg, po imenu Oko. Ujel pa sem več rib, težjih od 20 kg, in jih je mogoče videti na spletni strani RD Kočevje.«

Rasim: »Moja največja riba tukaj je krapka po imenu Xena, težka 22,2 kg.«

Kaj bi priporočila ribičem, ki pridejo na Rudniško jezero prvič?

»Pribor naj bo zaradi borbenosti rib močnejši. Laks ne pod 0,30 mm. Največja daljava, na kateri se lovi, je le redko nad 60 m. Ker je dno zelo razgibano, je dobrodošel sonar. Tako je na primer 15 m od brega globina 10 m, že malenkost naprej pa se poveča recimo na 13 m. V kolikor loviš na tej globini, krmiš pa le nekaj deset centimetrov nazaj proti bregu, se utegneš načakati na prijem.«

Kmalu po mojem prihodu se je oglasil Rasimov piskač. Borbenega krapa je bilo treba najprej spraviti iz vode, ga stehitati in ranico od trnka poškopiti z razkužilom. Potem pa ponovno priprava krme in krmljenje lovnega mesta, da krapji ne odplavajo drugam ...

Na štiridnevem ribolovu sta Rasim in Elvis ujela precej lepih rib, med njimi amurja (18,8 kg) in krapa po imenu Cezar (17,1 kg).

Na katero vabo pa je prijel in na kaj pravzaprav lovita?

Rasim: »Trenutno se najbolje obnesejo boljji v kombinaciji jagoda / riba in pa banana / veliki rak. Potrebno je precej krmiti z boljji, briketi, praškasto krmo in koruzo, ki jo kuhava kar tukaj. Tako je vedno sveža in pa malenkost prekuhana.«

Sem ravno hotel vprašati, zakaj jo kuhata tu in ne doma?

»Ker gre za večjo količino, je kuhanje doma težje izvedljivo. Tokrat imava za štiri dni, kolikor nameravava ostati, 50 kg suhe koruze, kar po kuhanju nanese od 70 do 80 kg. To je za dva ribiča, odvisno pa je predvsem od tega, kako intenzivno se riba prehranjuje. Zato jo kuhava sproti in po potrebi.«

Kje pa še lovita?

Elvis: »Predvsem pozimi hodim

na hrvaške Zajarke pri Zaprešiču, ker riba tudi pozimi tam dobro dela. Dostikrat lovim na reki Donavi na Džerdapu in na Dunaju.«

Rasim: »Lovim še na ribniku Pod Debnim vrhom v Ljubljani in na jezeru Pristava pri Mengšu, pred leti pa sem pogosto lovil na Blejskem jezeru.«

Pravijo, da je na Zajarkih treba loviti na velikih daljavah. Ali je temu res tako?

Elvis: »Odvisno od ribolovnega mesta. Če loviš pri separaciji, je potrebno vabo metati na približno 135 m. Tam sem ulovil lepe ribe, 19- in 20-kilogramske. Največ pa takih okoli 15 kg.«

Bolj majhne, torej?!?

(Smeh) »Pa kaj bi ti, 'tridesetke'?«

Saj so notri, kajne?

»So, a jaz jih še nisem ujel. Največji

Še malo k sosedom

Nekaj deset metrov desno je na ribolovnem mestu po imenu Ploščice v razkošnem šotoru taboril in krapom nastavljal vabe Robert Vesel iz Grosupljega. Z njim je lovil domačin Nejc Lonjak.

Kako sta zadovoljna z ribolovom?

»Trenutno riba na dnu dela bolj slabo, a ostaneva nekaj dni, tako da se lahko še vse spremeni.«

Na katere vabe pa lovita, če ni skrivnost?

»Uporabljava boljje, pa tudi lovne brikete. Pri boljnjih uporabljava predvsem okus jagoda / jetra. Na ta okus je bilo v zadnjem času ujetih že precej rib, predvsem lepih krapov.«

Kolikšni pa so bili največji?

Robert: »Tukaj sem ujel krapa po imenu Ilo, težkega 26,5 kg, in ta je do sedaj največji. Gre za enega najbolj borbenih krapov v jezeru in to ni samo moja ugotovitev. Boj z njim je tudi zaradi bolj 'mehkega' pribora trajal dolgih 40 minut. Na splošno je tukaj riba zdrava in borbeno. Na Madžarskem, kjer sem tudi že lovil, so ribe slabše kakovosti, borbenost pa je vsaj za 30 do 40 % slabša.«

Nejc: »Moj največji krap iz Rudniškega jezera je krap po imenu Ron, težak 24,6 kg, ki sem ga ujel lani. Zaradi te ribe sem se nad kraparijo še posebej navdušil. Lovim pa tudi na reki Rinži, najraje rdečeočke na plovec.«

Verjetno zato rada lovita na Rudniškem jezeru?

Robert: »Ja, seveda! Poleg tega pa je Nejc tukaj domačin, jaz pa iz Grosupljega tudi nimam daleč. Voda

ribnikih in jezerih, ki so večinoma v lasti Angležev in Kitajcev.«

Kakšen pribor pa je potreben?

»Pribor dobimo kar tam in je seveda robusten. Uporabljajo močne pletenice, saj so ribe zelo močne in velike. Še posebno to velja za razne vrste somov.«

Ali ribe rade prijemajo?

»Rekel bi, da še kar. Žena Pia je ujela soma, težkega 30 kg, jaz pa ene-

35-kilogramskega ostriza. Zapetega ostriza je treba dobesedno izvleči iz vode, brez popuščanja. V nasprotnem primeru je riba hitro med ostrimi skalami, na katerih se vrvica prej kot ne prereže. Ujela sva precej takih med 15 in 20 kg. Sicer pa je rekord za nilskega ostriza 118 kg.

Ujel sem še nekaj manjši somčkov in čisto pravega krokodila. Slednji se je z nami zabaval nekaj ur, potem pa odtrgal vrvico in odplaval po svoje.«

Robert Vesel s krapom luskinarjem (17 kg), ujetim v Rudniškem jezeru, slabih 50 kg težkim albino somom iz španske reke Ebro in 18-kilogramskim nilskim ostrizem, ki ga je ujel v jezeru Nasser v Egiptu.

je lepa in zdrava in v njej se lahko v poletni vročini tudi ohladim. Kot sem že rekel, je rib veliko in so borbene. Pa še nekaj je zelo pomembno: ribolova mi ni treba načrtovati mesece vnaprej, kot je to pri ribolovu v tujini. Eno-stavno preveriš vreme za en teden, spakiraš pribor in že loviš.«

Torej ne loviš samo v Sloveniji?

»Lovil sem že na Madžarskem, v Španiji, na Tajskem in v Egiptu.«

Najbrž ne samo krapov?

»Ne, ne! Poleg krapov lovim še plenilke, kot so ščuke – te najraje lovim na Kočevski Reki – in somi. Slednje gremo vsako leto dvakrat loviti na špansko reko Ebro. Tam sem ujel soma, težkega 92 kg, ki je rekorden za tisti predel reke. Za tak ribolov mora biti ribič tudi fizično dobro pripravljen, saj ima ob dobrih dnevih lahko tudi pet prijemov velikih somov na dan. Koliko od teh uspe spraviti na suho, je seveda drugo vprašanje. Lahko rečem, da je somov pod 15 kg bolj malo na trnku. Največ ujamemo takih med 20 in 40 kg.

Na Tajskem pa sem lovil tipične ribe tistih krajev, kot je som iz reke Mekong in siamski krap. Slednji lahko zraste do izjemnih velikosti. Trenutni rekord je 155 kg. Lovil pa sem tudi ribe, kot so arapajma in pakuji, ki izhajajo iz Južne Amerike. Ribolov poteka na večjih ali manjših

Ta fotografija je spomin na ribolov na Tajskem. V ospredju Pia s tajskim somom, ki ga je ujela malo pred tem. Palico pa je upognila še ena velika riba.

ga 50-kilogramskega. Kot zanimivost naj povem, da 100-kilogramske krape lovijo na košček stiropora.«

Kaj pa nilski ostrizi?

»S Pio sva bila nekajkrat na jezeru Nasser v Egiptu. Ta ogromna voda, dolžine dobrih 500 km, s prosojnostjo do nekaj metrov in obkrožena s puščavo, je na žalost precej izropana, saj veliko lovijo z mrežami. Kljub temu je Pia uspela ujeti enega

Vrniva se na Rudniško jezero. Kaj priporočas tistim, ki ga zaradi ribolova obiščejo prvič?

»Ko gre za kraparijo, je to voda za več dni. Pred prihodom se je dobro pozanimati o vodi in zbrati čim več informacij. Ribolov čisto na slepo odsvetujem. Lovi se v glavnem na razdalji do 60 m, krapom pa je najbolj vseč vse, kar je sladkega okusa, ne glede na aromo.«

V kraparskem kampu se vedno kaj dogaja in nikoli ni dolgčas. Če se ne utruja zapetega krapa, se krmi ali pripravlja krmo, naveze, bojlije in, kot smo spoznali, tudi kuha koruzo in druga žita, da ribiči izbirčnim krapom postrežejo sveže in še tople. Marsikdaj je dan prekratek, da bi postorili vse, kar smo načrtovali. Še najboljša pa je dobra družba, ki jo je dandanes že težko najti.

S kraparji na obali Rudniškega jezera pri Kočevju bi brez težav preživel ves teden. Žal pa sem imel druge obveznosti in sem jo popoldan mahnil proti domu. Tam sem najprej vzel v roke list pisalnega papirja in nanj napisal seznam vsega, kar potrebujem za desetdnevni ribolov. Neozdravljivo, kaj hočemo ...

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

D-naveza

Za uspešen ribolov krapovcev ni potrebno natančno poznavanje vseh mogočih navez. V večini primerov lahko uspešno lovite z eno in isto navezo, ki pa je lahko povsem neuporabna v drugačni vodi ter za divje in izbirčne ribe. Zato je modro poznati več navez, s katerimi se lahko prilagodite različnim razmeram. Serijo opisov navez za ribolov velikih krapovcev tokrat dopolnjujem z D-navezo, ki je dobila ime po obliki posebne zanke, ki spominja na obliko črke D.

Na zanko, ki z nekaj domišljije res spominja na črko D, je nataknen majhen obroček, nanj pa je pritrjena vaba, najpogosteje bojli. Naveza ni več zelo priljubljena. Sam celo menim, da je nekoliko nerodna. Kljub temu ima mnogo prednosti in ena izmed njih je, da se zelo redko zaplete. Po videzu je drugačna od drugih navez, s katerimi lovijo ribiči, zato jo je dobro uporabiti na vodah, kjer lovi veliko ribičev in kjer so ribe izkušene. Naravnost odlična je za ribolov v bistrh vodah, saj je fluorokarbonski laks, ki jo sestavlja, v vodi praktično neviden. Z D-navezo lahko lovimo na vseh vrstah dna.

V prvi vrsti je naveza uporabna za ribolov z lebdečo vabo (pop up) na dnu in laksom, obteženim s svinčeno kroglico (glej sliko 17). Namesto lebdečih vab lahko navežete tudi druge, recimo zrna umetne koruze. Za izdelavo naveze vedno uporabite izjemno ostre trnke. Tako kot preostale naveze boste D-navezo lahko zvezali na različne načine. Predstavljam enega izmed njih.

Sestavine za izdelavo

Sestavine, ki jih potrebujete za izdelavo D-naveze, so: vžigalnik, trnek, škarje, lebdeči bojliji (pop up), igla za prebadanje bojlijev, priprava za zategovanje vozlov, svinčena utež, majhen obroček za izdelavo naveze, vrtilke, cevke za poravnavo vrvice, obročki za pritrditev vabe (ali kakršen koli drug način za namestitev vab), laks (priporočam fluorokarbonski laks), okrogle uteži z zarezo za namestitev na laks ali volframovo pasto.

Odrežite približno 25 cm fluorokarbonskega (ali navadnega) laka. Sam sem uporabil laks z nosilnostjo približno 11 kg (25 lbs). Na laks namestite trnek, ki ga navadno uporabljate pri ribolovu z lebdečimi (pop up) vabami.

Pustite približno 5 cm laka, ki bo služil kot t.i. lasek za predstavitev vabe. Trnek namestite z uporabo brezvozelnega vozla.

Na t.i. lasek namestite majhen obroček.

Odsek laka, ki bi bil pri običajni navezi del t.i. laska, pretaknite nazaj skozi ušesce trnka.

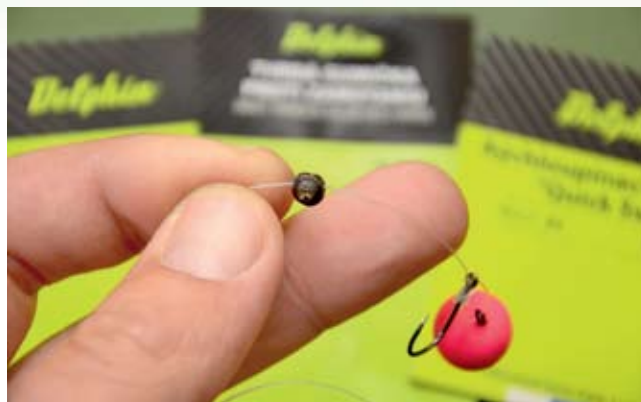
S plamenom iz vžigalnika zažgite končni del laska in ustvarite kroglični zaključek.

Položaj vabe utrdite z zatičem (štoperjem).

Takole je videti ključni del D-naveze. Kroglični zaključek preprečuje, da bi se lasek iztaknil iz ušesca trnka, kar bi pokvarilo delovanje naveze.

Vabo sidrate na dnu tako, da na lask namestite okroglo svinčeno utež z zarezo.

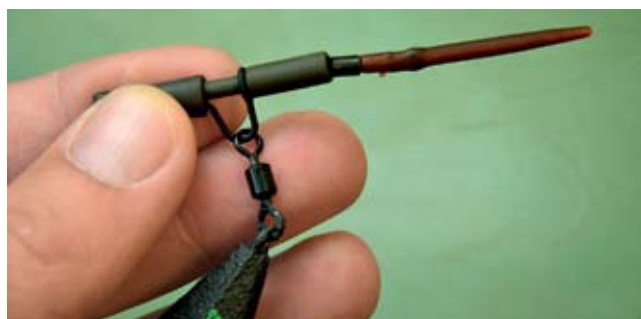
Sistem za vabo (obroček, gumico) namestite na majhen obroček, ki je pritrjen na zanko iz fluorokarbonskega. Lahko dodate še en obroček in tako poskrbite za večjo razdaljo med zanko v obliki črke D in vabo. Nekatera podjetja, ki se ukvarjajo z izdelavo ribiške opreme, ponujajo za to navedbo posebne vrtlilke, ki nadomeščajo način nameščanja vabe, ki ga opisujem v tem koraku.

Z druge strani laska namestite cevko za poravnavo vrvice. Iz laska oblikujte zanko, pri čemer uporabite brezvozelní vózel, ki ga navlažite in zategnite. Učvrstite ga tako, da potegneta za daljši konec laska. Pri tem bo v veliko pomoč priprava za zategovanje vózlov. Pri zategovanju uporabite primerno silo, da vózel ali lask ne boi popustil.

Uporabite iglo, s katero namestite vabo (bojli).

Zanko pretaknite skozi vrtlilko, ki omogoča hitro nameščanje uteži. Namestite cevko za poravnavo vrvice. Z uporabo Grinnerjevega vózla namestite glavno vrstico. Na zaponko vrtlilke dodajte svinčeno utež.

Lesketajoča se krila umetnih muh

V zadnjih letih se je pestrost materialov, ki jih uporabljamo za izdelavo posnetkov muh, zelo razširila glede njihove zgradbe, barve, plavnosti, upogljivosti in še česa. Prednost zdajšnjih vezalcev umetnih muh je v tem, da imamo na voljo obsežen izbor materiala, ki ga lahko kombiniramo med seboj.

Eden od najzanimivejših materialov, ki se je pojavil ob koncu osemdesetih let prejšnjega stoletja, je lesketajoča se folija (ang.: pearl film). V začetku najbrž ni bila namenjena vezanju umetnih muh, temveč za okraševanje. Toda z odbleskom, ki ga daje v širokih pasovih barvnega spektra, je takoj pristala v zbirkah materialov vezalcev muh. Nekaj let kasneje se je na tržišču pojavilo »grobno kosminje«, narejeno iz omenjene folije. V uporabi pa je že lesketajoče se kosminje (angl. ice dubbing) s tankimi finimi vlakni. To kosmičje je tako široko uporabno, da najbrž

ni vezalca, ki v katerem od svojih izdelkov ne bi uporabil tega svetlečega materiala.

Poleg običajnih možnosti uporabe (kosminje, krila, škrge na posnetkih ličink) iz tega kosminja (ice dubbing) naredimo tudi listič lesketne teksture (ang.: sheet). S topljenjem, lepjenjem ali kombinacijo obeh postopkov dobimo zelo zanimiv izdelek. Vlakna 'ice dubbinga' se s topljenjem lepijo med seboj, pa tudi z drugimi podobnimi umetnimi vlakni, ki se pri višjih temperaturah talijo. Spajanje s toploto ni mogoče pri naravnih materialih, če pred tem niso zlepljeni med seboj.

D-naveza je pripravljena za ribolov.

D-naveza se že na prvi pogled precej razlikuje od preostalih navez. Njena dobra lastnost je, da se le redko zaplete.

Z D-navezo ne lovim pogosto, sem pa z njo že ujel velike krape. Eden izmed njih je na fotografiji.

Navezo bodo ribiči s pridom uporabili na različnih vrstah dna.

V prihodnji številki glasila Ribič bom predstavil verjetno daleč najbolj priljubljeno navezo za ribolov velikih krapovcev, t.i. navezo chod.

*Besedilo in fotografije: Radek Filip
Prevedel: Jure Ušeničnik*

Prosojni krili muhe *Epeorus*

Enaka muha (*Epeorus*) z modrikastim odbleskom kril

Lesketno teksturo lahko izdelate sami na način, opisan na v nadaljevanju, in sicer v različnih barvnih kombinacijah. Iz nje lahko izdelate krila mladoletnic (večen izziv za vezalce), prodnic in enodnevnice.

Krila so specifična za vsako vrsto žuželk, razlikujejo pa se

po velikosti, obliki, barvi in strukturi površine.

V družini Hymenoptera, kamor uvrščamo ose, čebele in mravlje, so krila dvoslojna. Znanstveniki švedskega znanstvenega inštituta so ugotovili, da so krila majhnih vrst žuželk iz družin *hymenoptera* in *diptera*

Faza 1

Faza 2

Faza 7

Faza 8

Faza 13

Faza 14

Uporabljeni material:

- trnek: 10–16 za suho muho (na fotografiji je zakrivljeni TMC 206 BL),
- vezna nit: 12/0, krem barve,
- telo: dve CDC-peresi,
- krila: tekstura iz lesketajočega se kosminja (ice dubbing) s CDC-peresom, ki je vezano nad krili v obliki zanke,
- noge, oprsje in tipalki: fibre iz fazanovega repnega peresa.

Odrasla muha (*prelka*) *Baetis*; prozorni krili odsevata svetlobo v mavričnih barvah.

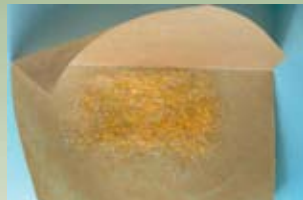
Krila nekaterih vrst muh odbijajo svetlobo podobno kakor

Faza 3

Faza 4

Faza 5

Faza 6

Faza 9

Faza 10

Faza 11

Faza 12

Faza 15

Faza 16

Faza 17

Faza 18

Izdelava:

Faza 1: Uporabili bomo lesketajoče se kosminje (ice dabbing), ki se zvija na toploti. Uporabimo tri barve: oranžno, lesketajočo (pearl) in črno.

Faza 2: Najprej premešamo oranžno in lesketajoče kosminje.

Faza 3: Vlakna kosminja položimo v mrežo: eno tanko plast v eno smer, čeznjo pa pravokotno nanje drugo plast.

Faza 4: Tretja plast so vlakna črnega kosminja.

Faza 5: Tako zložene plasti položimo med dve plasti papirja za peko (peciva, kruha ...).

Faza 6: Z likalnikom, ki je nastavljen na srednjo moč, za kratek čas pritisnemo papir, v katerem je mešanica kosminja.

Faza 7: Nastane lesketna tekstura iz medsebojno zlepljenih vlaken kosminja.

Faza 8: Teksturo prepognemo na pol in vmes vložimo papir za peko. Papir položimo tudi z zunanjih strani in vse skupaj ponovno pritisnemo z likalnikom.

Faza 9: S škarjicami izrežemo krila v obliki, kot jih ima naravna žuželka.

Faza 10: Skupaj navežemo pero v barvi marčne rjavke in dve svetlo rjavi CDC-peresi.

Faza 11: Vsa tri peresa vsukamo skupaj z vezno nitjo.

Faza 12: Vsukana CDC-peresa navijemo na trnek, oblikujemo telo in odrežemo ostanke peres.

Faza 13: Navežemo par kril.

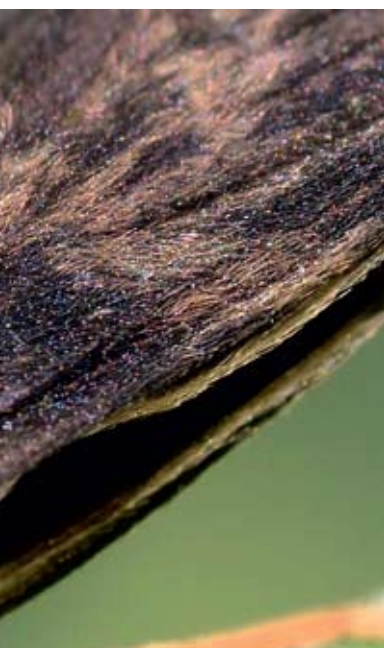
Faza 14: CDC-pero upognemo čez krila in odrežemo odvečni del.

Faza 15: Za tipalki navežemo dve fazanovi resi, ostanek pa pripravimo za noge.

Faza 16: Za oprsje navežemo štiri fibre iz fazanovega repnega peresa.

Faza 17: S fibrami oblikujemo oprsje, ostanek pa porabimo za noge.

Faza 18: Pod tipalkami naredimo zaključni vozal.

pavovo pero.

prosojna, če so na beli podlagi, če pa so na temni, imajo izrazit mavrični odblesk. Takega pojava niso opazili pri debelejših krilih, čeprav prosojnih, kot jih ima npr. zmajevka (*dragonfly*), in so debela od 0,01 do 0,06 mm.

Krila metuljev (*Lepidoptera*) so obložena s tisoči drobcenih dlačic (ploščic), ki odsevajo čudovite proge. Znano je, da barva kril z njihove zgornje strani služi za privabljanje nasprotnega spola v času parjenja, barve spodnjega dela kril pa za odvrčanje plenilcev od metulja.

V fazi levinke (*subimago*) imajo enodnevnicke obarvana (pigmentirana) krila: pri večini vrst so siva, pri vrstah *Heptagenia sulphurea* in *Potamantus luteus* pa rumena. V fazi preлке (*imago*) so njihova krila stekleno prozorna, a krila levink in prelk odbijajo

svetlobo. Ta učinek zlahka posnamemo z uporabo »ice dabbing« tkanine.

V začetku aprila rojijo mladoletnice, vrste *Rhyacophila dorsalis*, ki spadajo v skoraj petsto vrst obsegajoči rod *Rhyacophila*. Njihova krila so peščeno do svetlo rjave barve. Aprila roji še ena vrsta mladoletnic, in sicer *Goera pilosa*, angl. medium sedge, ki ima tudi peščeno barvo kril; ta mladoletnica je nekoliko manjša. Zelenaš – granom (*Brachycentrus subnubilus*) začne rojiti že ob koncu februarja. Te in vse druge mladoletnice, ki

rojijo v muharski sezoni, lahko posnamete z muho, ki jo predstavlja v nadaljevanju. Za izdelavo kril sva uporabila lesketajoče se kosminje, zalikano v teksturo, in lojno puhasto pero (CDC). Posnetek te muhe je objavljen v francoski knjigi *Le plus belles mouches*, le da so krila iz organze. Od takrat se je muha dokazala na mnogih vodah po vsej Evropi.

Besedilo, fotografije in posnetki muh: Nadica in Igor Stančev danicamk@t-home.mk
Prevedel: Marko Koračin

Na livadah kamnitega cvetja

Dvignil sem pogled in zagledal ostarelega moža zgubanelega obraza s turbanom na glavi, ki se je sključen naslanjal na zaprašeno staro mizo modre barve. Gledal me je s črnimi očmi, se režal skozi gnile zobe in pihal cigaretni dim. Nekaj je govoril, a ga nisem razumel. Pogledal sem okoli. Sedel sem v senci nadstreška iz azbestnih plošč in tankih desk, pod nogami je škripala mešanica strjene ilovice in puščavskega peska. V glavi mi je piskalo, usta sem imel popolnoma suha, da nisem mogel spregovoriti besede, v hrbtu pa me je peklo, kot bi me povozil vlak. V glavo mi je kot strela z jasnega udarilo: »Kje za vraga sem končal!? Kje so pripadniki moje ekipe, Francoza, Američan Mike in voznik helikopterja?«

Veš, draga Ana, čutim, da ti moram to povedati že zdaj, sicer pa verjamem, da se bova o tem pomenila tudi doma. Naša misija bi morala biti preprosta. Iz transatlantske pisarne je prišlo vabilo za sodelovanje na mirovnem opazovanju v zahodnem Sudanu. Tam že desetletja vlada zaresno vojno stanje, kjer se med seboj koljejo različna plemena, za njimi pa stoji bogve kdo, verjetno zahodne in vzhodne velesile. Vse za lastne interese, povezane z nafto in vodo.

Direktorica agencije je takoj posredovala pri naši enoti in na začetku februarja smo se sestali, da bi z analitiki preverili stanje na terenu. Jaz sem klical tudi v Tel Aviv, kjer je živel moj prijatelj, sicer mirovni predstavnik v mestu Juba v Južnem Sudanu. Od leta 2011, ko so se odcepili, je imel polne roke dela. Ana, ne smem preveč pisati o tem, ker gredo pisma tukaj skozi stroge kontrole. Samo vedi, da te imam rad in da bo kmalu spet vse po starem. Da, naša misija bi morala biti preprosta, pa ni bila. Kaj je šlo narobe? V bistvu vse, bila je popolna polomija, če odštejem zadnjo kapljo sreče, ki mi jo je podarila prostrana Sahara.

Tisti četrtek smo imeli sestanek z analitiki in bil je nadvse uspešen dan. Verjeli smo podatkom s terena, prepričal sem se tudi na lastne oči in vse dvakrat preveril. Videti je bilo, da so varnostne razmere obvladljive. Na operativni črti, delu, kjer naj bi delovali, je bil konvoj naših vojakov, nedaleč stran pa tudi baza z zavezniki iz ZDA, Poljske in Nizozemske. Po podatkih, ki nam jih je javila evropska agencija, s katero smo sodelovali, je bilo okoli nas vsaj tisoč pripadnikov oboroženih enot. Zaveznikov!

Naše vodstvo se je dogovorilo in odšli smo že v soboto, takrat, ko te do treh popoldne ni bilo domov. Vem, da si imela delo. Žal mi je le, da se nisva uspela videti in posloviti. Mudilo se nam je na letalo, z Brnika smo leteli v oporišče v Italijo, nato pa v egiptovski Kairo. Mimogrede, teta je prinesla gajbico radiča, upam, da ti je všeč. Zdaj pa nadaljujem, da mi ne zmanjka časa.

Ob prihodu na cilj v Sudanu je bilo mirno. Razporedili smo se na lokacije in začeli z delom. Rutinski pregledi vozil in žigovanje dokumentov. Bolj kot smo se oddaljevali od Kartuma, resnejše so posta-

jale okoliščine in manj so se nam dobrikali domačini oziroma ljudje, s katerimi smo imeli opravka. Še najbolje sem se počutil v ameriški bazi nekaj kilometrov zunaj mesta En Nahud.

Tamkajšnji stotnik Mike, če me spomin ne vara, je prihajal iz zvezne države Montana v ZDA, se je doma ravnokar poročil. Žena mu je za popotnico namenila tudi sedemdelno Orvišovo potovalno muharsko palico in nekaj drobne opreme, kar je bila sicer norost. Dobro je vedela, kam se mož podaja, da v peklju, kjer naj bi bival in delal pol leta, ni ne tekoče vode ne rib, kaj šele gibčnih postrvi, ki se pri njem doma pa tudi pri nas v Sloveniji tako elegantno dvigujejo za mušicami. Ko sem nekega dne po kosilu v komandni sobi videl, da je iz preprostega lesenega zaboja ob pisalni mizi na plano potegnili muharico in škatlo z umetnimi muhami, mi je zaigralo srce.

Draga Ana, malo preskakujem dogodke, a ne zameri. Pisanje mi pomaga, da si zbistrim misli in lažje premišljam za naprej.

Pristopil sem do Mikea in mu z nasmeškom zaupal, da sem tudi sam ribič in da ne morem verjeti, kaj vidijo moje oči. Vrhunska muharska palica in zbirka še neuporabljenih umetnih muh (suih, mokrih in posnetkov ličink) sredi največje puščave tega sveta sta bila videti nadrealistično, čudno, smešno. Toda bila sva kot majhna otroka, nepopisno srečna, ko sva gledala in tipala nekaj, kar naju je spominjalo na otroštvo in dom. V uniformi sva stala sredi sobe v montažni hišici. Zunaj je veter nosil drobna zrnca peska, ki so tolkla po šipah, midva pa sva zatopljena v muharski svet težkala palico in občudovala njeno akcijo. Iz sedmih delov je bila sestavljena in lahka kot peresce. Dobro se spominjam srebrnega bleska njenih obročkov, skozi katero je tekla še vsa sveža in mastna muharska vrstica rumene barve. Navita je bila na elegantno črno aluminijasto kolesce z velikim napisom Clearwater, bistra voda po slovensko. Ironija. Tako lepa, sveža, nova, dišeča oprema, pa nikjer nobene reke, da bi jo preizkusila. S palico sva šla v atrij, kjer pa je preveč pihalo, da bi metala. Ustrašila sva se za kolesce, kajti peska je bilo v trenutku povsod

Ana, ko bi vedela, kako so zahodi tukaj lepi! Veter poneha, sonce pa postane kot velika sijoča pomaranča. Tik preden umre za vrhovi skalnatega grebena, se vse ustavi in v zraku je mir. Rad bi ti poslal vsaj delček te lepote.

preveč: v očeh, ustih in občutljivem mehanizmu kolesca.

Minevali so dnevi. Oblečeni v uniforme z modrimi trakovi na levi nadlakti in umazano belimi čeladami na glavi smo spremljali konvoje humanitarnih pošiljk, ki so iz mesta En Nahud romale v oddaljeni Al Fashir na zahodnem delu Sudana. Kaj je bilo v lesenih škatlah, ne vem. Nismo jih smeli odpirati. Le dva, Jurij in jaz, sva imela orožje, vsak po eno polavtomatsko pištolo. Počutil sem se kot poljska miš, ki jo s telefonskega droga opazuje pernata kanja. Tik tak, tik tak ...

Pripadnike mirovne misije so varovale do zob oborožene enote ameriške in poljske vojske, a vseeno se nismo počutili sprejete. Vsi vozniki in drugi, ki so bili videti domačini, so nas grdo gledali izpod čela in rožljali po njihovo. Tudi hiter tečaj arabskega jezika doma ni pomagal, tukaj so vsi skregani z vsemi.

Med napetim delavnikom so prišli trenutki odmora, ko sem se lahko umaknil v tovornjak oklepnik. Listal sem po ribiškem katalogu, ki mi ga je posodil

Mike. Povošeni papir je dišal po ribiški trgovini doma v Ljubljani, kjer kupujem opremo. Listal sem ga in prebiral, požiral sem vsako besedo. Fotografije sijoče opreme in ulovov so mi pognale slino v presušena usta.

Nekega ledeno mrzlega jutra, zgodaj je moralo biti, okoli pol treh, me je iz trde postelje dvignilo glasno zvonjenje Thura-ye, satelitskega telefona, ki sem ga imel na polici blizu glave. Brez obotavljanja sem se javil, toda v grlu sem čutil velik cmok. Pričakoval sem težave. Na drugi

smo namenjeni, sem znorel. »Mike, se ti je zmešalo,« sem zatulil, »to je vendar rdečem območju!« Vidno sem protestiral, Francoza pa sta se le režala. Američan me je utišal s kretljivo kazalca, ki ga je prislonil k ustnicam, in besedami: »Danes smo le navadni ribiči turisti.« Govoril mi je, da je tam gorovje z več jezerci, v katerih naj bi živele majhne ribice, podobne evropskim pisancem. Kazal mi je natisnjen akvarel in spoznal sem njegovega avtorja, zna-nega umetnika in ribiča iz Connecticuta. »Nace (v ameriški spakedranščini me je klical »Nejs«), tam bomo preizkusili mojo poročno popotnico!« Potrepljal me je po ramenu in to je bilo vse. Tudi mene je začelo zanimati, kakšne ribe so tam. Potlačil sem zametke strahu, ki je klil v meni.

Vidiš, Ana, takrat ne bi smel popustiti. Dvigniti bi moral Thura-ye in poklicati v Kartum. Črta in nazaj v Evropo! Mi pa smo rinili v osje gnezdo ...

Leteli smo naravnost proti goram okoli Jebel Marre na zahodnem delu Sudana, kjer je več ugaslih vulkanov. Na splošno je tamkajšnji dvignjen svet videti drugače, lepše. Tam je voda, drevesa, zelena barva. Tudi ribe, ki spominjajo na pisance, sem si že naslikal v mislih.

Pristali smo nekaj minut čez sedem zjutraj v globeli, nedaleč stran od velikega jezera, ki je najbrž nastalo v kraterju ugaslega ognjenika. vzdolž dolinice so bili nanizani številni manjši ribniki, kot bi ljudje zajezili grapo, v kateri voda naredi globoke bazene. Starejši Francoz je s prstom pokazal na enega izmed njih in peš smo se odpravili tja. Okolica je bila mirna in oglušujoče tiha. Vetrč je poplesaval med vejami zelenega grmovja in prav nihče si ne bi mislil, da je na robu Sahare, največje puščave na svetu.

Temna, skorajda črna voda je bila globoka, le ob robu si videl dno z nazobčanimi skalami. Bila je mrzla in bistra, z njo sem si osvežil obraz. Nataknilni smo si očala in v vodi takoj zagledali – ribe! Bile so kot majhni kljeni, vendar vseeno drugačne. Po hrbtu temne, skoraj črne, da si jih težko videl. Le od časa do časa se je katera izmed njih obrnila in pokazala trebušček, ki se je srebrno bleščal. Tako sem bil osupel nad prizorom, da nisem mogel spregovoriti niti besede. Buljil sem v vodo in občudoval prizor. Med tem je Mike že sestavil palico in na konec trnice navezal velik posnetek domišljajske ličinke, ki je spominjala na princa. Okorno je zamahnil in komajda je muha padla v vodo, že je po njej hlastnila riba. Močno je zategnil in uboga drobna riba je kar poletela proti nam. Verjetno še nikoli dotlej ni videla človeka, kaj šele umetne muhe. Mlajši Francoz je skočil do vode in jo prijel v roko, nato smo jo skupaj opazovali. Mike je imel prav, res je bila podobna našemu pisancu. Po telesu, ki ni bilo daljše od 20 centimetrov, je bila rjavo bela, hrbet pa je imela skoraj popolnoma črn. Plavutke so bile rožnato rdeče, trebuh

snežno bel, pod škržnim poklopcem pa je bila drobna lisa sinje modre barve. Vsekakor čudovita riba!

»Daj meni,« sem zaklical ponosnemu Mikeu in si tako izprosil ribiško palico. Vihtel sem jo in ribice so lepo prijemale. V vodi jih je bilo nešteto. Bolj kot sem jih špikal, več jih je bilo videti in bližje gladini so bile. Drugo za drugo sem jih nežno vlekli k obali in izpuščali nazaj v vodo, nato pa sem palico podal starejšemu Francozu.

Čisto smo padli v puščavski ribolov. Izmenjaje smo lovili kake pol ure, ko je za nami na mestu, kjer je stal helikopter, strahotno počilo. Tako hitro se je zgodilo, da ne znam ponoviti natančnega zaporedja dogodkov. Od eksplozije smo popadali na tla in prah mi je šel v nos in oči, zato nisem mogel ne dihati ne gledati. Nekaj toplega mi je zalilo ustno votlino. Pljunil sem kri in tudi nekaj sprednjih zob. Gluh od nepopisnega trušča sem nagonsko tipal po tleh in iskal zaklon. Obet smrti je najmočnejša motivacija. Privlekel sem se do prvih skal, ko je pred mano skočil tuji vojak in mi pomolil pištolo v glavo. Nato se mi je stemnilo pred očmi in to bi bil lahko moj konec.

Prisežem, Ana, da česa takega nisem načrtoval. Zbudil sem se na razmajanem stolu, gledal starca, o katerem sem ti pisal v uvodu pisma, potem okoli sebe, pa spet njega. On me je gledal naravnost v oči in se pridruženemu smehljaj. Za njim je stala slaba pritlična hiša z ravno streho, verjetno zgrajena iz šibja in ometana z blatom. Obrnil sem se in z očmi mrzlično iskal preostale člane ekipe, civilizacijo, odrešitev. Brez uspeha. Če odmislim otopelega starca in ducat mačk, ki so se mi motale med nogami, sem bil popolnoma sam v zaprašeni vasi nekje sredi velikan-ske afriške celine. Ko sem hotel vstati, mi je pomahal s puško, ki jo je skrival na kolenih pod mizo. Obsedel sem brez upanja na hitro rešitev.

Kmalu za tem so me potlačili v džip in odpeljali v ujetništvo. Ne vem, kje sem, si pa na zid rišem črtice, da ne znorim. Tukaj sem že vsaj deset noči. Nihče ne zna angleško in okoli mene so sami tuji vojaki. Podnevi sem žejen, ponoči pa me grizejo žuželke.

Ljubljena Ana, ko bi vedela, kako so zahodi tukaj lepi! Veter poneha, sonce pa postane kot velika sijoča pomaranča. Tik preden umre za vrhovi skalnatega grebena, se vse ustavi in v zraku je mir. Rad bi ti poslal vsaj delček te lepote. Nato se nebo obarva rožnato in senca, ki jih mečejo tukajšnji pazniki, postanejo dolge, neskončno dolge. Pritisne mrz in strah me je. V rokah stiskam tvojo sliko in veliko umetno muho, s katero sem še zadnjikrat okusil svobodo. Prosim, če boš prejela tole pismo, ne skrbi. Misli name, Ana, pa se, upam, kmalu vidiva.

Nace Nouvel
Foto: Kondo Yukihiro

strani je bil Mike, govoril je glasno, kot vedno. »Posebni odposlanec Nouvel, čez 21 minut vas v oporišču počaka vojaški helikopter z ekipo, kateri poveljujem. Bodite pripravljeni. Bazna komanda je obveščena! Konec.« Izbire nisem imel, zato sem pritrdil in se pripravil na polet. Zunaj je bilo mirno in mrzlo, zvezde so sijale in luna nad obzorjem, veliki Al Qamar, kakor ji pravijo sodelavci z Arabskega polotoka, je bila zaradi oddaljenega puščavskega viharja videti krvavo rdeča. V oporišču je bilo mirno, praporščak še ni opravil svojega dela in straža je tiho ždelala na položajih.

Helikopter je bil točen, med pristajanjem je dvignil prah in pesek, zaprl sem usta in si z dlanmi pokril ušesa. Ko se je dotaknil tal, sem skočil vanj in takoj smo poleteli. Nad obzorjem se je delala svetla črta, rodil se je še en dan sredi velike žalostne praznine.

Že po tem, kako me je Mike sprejel v helikopterju, sem razumel, da ne gre za uradno potovanje. Poleg voznika sta bila v velikem letečem stroju še dva visoka funkcionarja v vojaških oblačilih – pozdravila sta me s francoskih naglasom – Mike in jaz. V kotu sem videl skrbno zavito muharico. Ko mi je razložil, kam

IZ KUHARSKE BELEŽNICE GOJKA ŠKORIČA

Marinada iz jezerskih zlatovčic in pečen polnjen krap

Za pripravo marinade iz jezerskih zlatovčic (za štiri osebe) potrebujemo: 800 g jezerskih zlatovčic, 3 čebule (lahko bele ali rdeče), narezane na lističe, 5 strokov česna, narezanega na lističe, 50 g kaper, 10 črnih oliv, 60 do 80 g sušenega paradižnika, 2 neškropljeni limoni, 1,5 do 2 dl vinskega kisa (po potrebi in okusu), 1,5 do 2 dl olivnega olja, 1 dl suhega belega vina (po okusu), peteršilj (po okusu), rožmarin, sol, poper, lovorov list.

Priprava: Ribe najprej nasolimo, potem jih povaljamo v moki, ki ji lahko primešamo malo drobtin in jih spečemo na olivnem olju. Prej si pripravimo čebulo in česen, narezana na lističe. Na olje, v katerem smo pekli ribe, damo čebulo in jo nežno dušimo, da postekleni. Dodamo česen, peteršilj, rožmarin, lovor, poper, vinski kis, vino in limonin sok ter prevremo. Dodamo še kape, črne olive in sušen paradižnik.

Pečene ribe položimo v posodo, v kateri jih bomo servirali, nanje položimo limonine rezine in prelijemo z opisano polivko.

Marinado lahko pripravimo tudi iz drugih vrst sladkovodnih rib. Za pripravo marinade lahko po želji ribe tudi filetiramo.

V Bohinju pijejo ob marinadi iz jezerskih zlatovčic bohinjski rosé, sicer pa priporočamo tudi suh sauvignon iz Goriških brd ali Vipavske doline.

Ribja marinada iz jezerskih zlatovčic (foto: J. Borišek)

V pečici pečen polnjen krap po Gojčevu s pečenim krompirjem kot prilogo (foto: J. Borišek)

V pečici pečen polnjen krap »po moje« po Gojčevu)

Za pripravo jedi za štiri osebe potrebujemo: 2 kg krapov, 250 g masla, eno

manjšo čebulo, 3 do 4 stroke česna, peteršilj, 3 do 4 filete slanin inčunov, 20 g naribanega ingverja, 200 g pancete, ščepec timijana, sok pol limone.

Priprava: Krape očistimo, operemo in posušimo s krpo. Posolimo jih z obeh strani in pustimo stati deset minut. Posoljeno ribo na vsaki strani poševno trikrat zarezemo.

Nadev: Na drobno narežemo čebulo, peteršilj in česen, sesekljamo slane inčune, zdrobimo timijan in naribamo ingver. V maslo, ki je bilo poprej nekaj časa na sobni temperaturi, vmešamo vse navedene sestavine za nadev in oblikujemo kepo, ki jo damo v krapovo trebušno votlino in jo spodaj zapremo – zašijemo ali prebodemo s paličicami, da nadev med pečenjem ne spolzi ven. Ostanek masla vtremo v zarezke, ki smo jih naredili na krapovih bokih. Posebej na tanko narežemo 200 g pancete.

Posodo namažemo z oljem in vanjo položimo krapa ter ga pokrijemo z alufolijo.

Pečico najprej ogrejemo, potem pa v razgredo postavimo ribo v pekaču. Pečemo na temperaturi od 160 °C do 180 °C približno 40 minut pod folijo. Če je riba večja, še kakšno minuto več. Ko je krap na pol pečen, ga prelijemo z njegovim sokom in sokom pol limone, prekrijemo z lističi pancete ter pečemo še slabih 30 minut. Kot prilogo lahko postrežemo na različne načine pripravljene krompir, zelo dobro pa sodi zraven tudi džuveč.

Ob tej jedi priporočamo briški ali vipavski modri pinot.

Borut Jerše

Ribiška družina: **RD Tržič**
 Voda (revir): **Sava**
 Vrsta ribe: **sulec**
 Dolžina (cm); teža (kg): **95 cm; 8 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, cof**
 Datum ulova: **20. januar 2015**
 Ujel: **Jure Nastran**
 Naslov: **Škofja Loka**

Ribiška družina: **Koroška**
 Voda (revir): **Drava, revir 2**
 Vrsta ribe: **mrena**
 Dolžina (cm); teža (kg): **60 cm; 2,2 kg**
 Način lova in vaba: **talni ribolov, koruza**
 Datum ulova: **8. marec 2015**
 Ujel: **Aleksander Rebernik**
 Naslov: **Ravne na Koroškem**

Ribiška družina: **Lendava**
 Voda (revir): **gramoznica Belovič**
 Vrsta ribe: **krap**
 Dolžina (cm); teža (kg): ***, 15 kg**
 Način lova in vaba: **talni ribolov, bojli**
 Datum ulova: **15. avgust 2014**
 Ujel: **Štefan Horvat**
 Naslov: **Trimlini**

Zavod za
 ribištvo
 Slovenije
 Voda (revir):
Sava Bohinjka
 Vrsta ribe:
sulec
 Dolžina (cm);
 teža (kg):
100 cm; 11 kg
 Način lova in
 vaba:
vijačenje, vobler
 Datum ulova:
januar 2012
 Ujel:
Bojan Cestar
 Naslov:
Ljubljana

Ribiška družina: **Koroška**
 Voda (revir): **Drava, revir 1**
 Vrsta ribe: **ščuka**
 Dolžina (cm); teža (kg): **100 cm; 8,29 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, ***
 Datum ulova: **17. december 2014**
 Ujel: **Roman Fajt**
 Naslov: *****

Ribiška družina: **Medvode**
 Voda (revir): **Sava**
 Vrsta ribe: **sulec**
 Dolžina (cm); teža (kg): **118 cm; 20 kg**
 Način ribolova in vaba: **vijačenje, vobler**
 Datum ulova: **2. januar 2015**
 Ujel: **Janez Podkrižnik st.**
 Naslov: **Ljubno ob Savinji**

Ribiška družina: **Medvode**
 Voda (revir): **Sava**
 Vrsta ribe: **sulec**
 Dolžina (cm); teža (kg): **114 cm; ***
 Način lova in vaba: **vijačenje, vobler**
 Datum ulova: **7. januar 2015**
 Ujel: **Janez Podkrižnik ml.**
 Naslov: **Ljubno ob Savinji**

Ribiška družina: **Medvode**
 Voda (revir): **Sava**
 Vrsta ribe: **sulec**
 Dolžina (cm); teža (kg): **108 cm; 12,5 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, vobler**
 Datum ulova: **14. januar 2015**
 Ujel: **Franc Vodušek**
 Naslov: **Ljubno ob Savinji**

Ribiška družina: **Ljubno**
 Voda (revir): **Savinja**
 Vrsta ribe: **sulec**
 Dolžina (cm); teža (kg): **101 cm; 11 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, spužvasti kapelj**
 Datum ulova: **16. januar 2015**
 Ujel: **Bogo Supin**

Priporočilo, kolikšne naj bi bile minimalne mere trofejnih rib, je bilo objavljeno v **Ribiču, 4/2006**, najdete pa ga tudi na spletni strani Ribiške zveze Slovenije: <http://www.ribiska-zveza.si/ribolov/pogosta-vprasanja>.

Zlati pragovi (foto anja)